סֵפֶר
זוֹהַר הַפֶּסַח הַשָּׁלֵם
כְּרַךְ ב'

לִקּוּט גָּדוֹל וְנִפְלָא מְהַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ, לְמוּדִים הַנּוֹגְעִים לְקְדֻשַּׁת חַג הַפֶּסַח, וּשְׁבַח יְצִיאַת מִצְרַיִם, וּמִצְוֹוֹת וְקָרְבָּנוֹת הַפֶּסַח, סְפִירַת הָעֹמֶר, וְעוֹד מַאֲמָרִים חוֹצְבֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ מִדִּבְרֵי הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ בְּעִנְיְנֵי חַג הַפֶּסַח.

לִקּוּט מַקִּיף כָּזֶה עֲדַיִן לֹא רָאָה אוֹר הַדְּפוּס עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

תוֹכֶן הַסֵּפֶר וּמַהוּתוֹ, לְהַנְחִיל דֶּרֶךְ תּוֹרַת אֱמֶת, הִיא תּוֹרַת הָרַשְׁבִּ"י זְיָ"ע לְכָל יִשְׂרָאֵל הַבָּא לְקַיֵּים מִצְוֹוֹת הַחַג כְּכָל מִשְׁפָּטָיו וְחֻקּוֹתָיו הַמּוּבָא בְּתוֹרַת הַסּוֹד, אֲשֶׁר מֵמֵיהֶם אָנוּ שׁוֹתִים וּלְאוֹרָם אָנוּ הוֹלְכִים, וּבוֹ אָנוּ נִגְאָלִים.

וְהוּא:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר "זוֹהַר תּוֹרָה" הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, שֶׁלִּקֵּט וְעָרַךְ וְתִרְגֵּם הַצַּדִּ"ק הַמְקוּבָּל רַבִּי יְהוּדָל רוֹזֶנְבֶּערְג זְיָ"ע, עִם הֶעָרוֹת "זִיו הַזּוֹהַר" מֵהָרַב הַמְּחַבֵּר זַצַ"ל, וְעַתָּה נוֹסְפוּ עָלָיו כּוֹתָרוֹת תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קָטַע וְקָטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי סֵדֶר הָעִנְיָנִים, דָּבָר הִבּוּר עַל אוֹפָנוֹ. - "רַבִּי שִׁמְעוֹן דָּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא" (זוֹהַר ח"א קנ"ו).

יצא לאור ערב חג הפסח תשע"ב על ידי "מפעל הזהר העולמי"
נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C\O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים
ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר הספרים שהוצאנו לאור וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"
רחוב נחל לכיש 24/8
רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי
'מקראי אור'
052-7615936
yoel32@neto.net.il

מפתח הפרקים

פרק א' [לימוד ליום ראשון של פסח] ..... **ז**
אמונה בה'

פרק ב' ..... **יא**
חמץ

פרק ג' ..... **טו**
חג המצות

פרק ד' [לימוד ליום שני של פסח] ..... **כא**
גאולת ישראל

פרק ה ..... **כט**
מצה ומרור

פרק ו' [לימוד ליום שלשי של פסח] ..... **לג**
סיפור יציאת מצרים

פרק ז ..... **לז**
אותות על ידי המטה

פרק ח' ..... **מא**
מכת דם

פרק ט ..... **מה**
מכת צפרדע

פרק י' [לימוד ליום רביעי של פסח] ..... **מט**
מכת כינים

פרק י"א ..... **נג**
מכת ערב

פרק י"ב ..... **נז**
מכת דבר

פרק י"ג [לימוד ליום חמישי של פסח] ..... **סא**
מכת ברד

פרק י"ד ..... **סה**
מכת בכורות

פרק ט"ו [לימוד ליום ששי של פסח] ..... **עה**
ליל שימורים

פרק ט"ז ..... **עט**
קרבן פסח
פרק י"ז [לימוד ליום שביעי של פסח] ..... **פז**
שירת הים

תוכן עניינים מפורט

מצוה הראשונה היא האמונה בכללות ובפרטות ..... **ז**
חמץ בפסח כמוהו כעבודה זרה ..... **יא**
היצר הרע הוא כמו שאור שמתגדל בגופו של אדם ..... **יא**
לשמור על צד הקדושה שהוא הנשמה ..... **יא**
לנוקבא דס"א בלשון אזהרה ולזכר בלשון בקשה ..... **יא**
מחמצת קשה מכולם ..... **יב**
חג המצות הוא למטה במלכות ..... **טו**
אחר שהז"א מתקן עצמו הוא מתקן את המלכות ..... **טו**
להעלות את השכינה למעלה ..... **טז**
ענין עמידה בעת תפילה ואמירת הלל ..... **טז**
אזהרה עוד פעם על חג הפסח ..... **טז**
עם ישראל שמחים ועושים זכר לחירות בכל שנה בימים שיצאו ממצרים ..... **יז**
יחוד ז"א ונוקביה לגאול את ישראל ..... **כא**
דרך הבשורה שבישר משה לבני ישראל על הגאולה ..... **כא**
לילה כיום יאיר ..... **כב**
גודל פרסום הנס ..... **כב**
ה' ריפא את ישראל ביציאתם ממצרים וכן שמעו שירת המלאכים ..... **כב**
פרעה והשרים העליונים הלכו ללוותם ..... **כג**
בני ישראל נשתחררו רק על ידי חמשים שערי בינה ..... **כג**
האבות ראו גאולת בניהם ..... **כג**
ישראל הוצרכו לשלמות של יום ולילה ..... **כג**
המלכות (לילה) היתה מאירה מצד החסד ומצד הגבורה ..... **כד**
הכל היה הכנה לקבלת התורה ..... **כד**
חמשים יום נגד חמשים שערי בינה שנכנסו בעת קבלת התורה ..... **כד**
שם אלוקים הגין עליהם בגלות ושם הוי' הוציאם ממצרים ..... **כד**

הניסים שנעשו למשה וישראל ..... כה
האבות ראו גאולת בניהם ..... כה
הוצאת ישראל מרשות הס"א והכנסתם לרשות ה' ..... כה
מצה ומרור להראות שהשכינה עם ישראל בכל צרותיהם ..... כט
ה' הכניס את ישראל בצל השכינה אף שלא היו ראויים ..... כט
המצה מברחת לכל החיצונים הרעים ..... כט
מצות מצה להאיר את ניצוצי השכינה ..... ל
מצות סיפור יציאת מצרים ..... לג
כל המלאכים משבחים לה' ..... לג
מוסיפים כחות למעלה ..... לג
גם ניסים שנעשו לאדם בדרך פרט צריך לפרסמם ..... לג
אדם המפרט חטאיו סותם פה המקטרג ..... לד
צריך גם לחזור בתשובה ולעזוב את החטא ..... לד
האותות נעשו דוקא על ידי מטה אהרן ..... לז
ענין בליעת מטה אהרן את מטותם ..... לז
המכשפים עשו תנינים ממש ..... לח
שתי שליחויות עשה המטה ..... לח
ראיה לתחית המתים ..... לח
כל המים שבמצרים היו מן היאור ..... מא
המלכות נחלקה לשני חלקים חסד לישראל ודין למצרים ..... מא
ביזת מצרים התחיל ממכת דם ..... מב
המלכות נתמלאת דם ומשפיעה דם לרשעים ..... מב
דם דווקא בזה האופן ..... מב
אהרן הוא צד החסד ..... מב
הצפרדעים בתוך התנורים ..... מה
פרעה לקה ראשון ..... מה
תמונה של שרה היתה בחדר המטה של פרעה ..... מה
גודל מכת הצפרדעים ..... מו
השר הוכה למעלה ולא היה לו כח להוציא אלא כינים ..... מט
האופן איך יצאו הכינים ..... מט
ימין ה' היא מכה השונאים ..... נ
מכת ערב ..... נג
ערבב ה' את השרים שלמעלה ועל כן לא יכלו לעשות כישוף ..... נג
מכת דבר ..... נז

המכה בחמש אצבעות ..... נז
על איוב נאמר הירא דבר ה' ..... נז
ברד בימי הגאולה ..... סא
רק ה' יודע להבחין בין טיפה של בכור לאינה של בכור ..... סה
בזמן שיש משחית צריך להסתתר ..... סה
על ידי פעולה של נתינת הדם על הפתח פסח ה' על ישראל ..... סה
אתם תשבו בפנים ואני אעמוד בחוץ ואשמר ..... סו
הכל נתהפך באותה שעה לדין על המצרים ..... סז
בזמן שדין שורה לא ילך אדם בשוק ..... סז
הדין למצרים הוא רחמים לישראל ..... סז
בשעה שהומתו המצרים נתרפאו ישראל ..... סז
מדת המלכות שנקראת כה נתעוררה ..... סח
כח ממשלת החיצונים בטלה, מהמדרגה העליונה עד התחתונה ..... סח
על ידי המלכות שבלילה נעשתה הנס וביום התפרסם ..... סט
בהעלתך דף קמט ע"א ..... ע
שירת עם ישראל חשובה משירת המלאכים ..... ע
פרעה קם והרג את שריו ויועציו ..... ע
בעת הגאולה מעבירים רוח הטומאה ..... עא
המשחית בראותו דם הסתלק משם ..... עא
ה' בעצמו היה הולך והורג הבכורות ..... עא
ליל לפני היחוד לילה לאחר היחוד ..... עה
מצות שחיטת הפסח ..... עט
בי' לחודש שאז מתחלת השכינה להאיר עד לט"ו שאז מאירה בשלמות ..... עט
כל ערל לא יאכל בו ..... עט
איסור שבירת העצם ..... עט
על ידי עשיה למטה נעשה תיקון למעלה ..... פ
סיבת לקיחת השה דוקא בעשור לחודש ..... פ
על ידי פעולת ישראל למטה שיבר ה' את כח הס"א למעלה ..... פ
ד' ימים נגד ד' מאות שנה ואחרי כן שחיטה נגד שחיטתם ..... פא
לקיחת הצאן המרמז על הקליפה וקשירתו ושחיטתו ..... פא
כל עניני הקרבן פסח לבזות את אלוהיהם של מצרים ..... פב
ענין שימת הדם בג' מקומות ..... פג
המלכות מקבלת כח מהבינה דרך ספירות ז"א ..... פז
השירה תושלם בעת תחיית המתים ..... פז

משה וישראל ישירו עוד פעם את השירה לעתיד לבוא ..... פז
לומר את שירת הים בכוונה ..... פח
משה וישראל שרו לז"א השירה שהיתה על המלכות לשבחו ..... פח
ה' הראשון בינה השני ז"א ..... פח
שכר האומר שירה ..... פט
כפל הלשון גאה גאה ..... פט
המצרים ושרם נמסרו בידי הים שהיא המלכות ..... פט
כולם נמסרו לידי המלכות לעשות בהם נקמות ..... צ
הישועה הגיעה מרצון אבא ואמא ..... צ
מרמז על היסוד הנקרא צדיק ..... צ
מרמז על ז"א שהוא הפועל ישועות ..... צ
אפילו עוברים זכו לראות ולשבח לה' ..... צא
אפילו את הפרצופים העליונים שייך לרומם ..... צא
גבורות מלחמת ה' ..... צא
המלחמה נעשה על ידי תפארת ומלכות ..... צב
קריעת ים סוף ..... צב
כל הכחות שלהם למעלה נשברו על ידי המלכות ..... צב
המכות שעל הים היו קשות מכל המכות שבמצרים ..... צג
השמאל והימין נכללו כאחד ..... צג
השירה נאמרה על זמנו של מלך המשיח ..... צד
כחו של ה' בזמן הזה ולעתיד לבוא ..... צד
שומרי הברית ישארו בעולם בזמן תחיית המתים וה' ישמח עמהם ..... צד
רק בכח התורה נכנעים האומות ..... צה
נקמת ה' בעמים לעתיד לבוא ..... צה
השירה על כל הניסים שעשה אז ושיעשה בזמן המשיח ועוד ..... צו
כל המושל על ישראל רוצה לכלותם אלא ה' זוכר זכות אבות ..... צו
ז"א הוא שולט על הכל ושומר אפילו את האומות וזה הוא שבחו ..... צז
השמאל נכלל בהימין ..... צז
אדם מרים ימינו למעלה כדי לעורר ברכות ..... צח
כשה' מרים ימינו מהתחתונים נשאר למטה רק השמאל ..... צח
ה' נשבע לארץ ואז בלעה את המצרים ..... צח
חסד וגבורה נשפעים על ידי היסוד ..... צט
כשנשבר כחם של מצרים נשבר כח שאר האומות ..... צט
נפל עליהם אימת השכינה ..... צט

על ידי מצות פריעה זכו להיכנס לארץ ..... צט
גדולת שירת הים ..... ק
ה' התגלה לישראל באמרם שירה ..... ק
שרתה על כל אחד מישראל רוח הקודש ..... ק
ישראל לא רצו ליסוע משם בגלל ההתגלות ..... קא
ה' גילה כבודו במדבר ..... קא

יותר מ-42,000 איש

הצטרפו כבר. בא והצטרף!!!

את אחי אנוכי מבקש, להסיר מעמינו מכשול ומוקש, להיות מהאנשים הנבחרים, שיזכו את קרן ישראל מעפר להקים, וישראל עם קדושים כבר קיבלו עליהם, 42,000 אנשים, ללמוד הזוהר כל יום מזמנם להקדיש, מספר דקות כל איש ואיש, ועתה בא והצטרף אלינו, לקרב ולקבל פני משיח צדקינו,

להצטרפות: טל: 03-5784413 / פקס: 03-578-4480

מייל: AOEL612@gmail.com

וכל אלו שיצטרפו ויקבלו עליהם ללמוד מספר דקות יהיו שותפים לכולל הלומדים זוהר כל יום בחצות הלילה בהיכלא דרשב"י במירון

בפתח השער

ברוך המקום ברוך הוא, אשר שמר הבטחתו לישראל הקדושים חבלים נפלו לנו בנעימים, אף נחלת שפרה עלינו, לנו התלמידים, חברים מקשיבים, אשר אנו חוסים בצל כנפי השכינה הקדושה ומסתופפים בתיבת נוח הרשב"י ע"ה יחד שבטי ישראל, בלימוד זוהר הקדוש, באהבה ובשמחה, בהתאחדות גמורה, למען הקים השכינה הקדושה מעפרא, ולקחנו על שכמנו להוציא לאור זוהר הפסח, לתועלת הרבים, כבקשת טובים וידידים, לחזק הברכים, באמרים היקרים, מאירות כספירים, על פסח ומ"טמונים, אשר להם זכינו, ויראו עינינו, וישמח לבנו, ותגל נפשינו, באור חדש אשר לנו האיר, בתורה ועבודה אור המאיר, בקדושת סודות התורה, למען נזכה לאור הגנוז מדי שבת בשבתו ומועד כהלכתו.

בספרים אלו נקבצו כמאה מאמרים של "זוהר תורה" הקדוש בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מְסֻפָּר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קָטֵע וְקָטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ **עם כותרות בארמית ולשון הקודש, לכל ישראל האיר בסוד תורה הבהיר "וְאוֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם"** (משלי פרק ד יח), **כדברי הבני יששכר שאור הגנוז משׁשת ימי בראשית לצדיקים נגנז בזוהר הקודש** (ועיין זוהר בראשית דף נט.).

וכל הבא לגשת אל הקודש פנימה, לחשוב מחשבות, ילמד ענייני פסח המובאים בספרי הזוהר הקדוש ובכתבי האריז"ל, והלומד בזה בין יבין את אשר לפניו, הדרך ילך בה, והמעשה אשר יעשה, לקיים מצוות החג כראוי וכיאות בלי מגרעת, בהשכל ובדעת, ללמוד וללמד לשמור ולקיים ולעשות.

וידוע שקיום מצוות מצה כהלכתה בשלימות, נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית (רוקח), וגם חשיב כאילו קיים כל התרי"ג מצוות (ילקוט מעם לועז). וקודשא בריך הוא ופמלייתו מקשיבים לכל הלומד ומספר בעניני יציאת מצרים, ובזכות לימוד הזוהר הקדוש על עניני החג, נִזְכֶּה שֶׁיִּתְקַיְּמוּ דִּבְרֵי הָרַשְׁבִּ"י עָלָיו הַשָּׁלוֹם בְּדָא יִפְקוּן מִן גְּלוּתָא בְּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. - וְיִתְקַבְּצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַחְדוּת וּבְשִׂמְחָה וְאָחֲזוּ בָּאֵילָן הַחַיִּים לִלְמוֹד הַזּוֹהַר הַקָּדוֹשׁ "בְּסִפְרָא דָּא יִפְקוּן מִן גָּלוּתָא בְּרַחֲמֵי", וְכַאֲשֶׁר יִלְמְדוּ וְיַעַסְקוּ כֻּלָּם בְּתוֹרַת הַסּוֹד תֵּכֶף תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה בְּכֹחַ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה[א]. וּבַזֹּהַר רַעֲיָא

זיו הזוהר

א. בספר אור תורה - ליקוטים: עוד מבואר בכמה מקומות בדבריהם, שעיקר

מְהֵימְנָא פָּרָשַׁת נָשֹׂא (דַּף קכד, ב) אָמְרוּ: דְּבָגִינֵיהּ "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ", וּבְזְכוּתֵיהּ יִתְקַיֵּם "ה' בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר". ונזכה לשנה הבאה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבית קדשינו ותפארתינו במהרה בימינו אמן.

יצא לאור
על ידי מפעל הזוהר העולמי
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין רבי שלום יהודה גראס שליט"א
חודש ניסן שנת תשע"ב

זיו הזוהר

ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ח, א) מאי דכתיב, "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך שרים" (הושע ח, י), ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי נאמר, אי תנו, "עתה כלהו אקבצם", ואם מעט מהם, "יחלו ממשא מלך ושרים". ואמרו שם מאי דכתיב, "אף חובב עמים כל קדושיו בידיך" (דברים לג, ג), אפלו בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידיך הם כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על מלכות כו' (אבות פרק יג משנה ה), כי בזמן שקולו של יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה סה, טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי אלעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים כו', עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד הזוהר הקדוש נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים באופן הכי נעלה ומקיים ומציל את כל העולם כולו, ומתקשר לנשמת הרשב"י זי"ע, וכמו שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונעלם, קדש הקדשים המלוב"ן, מרא דרזין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל, (סוכה דף מ"ה ע"ב). ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

הקדמה

יִשְׂמְחוּ הַאָבוֹת וְיָגִילוּ הַבָּנִים בהגלות אור שבעת הימים מאמרי הזוהר הקדוש על חג הפסח, חג הפסח, מצה ומרור, אותות ומופתים, יציאת מצרים, שירת הים, ועוד. בלשון הקודש, עם ביאורי זיו הזוהר מהגה"צ המקובל רבי יודל רוזנבערג זי"ע.

השיר והשבח לחי העולמים שזיכנו והחיינו והיגענו לזמן הזה ללמוד הזוהר הקדוש בחג הפסח בהוצאה מפוארת ומיוחדת זו, יהי רצון שבזכות לימוד הזוהר הקדוש וסודות התורה, נזכה עוד בימי הפסח הזה, כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת בגאולה השלימה, כי כל קירוב הגאולה תלוי אך ורק בלימוד הזוהר הקדוש וסודותיה, ובפרט בזמנים אלו שזכינו לפרסם את הזוהר הקדוש למאות אלפי ישראל שהוגים ולומדים מידי יום ביומו, ומצוה על כל אחד ואחד להפיץ ולגלות הסודות, כי זה לעומת זה עשה האלוקים, ובפרט כעת שזכינו לסדר כל הזוהר הקדוש לשבעים חלקים, וכך זכינו להגיע לקרוב לשבעים אלף איש להכניע ולבטל את כל השבעים ראשי האומות כמו שכתב בזוה"ק (בשלח נח:), ועל ידי לימוד הזהר הקדוש נזכה לבטל 70 אומות העולם שבמלחמת גוג ומגוג (זוהר) להכריתם ולבערם מן העולם, ונזכה שֶׁעַל יְצִיאַת הַקּוּנְטְרֵס הַלָּז בְּעֶזְרַת ה' וּבְסִיַּעְתּוֹ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה תִּקּוּן יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד.

וּבִזְכוּת הֶחָג הַקָּדוֹשׁ שֶׁל פֶּסַח שֶׁהוּא זְמַן הַגְּאוּלָה נִזְכֶּה לְקִירוּב הַגְּאוּלָה הַשְּׁלֵמָה בב"א.

וְאַתָּה בֶּן אָדָם חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל יֶרֶךְ גִּבּוֹר וְתֶאֱזוֹר חַיִל לִלְמֹד בחג הפסח אֶת סֵפֶר זֹהַר הַתּוֹרָה לְחַג הַפָּסַח, לְתִקּוּנֵי הַמַּלְכוּת בִּשְׁלֵמוּת, וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַּע שֶׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וּלְתַקֵּן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגַם וּלְטַהֲרֵנוּ וּלְקַדְּשֵׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתְךָ הָעֶלְיוֹנָה וְתֵטִיב לָנוּ הַחֲתִימָה וְנִזְכֶּה בְּהַאי שַׁתָּא לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וּלְבִנְיָן מִקְדָּשֵׁינוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ.

כה דברי המצפה להרמת קרן התורה לשמה, בכללות פרד"ס התורה שהוא בא על ידי לימוד תורת הסוד, ונזכה לביאת גואל צדק בב"א.

הוֹצֵאתִי לְאוֹר בְּחֶמְלַת ה' עָלַי חוֹדֶשׁ נִיסָן תשע"ב
הק' שָׁלוֹם יוּדָא גְּרָאס אבדק"ק האלמין בית שמש
יצא לאור על ידי מִפְעָל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי בית שמש

שכר ועונש ה' חלקים

מפעל הזוהר העולמי יוצא במבצע חסר תקדים, רכישת הספרים במחיר מסובסד, לארגונים לקרב רחוקים, כגון הידברות, ערכים, יד לאחים, שובו בנים ועוד, וכן למזכי הרבים המתנדבים לקרב ולרבות הלומדים.

המעוניין יתקשר לטלפון:

0527-651911

קחו עמכם
דברים ושובו אל ה'!
לא ידח ממנו נדח

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק א – אמונה בה'

לימוד ליום א' של פסח

קונטרס
דרשת שבת הגדול
(בהמשכים)

בדיקה וביעור ומכירת חמץ

המעיין בקונטרס הזה יקבל בלי ספק תועלת גדולה להתאמץ ולהתחזק לקיים כל מצות השייכות לערב פסח. כגון: בדיקת וביעור חמץ, שריפת חמץ, בדיקה ומכירה, הגעלה, ועוד, בכל פרטיה ודקדוקיה.

יצא לאור ע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מבוא:

בעמדינו בימים אלו בפרוס חג הפסח הקרב ובא, בזמנים אלו יהודים יראים ושלימים חסידים ואנשי מעשה מדקדקים על קלה כבחמורה, ורואים לנכון לנצל כל דקה ורגע פנוי שיש על מנת להתכונן כראוי וכנכון לקראת החג הגדול והקדוש הקרב ובא, חג וזמן חרותינו בהם מקיימים אנו מצוות רבות, ויש לעשות הכנה דרבה לפני החג העומד בפתח, כל אחד מנסה להתכונן כדבעי כל אחד לפום דרגא דיליה, זה בלימוד ההלכות, וזה בניקיון וצחצוח הבית מכל חמץ וכיוצ"ב, וכמובן הכל עסוקים ביותר בהכנות לימי הפסח שיהיה בתכלית ההידור ובתכלית הכשרות.

אי לכך ראינו לנכון להביא לידיעת הציבור החרד לדבר ה' - זו הלכה, אודות שאלות ובעיות הלכתיות חמורות שיכולות להימצא בעת שעוסקים בהכנת המצות לכבוד חג הפסח.

וזהו מעשה הקונטרס ותוכנה:

ביאורים בהלכות וחידושים בענייני דיומא שהלכותיו רבים הם ומן הראוי לצטטם למען יהיו חקוק עלי גיליון לכל קורא הרוצה לעיין ולדעת הלכה למעשה את הדבר אשר יעשון ובעיקר את הדבר שלא יעשון, הלכות בדיקת

פרק א'

אמונה בה'

רעיא מהימנא פרשת וארא דף כה ע"א

מצוה הראשונה היא האמונה בכללות ובפרטות

יום א' של פסח

"וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם וגו'", מצוה זו ראשונה לכל המצות, התחלה הראשונה מכל המצות לדעת את הקדוש ברוך הוא בכלל, מהו בכלל, לדעת שיש מושל עליון שהוא רבון העולם, ובורא כל העולמות שמים וארץ וכל צבאם, וזה הוא בכלל, וסוף של הכל בפרט, לדעת אותו בפרט.

וכלל ופרט היינו ראש וסוף, סוד של בחינת זכר ונקבה ביחד, האדם בעולם הזה הוא כלל ופרט, תקון עולם הזה הוא כלל ופרט[ב], לפיכך ראשית הכל לדעת שיש מושל ודיין על העולם, והוא רבון כל העולמים, ובורא את האדם מעפר, ונפח באפיו נשמת חיים, וזה הוא בדרך כלל.

כאשר יצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים את הקדוש ברוך הוא, כיון שבא משה אצלם, מצוה ראשונה הזאת למדם בתחלה, שכתוב: **"וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם הַמּוֹצִיא אֶתְכֶם** וגו'", ולולא מצוה הזאת, לא היו ישראל מאמינים בכל אותן הנסים והגבורות שעשה להם במצרים, כיון שידעו מצוה זו בדרך כלל, נעשה להם נסים וגבורות.

ולסוף מ' שנה שעסקו בכל אותן מצות התורה שלמד להם משה, בין אותן הנוהגות בארץ בין אותן הנהוגות חוץ לארץ, אז למד להם בדרך

זיו הזוהר

ב. כלל ופרט בחינת זכר ובחינת נקבה ביחד היינו הזדוגות של כח המשפיע עם כח המקבל, זה הדרך של כל הבריאה וזה היסוד והסוד של חכמת הקבלה שהשפע הנשפע מן סבת הסבות שהיא רוחני ביותר, טרם שתגיע לעולם הזה משתלשלת להתגשם קודם מן כלל לפרט, ב' פעמים דרך ד' עולמות שהם ב' פעמים הזדוגות של בחינת זכר ונקבה ואמרו בדרך משל אבא ואמא ברא וברתא על ד' העולמות אצילות בריאה יצירה עשיה, ואין כאן מקום לבאר זאת זיל גמור

פרט, זה שכתוב: "וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ" (דברים ד, לט), "הַיּוֹם" דוקא, מה שלא היה להם רשות מקודם לזה, "כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים", זה בדרך פרט[ג], בפסוק זה כמה רזים וסודות יש בו, וזה הפסוק והפסוק הראשון הכל ענין אחד, זה בכלל וזה בפרט.

ואם תשאל הרי כתוב: "יִרְאַת ה' רֵאשִׁית דָּעַת" (משלי א, ז)[ד], יתורץ, שזה הפסוק מוסב על דרך הפרט לדעת ראשית מה זאת יראת ה', ואף על פי שצריך האדם לירא ממנו טרם שידע, אבל כאן אומר הכתוב שראשית הדעת הוא לדעת היראת ה', היינו שזהו ראשית הידיעות בידיעת הבורא בדרך פרט, לפיכך מצוה הראשונה לנו היא לדעת את הקדוש ברוך הוא בכלל ובפרט בראש ובסוף, וזה סוד הכתוב: "אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן" (ישעיהו מד, ו), "אֲנִי רִאשׁוֹן" בכלל, "וַאֲנִי אַחֲרוֹן" בפרט, והכל בכלל אחד וסוד אחד.

וכאשר נתן הקדוש ברוך הוא את התורה לישראל על הר סיני, דבור הראשון היה: "אָנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" (שמות כ, ב), "אָנֹכִי" מרמז על סודות עליונים גדולים, וכאן הוא הסוד של מצוה הראשונה לדעת אותו בדרך כלל, לפי שכתוב: "אָנֹכִי", הרי מרמז שיש אלהים מושל עליון על העולם, זו היא מצוה הראשונה בדרך כלל, ובפרט, לפי שכתוב: "ה' אֱלֹהֶיךָ"[ה] זהו בדרך פרט, כמו שכתוב: "כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה" (דברים ד, כד), והיינו כלל ופרט, מצוה הראשונה שצריך לדעת אותו בראש ובסוף כמו שביארנו.

זיו הזוהר

ותבין: **ג.** פירוש, שהשפע נשפעת מן עלמא דדכורא שעליו רומז השם הוי"ה ברוך הוא אל האלהים המרמז על עלמא דנוקבא וזה היסוד והסוד של האמונה הישראלית: **ד.** פירוש, והלא יראת ה' מרמז על מלכות עלמא דנוקבא דרך הפרט שהיא ראשית הדעת, ואתה אומר שראשית הידיעה הוא דרך הכלל: **ה.** אלהיך מרמז על מדת המלכות והשכינה הקדושה המחלקת לך שפע שמגיע אליה מעלמא דדכורא:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ב – חמץ

חמץ, ביעור ושריפת חמץ, מכירת חמץ לעכו"ם, הגעלת כלים והכשרתן, ועוד, הלכות בשנה סתם וכן בשנה שלנו, שערב פסח חל להיות בשבת קודש.

ונסיים בעדותו הנוראה של מרן מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה, וכתב בהלכות מצה שכל האוכל מצה ז' ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, ועיין מה שהוסיף על זה בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל שנחשב גם כן כאילו קיים כל התרי"ג מצוות.

האי לך מצווה זו וקיימה בכל ההידורים וכל החומרות הרצויים לדעת הפוסקים ויירצה לך כאילו קיימת כל התרי"ג מצוות.

וזה לשון הגה"ק רשכבה"ג מרן החתם סופר זצ"ל שכתב בהשמטות לחו"מ סימן קצ"ו וזל"ק:

"מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה, אין לנו לא פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, ואם גם היא לא הועילה בידינו בשלימות, ולא עוד, אלא כי תחת יופי שיהיה האכילה של כל ז' ספק איסור כרת, ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים חס ושלום, וגם נוציא על זה אלפים, הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה", עכל"ק.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה, ומשה אמת ותורתו אמת.

והמעיין בזה הקונטרס, והנזהר מכל החומרות ומנהגי ישראל הקדושים, יזכה כי אזי יהיה לבו נכון ובטוח שיצא בדימוס בדינו בעת אשר המלך במשפט עמיד ארץ ביום הרת עולם, כמבואר בזוה"ק שעיקר המשפט ביומא דדינא על מיכלא דאסוותא.

נסיים מעין הפתיחה בעמדנו בזמנים נעלים אלו יה"ר שאי"ה עוד נזכה לאכול עוד בהאי שעתא מן הזבחים ומן הפסחים בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן.

המו"ל

פרק ב'

חמץ

זוהר חלק ב' פרשת תצוה דף קפב ע"א

חמץ בפסח כמוהו כעבודה זרה

"אֱלֹהֵי מַסֵּכָה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ", וכתוב אחריו: "אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר", מה ענין זה לזה, אמר רבי שמעון כך ביארו, מי שאוכל חמץ בפסח כאילו עובד עבודה זרה הוא.

היצר הרע הוא כמו שאור שמתגדל בגופו של אדם

בוא וראה כאשר יצאו ישראל ממצרים יצאו מן הרשות שלהם, מן רשות האחר, מן הרשות ההוא שנקרא חמץ לחם רע, ועל כן נקראת עבודה זרה חמץ, וזה הוא הסוד שהיצר הרע נקרא גם כן שאור, כי כך הוא היצר הרע באדם כשאור בעיסה, נכנס במעיו של אדם מעט מעט, ואחר כך נתגדל בו, עד שכל הגוף נתערב עמו.

לשמור על צד הקדושה שהוא הנשמה

ועל כן כתוב אחריו "אֶת חַג הַמַּצּוֹת תִּשְׁמֹר", "תִּשְׁמֹר", זה צד הקדושה, שצריך האדם לשמור אותו, ולא יחליפו בשביל צד הטומאה, ואם יחליפו הרי הוא נטמא, ומטמא לכל מי שיקרב אליו.

זוהר חלק ד' פרשת פנחס דף רנ"א ע"ב

לנוקבא דס"א בלשון אזהרה ולזכר בלשון בקשה

"כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ וגו'", אמר רבי אלעזר, כתוב: "כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ", וכתוב: "לֹא יֵאָכֵל חָמֵץ", אלא זה בחינת זכר וזה בחינת נקבה[1], אמר רבי שמעון, אלעזר בני, בזה כתוב: "לֹא תֹאכֵלוּ", ובזה כתוב "לֹא יֵאָכֵל", למה לא כתוב לא תאכלו חמץ, אלא הנקבה שכל מעגלותיה נלוז, הרי היא באזהרה ודאי, והזכר שהוא נאחז בחוט

זיו הזוהר

1. הן שתי כחות הטומאה ס"מ ולילית:

של טהרה יותר, נכתב אצלו לשון בקשה, ועל כן כתוב: **״לֹא יֵאָכֵל״, ״לֹא תֹאכְלוּ״.**

אמר לו, אבי, הרי כתוב: **״לֹא תֹאכַל עָלָיו חָמֵץ״**, אמר לו, ריבה תיבות יתירות לכבוד הקרבן פסח[ז], אבל מתחלה כתוב בלשון בקשה, **״לֹא יֵאָכֵל״**, ואחר כך באזהרה לא תאכל.

מחמצת קשה מכולם

(שהיא) קשה משניהם **״מַחְמֶצֶת״** מפני מה קשה יותר, לפי שריח מיתה יש שם, חמץ בחינת זכר, מחמצת בחינת נקבה, **״רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת״** (משלי ה, ה), בראש וסוף של התיבה נמצא מ״ת, ולפיכך מי שאוכל חמץ בפסח, מקדמת לו מיתה, ועליו לדעת שהוא מת בעולם הזה ובעולם הבא, שכתוב: **״וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא״.**

זיו הזוהר

ז. שמזהיר ביותר בשביל הקרבן פסח שלא יהיה אז חמץ בבית:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ג – חג המצות

קונטרס
דרשת שבת הגדול

בדיקת וביעור חמץ, בדיקה ומכירה, והכנה לימי הפסח

כל המירא

א) אחר אמירת כל חמירא הונהג לאמרו גם כן בנוסח אידיש: "אלע חמצען, און זוייער טייגען פון מיין רשות האט ביי מיר קיין שום חשיבות נישט, און זאל זיין הפקר אזוי דע שטוב פון דער ערד".[תרגום: כל מיני החמץ ומיני שאור שישנם ברשותי שיהא הפקר כמו האבק המונח על גבי הקרקע].

ב) אעפ"י שיש היתרים ליטול בעת בדיקת חמץ במקום נר העשוי משעווה, שיהיה פנס אור רגיל מלבד זאת שישאר האור דלוק בבית כרגיל, ידוע תדע שזהו רק מעיקר הדין, אבל אנו יודעין שלכל דבר ועניין ישנו טעם בסוד כמו נר לנשמה שאין אתנו יודע למה יועיל, ובפרט דבר שמצותו בנר ועיין בספר קב הישר (פרק צ"ו אות ג'): "ומה גם בבדיקת חמץ שמצינו גם בגדולי הנגלה ופוסקים עניינים מאירים המקשרים בין זה לזה". ועי' רמ"א (סו"ס תל"ב) להניח פתיתין ואם לא נתן לא עכב, אבל הגר"ז ה"ה מרן הבעל התניא זי"ע: סיים דמנהג ישראל תורה, ועיקרו עפ"י האריז"ל, ועי' בספר דרך פקודיך ממרן בעל הבני ישככר בהקדמה לבער כוחות הטומאה.

אחפש ירושלים בנרות

ועיין עוד דבר חידוש בש"ס (פסחים ח:) איתא: "דאור הנר יפה לבדיקה וע"כ אין בודקין לאור חמה ולבנה וכו' ויש זכר לדבר נר ד' נשמת אדם אחפש ירושלים בנרות", כל רואה יראה שעניין זכר לדבר להראות כי יש עניין דבדיקת חמץ העניין הוא כמו שפסקו בפוסקים שמצוות בדיקת וביעור חמץ מוכרחים להגיע לטעם על פי רמז, שקאי על היצר הרע וחיילותיו, וכדאי' בכתבי האריז"ל (עי' דרך פקודיך) וזהו לטהר נשמת אדם.

ג) מה שהולכין לאורכה ולרחובה כבר ערערו על זה וכתב רבנו החיד"א, וצריכין לדעת דזה לעומת זה מסייע לביעור כוחות הטומאה. ובספר קב הישר (סוף פרק כ"ט) כתב וז"ל: "וצריך שיבדוק בעיון רב ולא בדרך ארעי, וכמו שמחפש ומגרר חמץ מחורין וסדקין ע"י אור הנר של שעוה שבידו, כן הקב"ה יבער כל זוהמת סט"א אשר עתיד הסט"א להטמין ולהחביא מפני אור השכינה

פרק ג'

חג המצות

זוהר חלק ב' פרשת תצוה דף קפב ע"ב

חג המצות הוא למטה במלכות

"אֶת חַג הַמַּצוֹת תִּשְׁמֹר וגו'", אמר רבי יהודה, זה הוא המקום שנקרא **שמור**[ח] ולפיכך כתוב: **"אֶת חַג הַמַּצוֹת תִּשְׁמֹר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ"**, שבעת ימים האלה, אין הם כשבעת הימים של סכות, שהם עליונים, ואלה תחתונים[ט], ועל כן בסכות הלל גמור, ובפסח אין הלל גמור, ויען שהם למטה, כתוב: **"שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצֹּת"** (שמות יג, ו), מצת חסר בלי וא"ו, שעדיין אין מאירים אותן ימים העליונים שהם סוד הוא"ו[י].

ואם תשאל, כיון שזה הסוד של חג המצות נתקדש מדוע יש הורדה, הרי למדנו מעלין בקודש ואין מורידין, ומדוע יש השפלה לרדת למטה באותן ימים התחתונים?[יא]

אחר שהז"א מתקן עצמו הוא מתקן את המלכות

בוא וראה כתוב: **"וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וגו'"** (ויקרא טז, ו), מי שמכפר נצרך שיכפר על עצמו תחלה, ואחר כך על ביתו, כדמיון זה מדרגה הזאת התחילה להתקדש, ולצאת בקדושה לכפר עליה[יב], וכיון שהיא נתקדשה,

זיו הזוהר

ח. היינו מדת המלכות עלמא דנוקבא כידוע בסוד זכור ושמור. **ט.** ז' ימי הסכות הם בעולם הבינה וז' ימי הפסח במדת המלכות. **י.** פירוש שבפסח עוד אין מאירים הז' ימים של עלמא דדבורא שהוא סוד אות וא"ו של השם הוי"ה ברוך הוא אלא הז' ימים דמלכות. **יא.** קושיתו הוא כיון שיום א' דפסח בודאי קדושתו בעולם הבינה שבו הלל גמור אפילו בלילה. מפני מה אנו מורידין מעת ספירת העומר שלא לומר עוד הלל גמור ואנו סופרין ז' שבועות נגד ז' ספירות של מדת המלכות. **יב.** מתרץ שכיון שמדרגת התפארת שהוא עלמא דדכורא התחיל בליל א' של פסח להתקדש ולצאת בקדושה, היינו בהארת עולם הבינה לכפר עליו שתוכל להיות הגאולה נצרך לו מעתה לכפר על ביתו על ידי תיקון

צריכה לכפר על ביתה ולקדש אותם, ועל כן יורדת למטה לקדש את בית שלה, ובמה תקדש, בזה שישראל למטה סופרים ספירת העומר.

להעלות את השכינה למעלה

וכיון שאלו יתקדשו, נצרך להעלותה למעלה, שהרי כאשר בית השכינה נתקדש, אז תעלה למעלה להתקשר באותן ימים העליונים למעלה.[יז]

ענין עמידה בעת תפילה ואמירת הלל

ועל כן אנו צריכים לספור מעומד, לפי שאותן הימים ימים עליונים הם.

וכן בכל זמן שאדם נכנס לאותן ימים העליונים, בין בתפלה בין בתשבחות, צריך לעמוד על רגליו, ירכיו והגוף ביחד, לעמוד כגבר העומד בכחו, ולא כנקבה שדרכה לשבת, ועוד החיוב לעמוד בעבור שבח עולם העליון.

זוהר דף קנא ע״ב

אזהרה עוד פעם על חג הפסח

וידבר ה׳ אל משה במדבר סיני וגו׳. אמר רבי אבא, מה הטעם שהזהירם כאן על הפסח, והרי זאת נאמר להם במצרים, אלא שאז בשנה השנית היה, שישראל חשבו שהפסח אינו נוהג אלא במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים חשבו שאין נצרך יותר, בא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שהרי כבר עבר זמנו במצרים, ואין נצרך יותר, לפיכך נאמר במדבר סיני בשנה השנית, לתקן להם מצוה זו לדורי דורות, ואף על פי שהיה מזהיר להם במצרים, עתה ציוה להם פעם אחר, במקום ההוא שכל מצות התורה בו נתנו, לפיכך כתוב בשנה השנית, מהו בשנה השנית בחדש הראשון, אלא סוד עליון הוא הן שנה והן חודש, מה בין

זיו הזוהר

קדושה שנעשה על ידי ספירת העומר.

יג. כוונתו שספירת העומר הוא בימים העליונים של עלמא דכורא לתקן הז׳ ספירות של ספירת המלכות, שעל ידי זה תוכל להתקשר אחר כך עם ימים העליונים לעילא, היינו בעולם הבינה בחג

זה לזה, חודש זה רמז על מדת המלכות, שנה רמז על התפארת המאיר למלכות, וכך היה בזמן שכל מצות התורה נמסרו בו לישראל:

זוהר דף רנח ע״ב

והקרבתם עולה לריח ניחח לה׳. בוא וראה בפסח כתבו והקרבתם אשה עולה לה׳, וכאן לא כתוב אשה, אלא והקרבתם עולה, מה הטעם, לפי שיום זה יום הכנסת כלה לחופה הוא, וישראל ספרו ימי טוהר ימים ושבועות, ונתכללו ונכנסו בימי טוהר, והיא יצאה מכל צדדים הרעים ונטרה ימי טוהר כראוי, וזה סוד שהמלך טעם בתולה היה טועם[יד] לפיכך לא כתוב בו אשה, שהרי אחר לא קרב למשכן והוא נתרחק משם, וע״כ אשים לא נזכר כאן ולא נצרכו לכאן[טו] וישראל מרוחקים הם מן צד הרע, אמר רבי אבא עדיין צריכים אָנוּ כאן לפתוח פתח, א״ר שמעון, הרימותי ידי בתפלה למי שברא העולם, וסוד זה מצאתי בספרים הקדמונים, אשים הם בבחינה הממוצעת, ובאים בצד זה ובצד זה, נדבקו בעץ הדעת טוב ורע, מתדבקים ברע ומתדבקים בטוב[טז] ולפיכך בשאר ימים כתוב בהם אשה עולה, אבל בימים האלה שעץ החיים קיים ולא אחר, אין אָנוּ צריכים לאשה, ולא נצרך שיהיו שם, ויום הזה יום שלעץ החיים הוא ואל של עץ הדעת טוב ורע, ולפיכך והקרבתם עולה לריח ניחח לה׳, ולא אשה לה׳:

זוהר חלק ב׳ פרשת בא דף מ ע״א

עם ישראל שמחים ועושים זכר לחירות בכל שנה בימים שיצאו ממצרים

״שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה וגו׳״, וכתוב: **״שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם כִּי כָּל אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה וגו׳״**, אמר רבי שמעון, כך ביארנו,

זיו הזוהר

השבועות. **יד.** פי׳ שע״י הכנסת ישראל למתן תורה כנסת ישראל מתחבבת להקב״ה כדמיון כלה בתולה ביום חופתה: **טו.** אשים היינו מלאכים ורוחות שמדרגתן ממוצעת בין הקליפה והקדושה ויש להם יניקה מן הקרבנות, מלבד מאלה שלא נאמר בהם אשה: **טז.** שורשם בנוגה:

היינו "שְׂאֹר" והיינו "מַחְמֶצֶת" מדרגה אחת הן, והכל אחד רשות אחר הם, שרים הממונים על עמים אחרים, ונקראים יצר הרע, רשות אחר, אל נכר, אלהים אחרים, וכן גם שאור ומחמצת וחמץ הכל אחד, אמר הקדוש ברוך הוא, כל אותן השנים עמדתם ברשות אחר עבדים לעם אחר, מכאן ולהלאה שאתם בני חורין, "אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבָּתֵּיכֶם", "כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ", "וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ", אמר רבי יהודה, אם כן גם כל ימי השנה כך, ולמה שבעת ימים ולא יותר, אמר לו, כל זמן שמחויב האדם להראות את עצמו בן חורין כן נצרך, וכל זמן שאינו מחויב לא נצרך.

משל למלך שהרים לאיש אחד להיות שר גדול, כל אותן הימים שנתעלה למדרגה זו, הוא משמח ולובש מלבושי כבוד, אחר כך לא נצרך, לשנה אחרת הוא שומר אותן הימים שנתעלה לכבוד הזה, ולובש אותן מלבושי כבוד, וכן בכל שנה ושנה.

כדמיון זה כתוב בישראל: "שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם", שהם ימי שמחה ימים שנתעלו לכבוד הזה ויצאו משעבוד אחר, ובעבור זה שומרים בכל שנה ושנה אלה הימים שנתעלו לכבוד הזה, שיצאו מרשות אחר ונכנסו ברשות הקדושה, ועל כן כתוב: "שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ".

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ד – גאולת ישראל

לימוד ליום ב' של פסח

אשר יופיע הקב"ה לחפש ירושלים בנרות" עכ"ל. ועי' במנהגי חת"ס, ובד"ת מרבוה"ק מק"ק מונקאטש, שהצדיקים עבדו עבודה גדולה בבדיקת וביעור חמץ.

ד) חייב לבדוק גם את בית הכנסת, וגם חצר הבית והפליש שקודם הבית הכנסת והבית הפרטי מבחוץ, ואם עכו"ם דר ג"כ יבדוק ויבער הפירורים שניכרין.

ה) בגמרא לא מבואר להצריך נר העשוי משעוה וטעמים שנאמרו בפוסקים יוצא שגם נר שלנו טוב (ובספר עבודת ישראל ממרן הגה"ק מקאזניץ זי"ע כתב טעמים לשעוה, ועיי"ש. ומ"מ בהתחיל לבדוק בנר שעוה והוצרך לעוד נר, וכן כשמחל המצוה לבני ביתו אין צריך נר דוקא העשוי משעוה).

ו) בהגהות הגר"ז לבעל התניא זי"ע (או"ח תל"ג סמ"ב ומקורו בחו"י שם). כתבו מקור על מה שנוהגים שחצרים שמוכרים אין צריך בדיקה, דהרי מוכרים אותם ומה יועיל הבדיקה ועיין שם הטעם ומקור הדבר.

ז) בעת שריפת החמץ למחרת הבדיקה בער"פ יאמר כל חמירא אחר שנשרף חמץ היטב לקיים ביעור בשלו ויהא שם כזית שלם. ובשנה כמו האי שעתא ביום ו' ערש"ק הגדול י"ג בניסן, יאמר למחרת ביום שבת קודש בשעת זמן שריפת חמץ יזכור לומר הנוסח של כל חמירא וטוב שאחד יזכיר לחבירו לאומרו מפני שיכולים לשכוח דהרי אין עומדין אז ליד שריפת החמץ כמו שרגילים כל שנה רגילה.

ח) יזהרו אם מחלקים פירורים להניחן על מנת שיהיה מה לבדוק ולא שיהיה ברכה לבטלה, טוב מאוד לרשום על הנייר באיזה מקום הניחו, למנוע שאלות. וגם ליתן לפני הערב דבלילה חל כבר חובת בדיקה (שוב מצאתי בחו"ד (סי' קמ"ח) וגם... שלא יפזרו התינוקות דהיינו למעלה קצת, וגם יתננו על הנייר משום פירורין, וכן כתב בהגהת הגר"ז (תל"ב י"א).

ט) לימוד זכות על דברים שאין בודקין, מצינו במראי המקומות דלהלן: א) עי' שערי תשובה (סו"ס תל"ג). ב) ודעת תורה שם בשם א"א ביטשאטש. ג) עי' הגהות הגר"ז (תל"ג ל"ט) דבכיבוד לא מועיל למה שבחורין וסדקין, ע"כ. א"כ כל מקום דליכא חורין וסדקין או שמועיל לו כיבוד אין צריך בדיקה, והוא ליה כמו דקי"ל (תל"ג ז' וגר"ז) דהרוצה מותר לבדוק ליל י"ג וישייר חדר אחד לבודקו בליל י"ד משום ברכה, וה"ה במנקה באופן שאין צריך עוד בדיקה דליתא חשש חורין וסדקין.

פרק ד'

גאולת ישראל

זוהר חלק א' פרשת ויצא דף קנט ע"ב

יחוד ז"א ונוקביה לגאול את ישראל

יום ב' של פסח

רבי חייא אמר, "**וָאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי**", "**וָאֶזְכֹּר**" הרי זכירה, לפי שהוא למעלה, שזה המזל שהוא למעלה בהמדרגה של בחינת זכר, הוא בא על פקידה שהיא בגלות, למטה בהמדרגה של בחינת נקבה, כדמיון זה "**וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רָחֵל**",[יז] כמו שנאמר: "**וָאֶזְכֹּר אֶת בְּרִיתִי**".

זוהר פרשת וארא דף כד ע"ב

דרך הבשורה שבישר משה לבני ישראל על הגאולה

"**לָכֵן אֱמֹר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם**", רבי יהודה אמר, כתוב מסורס הוא, שכתוב: "**וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתַּחַת סִבְלֹת מִצְרַיִם**" בתחלה, ואחר כך "**וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם**", ואחר כך "**וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם**", היה לו לומר תחלה "**וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם**", ואחר כך "**וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם**", אלא שעיקר הכל מזכיר תחלה, שרצה הקדוש ברוך הוא לבשר להם בשבח של הכל בתחלה.

אמר רבי יוסי, והרי שבח של הכל הוא "**וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהָיִיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים**", וזה נאמר אחר כך, אמר לו, בזמן ההוא לא היה להם שבח אלא היציאה, שחשבו שלא יצאו מעבודתם לעולם, לפי שראו שם שכל האסורים והעבדים שהיו ביניהם היו מקשרים להם בקשר כשפים, ואין יכולים לצאת מהם לעולם, ולפיכך מה שהיה חביב עליהם מהכל נתבשרו בזה תחלה, ואם תאמר אף על פי שיצאו, הרי אפשר שילכו חיילותם אחריהם להרע להם, על זה כתוב: "**וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם מֵעֲבֹדָתָם**", וכי תאמר הרי יצאו וינצלו, ולא תהיה להם גאולה, תלמוד לומר "**וְגָאַלְתִּי אֶתְכֶם בִּזְרוֹעַ נְטוּיָה**", ואם תאמר אפשר שלא יקבלם לעם, על זה כתוב:

זיו הזוהר

יז. רחל רמז על מלכות עלמא דנוקבא, וכשבא לה שפע של ישועה מעלמא

״וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם״, ואם תאמר כשיקבלם לא יביאם לארץ, על זה כתוב: ״וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם וגו׳״.

לילה כיום יאיר

ולמדנו שהיה מאיר הלילה כיום תקופת תמוז, וראה כל העם דיניו של הקדוש ברוך הוא, זה שכתוב: ״וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה״ (תהלים קלט, יב).

גודל פרסום הנס

ובשעה שיצאו ישראל נמצאו כל הבכורים מתים בשוק לעיני כל, בקשו להתקרב להם ולא יכלו, וזה היה קשה להם מהכל, ראו שישראל יוצאים לעיניהם בצד אחד, וראו את מתיהם בצד שני, ובכל היה פרסום הנס, שלא היה כזה מיום שנברא העולם.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף מה ע״א

ה׳ ריפא את ישראל ביציאתם ממצרים וכן שמעו שירת המלאכים

״וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וגו׳״, אמר רבי שמעון, בוא וראה כשיצאו ישראל ממצרים רוחם היה נשבר בתוכם[יח], והיו שומעים תשבחות שלמעלה ולא יכלו לשמח, ובשעה שכל החילות והמרכבות העליונים יצאו עם השכינה, כולם נשאו שירות ותשבחות לפני הקדוש ברוך הוא, אז העיר הקדוש ברוך הוא רוחם של ישראל, והיו שומעים אותן התשבחות, ונתקיים רוחם בתוכם שלא נפרח מהם.

האדם כאשר עוזב מלאכתו אז מרגיש שבר עצמותיו ושבר רוחו, כך ישראל כאשר יצאו ממצרים היו טועמים טעם מיתה, והקדוש ברוך הוא רפאם, שכתוב: ״וַה׳ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וגו׳״, וכל הדרכים העלו ריח של רפואה, שנכנס בגופם ונרפאו, ומקול התשבחות שהיו שומעים היו שמחים והניח את רוחם.

זיו הזוהר

דדכורא נקראה השפעה זו בלשון זכירה: **יח.** מן עול הגלות נשבר רוחם:

פרעה והשרים העליונים הלכו ללוותם

ופרעה וכל החילות שלו הלכו אחריהם ללוות אותם עד שיצאו מארץ מצרים, וכן כל אותן השרים שלמעלה הממונים עליהם ועל שאר עמים, היו מלווים להשכינה ולכל ישראל, עד שחנו באיתם בקצה המדבר, זה שכתוב: "וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם וגו'".

בני ישראל נשתחררו רק על ידי חמשים שערי בינה

אמר רבי שמעון, לפי שהיובל ההוא הוציאם ממצרים[יט], לפיכך "וַחֲמֻשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם", ולולא זאת לא היו עולים, ועל כן נתעכבו חמשים יום לקבלת התורה, ומהמקום ההוא יצאה התורה ונתנה לישראל, ועל כן כתוב: "וַחֲמֻשִׁים" חסר וא"ו, שבכח זה עלו בני ישראל ממצרים:

האבות ראו גאולת בניהם

"וַה' הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם", הקדוש ברוך הוא ובית דינו, אמר רבי יצחק, זהו שלמדנו שהאבות הם מרכבה להשכינה, "הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם" זה אברהם, "בְּעַמּוּד עָנָן" זה יצחק, "לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ" זה יעקב, שכתוב בו: "וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ", "וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם" זה דוד המלך, וכולם מרכבה עליונה קדושה, שילכו ישראל בשלמות הכל, ובשביל שיראו האבות גאולת בניהם, שכתוב: "וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָל�ֹה", (בראשית מו, ד) עם המרכבה[כ].

ישראל הוצרכו לשלמות של יום ולילה

"לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה", מפני מה הלכו יומם ולילה, ילכו ביום, ולא ילכו בלילה כאנשים הבורחים, כיון שהקדוש ברוך הוא שמרם למה הלכו ביום ובלילה.

זיו הזוהר

יט. פירוש, שהופיע עליהם אור עולם הבינה שמשם בא החירות, ודורש וחמשים לא מזוינים אלא שהוא מספר חמשים, לפי שעולם הבינה יש בו חמשים שערי בינה: **כ.** גם לרבות מרכבת השכינה:

אלא שיהיה נמצא בהם שלימות הכל, שאין שלימות אלא יומם ולילה[כא].

המלכות (לילה) היתה מאירה מצד החסד ומצד הגבורה

אמר רבי אבא, כך ביארנו, ״וַה׳ הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן״, זה אברהם, ״וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ״, זה יצחק, ואם כן יעקב היכן הוא, אלא שבתיבה הראשונה הוא נאמר ושם נרמז ככתוב: ״וַה׳״[כב], ״וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ״, שהיה מאיר בצד זה ובזה.

הכל היה הכנה לקבלת התורה

רבי אבא אמר, אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא הוציאם ממצרים להיות חלקו ונחלתו, ובוא וראה בצד של היובל נמצא חירות לישראל[כג], וכן לעתיד לבוא, שכתוב: ״וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וכו׳״, (ישעיהו כז, יג) ובשביל יובל העליון ההוא נתעכבו חמשים יום[כד] לקבל התורה וליקרב להר סיני, וכיון שהלכו ביום הלכו גם בלילה, להיות הכל יום שלם הן עם היום והן עם הלילה, שלא יהיה נמצא פירוד בהם[כה], ולא עוד אלא שכולם הלכו בנחת לפי רצון נפשותם.

חמשים יום נגד חמשים שערי בינה שנכנסו בעת קבלת התורה

וביום שקבלו התורה היו חמשים יום שלמים בימים ולילות כראוי, שאין יום בלי לילה ואין לילה בלי יום, ולילה עם יום נקרא יום אחד, וכיון שהלכו חמשים יום שלמים, אז הופיע עליהם אור חמשים יום של היובל[כו], ומצד היובל נתנה להם התורה, ולפיכך הלכו יום ולילה.

זוהר חלק ב׳ פרשת יתרו דף סח ע״א

שם אלוקים הגין עליהם בגלות ושם הוי׳ הוציאם ממצרים

רבי חייא אמר, ״וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ״, זה הכתוב יש לעיין בו, בתחלה כתוב: ״אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה״, ואחר כך כתב: ״כִּי הוֹצִיא ה׳״,

זיו הזוהר

כא. ביום מופיע אור מהעולם של בחינת זכר, ובלילה מופיע מהעולם של בחינת נקבה, וזה בלי זה אין שלמות: **כב.** אות וא״ו מן וה׳ מרמז על קדושת יעקב: **כג.** עולם הבינה נקרא יובל: **כד.** נגד החמשים שערי בינה: **כה.** פירוש, שלא יהיה פירוד בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא: **כו.** היינו הארת חמשים שערי

אלא זהו סוד, "אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים", זה השם שהגין על משה ועל ישראל, ולא סר מהם בגלות, ואחר כך השם העליון הוציאם ממצרים, שהרי השם הקדוש שהוציאם בסוד של היובל היה[כז].

הניסים שנעשו למשה וישראל

דבר אחר, "אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹהִים לְמֹשֶׁה", כאשר נשלך לנהר וכאשר הצילו מחרב פרעה, "וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ", שכתוב: "וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם" (שמות ב, כד), וכתוב: "וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ" (שם א, יב).

האבות ראו גאולת בניהם

"וַה' הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם", הקדוש ברוך הוא ובית דינו, אמר רבי יצחק, זהו שלמדנו שהאבות הם מרכבה להשכינה, "הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם" זה אברהם, "בְּעַמּוּד עָנָן" זה יצחק, "לַנְחֹתָם הַדֶּרֶךְ" זה יעקב, שכתוב בו: "וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ", "וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם" זה דוד המלך, וכולם מרכבה עליונה קדושה, שילכו ישראל בשלמות הכל, ובשביל שיראו האבות גאולת בניהם, שכתוב: "וְאָנֹכִי אַעַלְךָ גַּם עָלֹה", (בראשית מו, ד) עם המרכבה.[כח]

הוצאת ישראל מרשות הס"א והכנסתם לרשות ה'

למדנו שלא יצאו ישראל ממצרים עד שנשברו כל השרים שלמעלה ממשלתם, ויצאו ישראל מרשותם, ונכנסו לרשות קדושה עליונה של הקדוש ברוך הוא, ונתקשרו בו, זהו שכתוב: "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדַי הֵם" (ויקרא כה, נה), מפני מה "עֲבָדַי הֵם", "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם", שהוצאתי אותם מרשות אחר, והכנסתי אותם ברשותי.

זיו הזוהר

בינה: **כז.** מתרץ שהשם אלהים היינו מדת המלכות והשכינה הקדושה שהגינה עליהם בגלותם, והשם הוי"ה היינו מדת הבינה, אימא עילאה, שנקראת יובל, ומשם באה להם החירות והגאולה: **כח.** גם לרבות מרכבת השכינה:

העולה לדינא הלכה למעשה: יד המרבה לבדוק משובחת. ולדינא כל דבר שניקו ורחצו אותה באופן שלא שייך לחוש שנשאר בחורין ובסדקין אפילו בלי עיון היטב רק באופן הרחיצה אין צריך בדיקה.

אבל אם צריך עיון גם בעת הרחיצה אם ניקו הכל כגון בתוך התנור, אז בעינן שיבדוק בזמנו ואם יקשה עליו אז יבדקנו לילה א' משאר לילות ולא ביום, ועל זה סומכין שאין בודקין כיסי בגדים אבל צריך להוציאן החוצה, ובאופן זה לרחצן בכלי הכביסה. ולפי"ז בתנור בית החורף, וכן בתוך התנור צריך לבדוק בנר (ועי' עוד דעת תורה סו"ס תל"ג והג' חכ"ש לרש"ק, בשו"ת יחווה דעת ח"א דט"ז למטה).

ולדעתי מה"ט יש להקפיד להניח פתיתין בזמן הזה דאין צריך לאחוז החבל בשתי ראשים, דאם באת להקל בבדיקה מטעם דמסתמא לא נשאר אולי כל הבית ממש בגדר זה, וא"כ היאך תברך (שוב מצאתי סברא זו בשינוי קצת, בספר יחוה דעת ח"ה דף קמ"ז, כף החיים תל"ב סקל"א), אבל אינו ממש כסברתו דשם כתב על הכלל כולו היות שמנקין צריך פתיתין, ואני אומר מי שמקיל על סמך שמנקין צריך פתיתין שלא יסתור עצמו.

כלל לענין נקיון - כל דבר שפטור מבדיקה כגון אין ידו מגעת, פטור גם מביעור ונקיון, דבדיקה צורך ביעור הוא.

מקומות הנמכרין לעכו"ם יהיו סגורין היטב. וטוב להניח סימן שבני הבית יכירו שמקום זה על כל החפצים המונחים שמה נכמר כדת וכדין לעכו"ם.

כשבני ביתו ג"כ בודקין יעמדו אצלו בברכה, ואם הולכין לבית אחר יבדקו קודם קצת בבית זה שהרי תיכף לברכה יש לקיים המצוות משום אין מעבירין על המצוות (הגהת הגר"ז תל"ב ח').

שריפת חמץ

חסרון יש אצל אלו ששופכים בנזין וכל מיני נפט על מנת להעביר את הדליקה בשריפת החמץ שעל ידי שפיכת החומר הדליק על האורל החמץ נפסל מאכילת כלב, והעצה שיניח עצים גבוה קצת, מ"מ מוטב ליתן בענזי"ן משישאר לא נשרף. (וצ"ע דיש סברא דסוף כל סוף הפקירו בשוק באמירת כל חמירא?).

בדיקה ומכירה

מי שקשה לו לבדוק איזה דברים או מקומות באור לי"ד ומותרין לאור ביום, יבדקם ביום י"ג ולא יניחם ליום י"ד כי צריך להקדים לאור לי"ד.

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ה – מצה ומרור

מכירת ספרים שודאי יש בהן חמץ, כמו סיפורי מעשיות, סידורים, זמירות וכל שמשתמשין בכל השנה על השלחנות, וגם ספרי טלפונים (טעלעפא"ן ביכע"ר), וקלטות או דיסקים וכן מכשיר הטייפ בעצמו, ימכרו ויסגרו במקום החמוצים או בפני עצמן, אולם ספרים יש שאלה למכור משום בזיון, והגם שיש לחלק מ"מ יש למכור חמץ המונח ודבוק בהם, וכעין החת"ס בדבוק לכלים.

מה שמוכרין יהא בזול קצת מהמחיר אבל לא הרבה שלא יהא הערמה ניכרת. ויאמר שמוכן באמת למכרו כעת עבור זה. ואגב, יש לעורר שבכל השנה יזהרו בלוקח ספר שלא יהא במקום חמץ, ואם רגיל באיזה ספר אז ינהג כנ"ל.

ומה שמכין על הספרים רק על האבק, ולא מהני לחמץ שבו. (ביותר ראוי להכות בעה"ב על שלא למד בהן).

ובכלל זה ספרי הטלפונים [-הטעלעפא"ן ביכע"ר] וכיוצ"ב לגונזן ולהחביאן עד אחר פסח.

חמץ ששורף מבואר בהגהות מרן החתם סופר (סימן תמ"ח) היאך יקיים שריפה אחר גרירה, ומביא מהדיין ר"ד פרוסניטץ זצ"ל שאמר שיש עצה ליתן במתנה על מנת להחזיר. עוד עצה כמו שהנני נוהג לכתוב בהשטר דחמץ המוכן אז לשריפה אינו בכלל המכירה, או שבידי ליקח (ואח"כ לשלם) כל שארצה. עוד עצה (דבאמת עיקר מכירה במקומות שציין) דבמקום שכותב דכל החמוצים שהם ברשותו נמכרין יכתוב חמשה דקות לפני סוף זמן שריפת חמץ וישרוף לפני זה.

כל מאכלים אע"ג שאינן חמץ כל שנפתחו לצורך אכילה בתוך השנה ימכור. ואע"ג דאפשר למכור הפירורין, מ"מ אין להשתמש בו רק במה דאפשר, דא"א שרוב המכר יהא מצה [ואע"ג דיחיד שעשה כזה ומכר רק פירורים ודבוק לכלים עדיין אין לחוש משום שרב ואב"ד מוכר הרבה שטרות ואגב קונה הנכרי זה, מ"מ אם כולם יעשו כן לא טוב]. גם צריך שיתן מחיר זול דאל"כ למה יקנה העכו"ם.

גם צריך שיהא בלבו שאם בא העכו"ם בפסח יניחנו ליכנס וליקח כל מה שרוצה והוא מכירה גמורה.

אין מוכרים חמץ גמור והיינו בין חמץ ממש בין כל דבר שנעשה או נתערב בו ממיני דגן (גרעין).

היוצא מביתו לפני אור לי"ד, כלומר משלושים יום קודם החג צריך לבדוק בלילה האחרונה בלי ברכה (ודוקא מפורים והלאה).

פרק ה

מצה ומרור

רעיא מהימנא חלק ב׳ פרשת בא דף מא ע״ב

מצה ומרור להראות שהשכינה עם ישראל בכל צרותיהם

״**בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל וגו׳ וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ**״, מה כתוב קודם, ״**וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי אֵשׁ וּמַצּוֹת עַל מְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ**״, מצוה זו לאכול הקרבן פסח על מצות ומרורים, מה ענין זה לזה, אלא להראות גלות השכינה עם ישראל בכל המרירות שלהם, שכתוב: ״**וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה וגו׳**״, וכאשר אוכלים הקרבן פסח, להראות כל מה שנעשה להם במצרים בגלות ההוא ובשעבוד ההוא.

זוהר חלק א׳ פרשת ויצא דף קנז ע״א

ה׳ הכניס את ישראל בצל השכינה אף שלא היו ראויים

״**בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת**״, אמר רבי חייא, כתוב: ״**שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עָלָיו מַצּוֹת לֶחֶם עֹנִי**״ (דברים טז, ג), ״**לֶחֶם עֹנִי**״ כתוב, בדבר זה כבר העירו החברים, אבל בוא וראה, כאשר היו ישראל במצרים היו ברשות אחר, וכשרצה הקדוש ברוך הוא לקרבם אליו, נתן להם המקום שנקרא לחם עני, מי עני, זה דוד המלך, שכתוב בו: ״**כִּי עָנִי וְאֶבְיוֹן אָנִי**״ (תהלים פ״ו, א׳).

המצה מברחת לכל החיצונים הרעים

״**מַצָּה**״ מפני מה נקראת מצה, אלא כך למדנו, שד״י, בשביל שאמר לעולמו די, יאמר לצרותינו די, אף כן מצה, לפי שהיא משדדת ומברחת לכל צדדים רעים, ועושה מריבה בהם, כדמיון השם שד״י של המזוזה שמבריח לשדים ומזיקים שבשער הבית, אף כן היא מברחת אותם מכל משכן קדוש, ועושה מריבה וקטטה בהם, ככתוב: ״**מַסָּה וּמְרִיבָה**״

(שמות יז, ז), ועל כן כתוב: "מַסָּה", ואף שמסה היא בסמ"ך, אבל תרגומו של מסה, הוא מצותא.

רעיא מהימנא חלק ד' פרשת פנחס דף רנא ע"א

מצות מצה להאיר את ניצוצי השכינה

"כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ", אמר רעיא מהימנא, מפני מה צוה שלא לאכול חמץ שבעת ימים, ולאכול בהם מצה, ולמה כתוב: "לֹא יֵאָכֵל" ולמה "לֹא תֹאכֵלוּ".

אלא ז' כוכבי לכת יש, שצ"ם חנכ"ל[כט], הם מצד של טוב ורע, האור שמבפנים הוא מצה[ל], הקליפה שמבחוץ חמץ, והם, חמץ בחינת זכר, מחמצת בחינת נקבה, מצה שמבפנים היינו שמורה, והן "שֶׁבַע הַנְּעָרוֹת הָרְאֻיוֹת לָתֶת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ" (אסתר ב, ט)[לא], ועליהן נאמר, "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמַּצּוֹת".

מצה היא שמורה לבעלה שהוא ו', ועמו נעשה מצו"ה[לב], ומי ששומרה [מעלה אותה] אצל י"ה הגנוזות במ"צ מן מצה, והן י"ם ה"ץ[לג].

וצוה הקדוש ברוך הוא לברך לה ז' ברכות בליל פסח[לד], שהן שבע הנערות שלה שצ"ם חנכ"ל, וצוה להעביר מהן חמץ ומחמצת, שהם עננים חשוכים המכסים על המאורות של ז' כוכבי לכת, שנאמר בהן: "וַתָּבֹאנָה אֶל קִרְבָּנָה וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה, וּמַרְאֵיהֶן רַע חשוך כַּאֲשֶׁר בַּתְּחִלָּה" (בראשית מא, כא), שכל כך גדול חשך העננים שלהם, עד שאין יכול האור להאיר להם, ולפיכך, "וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קִרְבָּנָה".

זיו הזוהר

כט. שהם שבתאי צדק מאדים חמה נוגה כוכב לבנה, וחכמי אסטראנאמיא קורין להם "פלאנעטין": **ל.** פירוש, שהניצוץ הקדוש המחיה אותם באור פנימי הוא מן הארת מדת המלכות שנקראת מצה, והחיצוניות שלהן היא חמץ ומחמצת: **לא.** הן המשמשות למדת מלכות, וכיון שהן טוב מבפנים ורע מבחוץ נצרך להשמר מהם כמו בקליפת נוגה: **לב.** מצה עם וא"ו היינו יחוד וה מלכות ותפארת קודשא בריך הוא ושכינתיה, ועל ידי השמירה כראוי נתעורר יחודא דלעילא יה חכמה ובינה אבא ואימא: **לג.** כי בא"ת ב"ש מתחלפות האותיות מ"ם על יו"ד וצד"י על ה"א: **לד.** כידוע שקודם אכילת מצה יש ז' ברכות, וזהו שאמרו כל האוכל מצה בערב פסח כאלו בא על ארוסתו כבית חמיו, והיינו גם כן בלי השבע ברכות:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ו – סיפור יציאת מצרים

לימוד ליום ג' של פסח

בדיקת חנותו ליל י"ג (אם א"א בי"ד) ובא"א יום י"ג. ובדאפשר סמוך לערב.

בגמר הבדיקה

יתן החמוצים אצל הארון, מקום שאין הקטנים ממשמשין.

לעיין אם יש בגדים בארון, ויש לבדוק אצל הכיסים שלפעמים מכניסים שם דברי חמץ ממש בעין, ואפשר שלא ניקו אותן.

מה שתולין אצל הרכב ליד השמשה [-בקא"ר] לריח יש לבער משום חמץ, וכן כל כיוצא בזה שיש בבית.

ינקה היטב בתי עיניים שלו, כלומר המשקפיים. ומי שאפשר לו בחדש הרי זה משובח כי א"א לנקותו כליל. וכן כל חפציו המורגלים אצלו כל השנה ואפשר שנכנס שם חמץ כגון: השעון או הפלאפון וכל כיוצא בזה.

הגעלה

יזהר להסיר ידיות הברזים [-הקרא"ן] מעת לעת קודם (קרא"ן חם), וגם לשפוך אקונומיקה או כל כיוצ"ב שיפסל מאכילת כלב (ודוקא אז שבשעת הגעלה כבר יהא נפגם).

מגעילין באבן מלובן דבלאו אי הכי נפסק הרתיחה, ובשולחן אם אפשר ולא יזרוק במים שלא יפסוק הקילוח.

גם מה שמגעילין המנהג לא להשתמש להדיא רק מכוסה בפח או בעץ בין סינק"ס וטחנות אין להאריך כי משתמשין בכלים חדשים. וכן במקרר טוב להניח על גבי הידיות כיסויי שהרי כל השנה משתשמשים שם בחמץ גמור, [-פרידזשידע"ר ופריזע"ר ארויפציען פלעסטיק זעקל]. וטוב להניח על הברזים ועל כל הידיות אצל הארונות וכן אצל המקרר והמקפיא מנייר כסף קשיח, שאין מקלקל הכלי דהקרירות חודר מעבר לעבר.

אחר שהכשירו השיניים לא יאכל חם עד שיהא ברור לו שהם נקי מחמץ (אם אכל אחר ההגעלה).

לא להשתמש בחמין מעת לעת לפני הגעלה - וכן בשיניים - וגם לא דבר חריף לאכול, וכן לא גוש חם.

אחר הגעלה מדיחין במים קרים וכן השיניים.

פרק ו'

סיפור יציאת מצרים

רעיא מהימנא פרשת בא דף מ ע"ב

מצות סיפור יציאת מצרים

יום ג' של פסח

"**וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם, וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לַה' וגו'**", מצוה זו לספר בשבח של יציאת מצרים, שהוא חיוב על האדם לספר בשבח הזה לעולם, וכך ביארנו, כל אדם המספר ביציאת מצרים, ובספור ההוא משמח בחדוה, עתיד הוא לשמח בהשכינה לעולם הבא, שהיא השמחה הגדולה מהכל, לפי שזה האיש היה משמח ברבונו.

כל המלאכים משבחים לה'

והקדוש ברוך הוא משתעשע בספור ההוא, ובאותה שעה מאסף הקדוש ברוך הוא לכל פמליא שלו, ואומר להם לכו ושמעו ספור השבח שלי שמספרים בני ושמחים בגאולתי, אז מתאספים כולם ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים ספור השבח של השמחים בשמחת הגאולה של רבונם[לה], אז באים המלאכים ומשבחים להקדוש ברוך הוא, על כל הנסים והגבורות, ומהללים לו על העם הקודש שיש לו בארץ, השמחים בשמחת הגאולה של רבונם.

מוסיפים כחות למעלה

אז נתוסף לו כח וגבורה למעלה, וישראל בספור ההוא נותנים עוז לרבונם, כמלך שנתוסף לו כח וגבורה כאשר משבחים גבורתו ומהללים לו, וכולם מפחדים מפניו, ומתרומם כבודו על כולם, ולפיכך נצרך לשבח ולספר בספור זה, כמו שנסדר.

גם ניסים שנעשו לאדם בדרך פרט צריך לפרסמם

כדמיון זה חוב הוא על האדם לספר תמיד לפני הקדוש ברוך הוא, ולפרסם הנס בכל אותן הנסים שעשה לו, ואם תשאל מדוע

זיו הזוהר

לה. כידוע דרשת חכמינו זכרונם לברכה על הפסוק "אֲשֶׁר פָּדִיתָ לְךָ מִמִּצְרַיִם גּוֹיִם וֵאלֹקָיו" (שמואל ב' ז') כי בכל גלות ישראל גם שכינתא בגלותא:

הוא חייב, והרי הקדוש ברוך הוא יודע הכל, כל מה שהיה ויהיה אחר כך, ולמה נצרך פרסום הזה לפניו על מה שהוא עושה והוא יודע, אלא ודאי צריך האדם לפרסם הנס ולספר לפניו בכל מה שעשה לו, לפי שאלה הדבורים עולים וכל פמליא של מעלה מתאספים ורואים הדבורים, ומשבחים כולם להקדוש ברוך הוא, ומתרומם כבודו עליהם למעלה ולמטה.

אדם המפרט חטאיו סותם פה המקטרג

כדמיון זה מי שמספר ומפרט חטאיו על כל מעשה שעשה, אם תשאל למה נצרך, אלא לפי שהמקטרג עומד תמיד לפני הקדוש ברוך הוא, בשביל לספר חטאי האנשים ולתבוע עליהם דין, כיון שמקדים האדם ומפרט חטאיו אחת לאחת, לא נשאר פתחון פה למקטרג ההוא, ואינו יכול לתבוע עליו הדין.

שהרי תמיד הוא תובע הדין בתחלה ואחר כך מספר ומקטרג פלוני עשה כך, ולכך נצרך לו לאדם להתקדם ולפרט חטאיו, וכיון שהמקטרג רואה כך, אין לו פתחון פה עליו, ואז נפרד ממנו מכל וכל.

צריך גם לחזור בתשובה ולעזוב את החטא

אם האדם חוזר בתשובה הרי טוב, ואם לא הרי נמצא המקטרג עליו, ואומר פלוני שבא לפניך בעזות מצח בעט ברבונו, חטאיו כך וכך, ועל כן טוב שהאדם יהיה נזהר בכל זה, כדי שיהיה נמצא עבד נאמן לפני הקדוש ברוך הוא.

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ז – אותות על ידי המטה

מי שיש לו שיניים תותבות וכן פלטות על השיניים וכן כל כיוצא בזה על השיניים [-ברעיסע"ס צריך לנקותן בדענטיסט], ולא לאכול אחריו חמץ.

ערב פסח

יהי' לו רשימה לכל דברים שצריכים להגמר הרבה לפני סוף זמן אכילה כמו: א) אכילת חמץ. ב) ניקוי השיניים היטב בג' אופנים: 1) בצחצוח והדחה על ידי מברשת [-ברא"ש] ומשחת שיניים כשר לפסח. 2) במים חמים להגעלה 3) קינוח בצונן והדחת מים. ואגב פשוט דלפסח צריך מברשת [-ברא"ש] חדש וגם משחת שיניים כשר לפסח חדש [-פעיס"ט חדש]. ג) ירחוץ היטב פניו ובפרט פאות וזקנו, וכן כובע ומלבוש שאכל בהם חמץ.

לפני סוף זמן שריפה

כל מקום שמונחין כלי חמץ וכן כל מקום שמכרו, יהא סגור היטב או מקושר היטב או דבוק בדבק (עי' ת"מ ס"ב, וריש סי' תנ"א) שלא יוכל להגיע שם רק בקושי ואדהכי והכי יזכור.

לנקות הטלית ושקית התפילין וכן הבתים שבהם מכניסים את התפילין הק' [-השיידלע"ך ותפילין בייטלעך] (מפני תיקון יארצייט מזונות וכן הטלית נוגע בכל אלו).

לבדוק ולבער החמץ ולטאטאות את הבית המדרש, וכל השולחנות והספסלים והסטנדרים[-קעסטלעך, שטענדער].

לבער הגארבעדז"ש וגם הבע"ג שבוועקיו"ם קלינע"ר.

לעיין היטב הנשאר חמץ.

לבער את כל התרופות ודברי הקוסמטיקה שיש בהם חשש חמץ או חמץ גמור [-מדיצי"ן וקאסמעטי"ק] ממקומן.

לבדוק ולבער בתיבת הדואר, וכל אצל הכיסים שהולכים בבגדים בערב פסח וכן בארנקים של כל בני הבית [-טאשען, בערזל], ותחת המנעול.

[-טיי"פ רעקארדע"ר וטייפ"ס] הטייפ וכל הקלטות והדיסקים המונחים כל ימות השנה במקומות שמכניסים שם חמץ מכל השנה.

המטאטא ויעה שאוספים בהם את הליכלוכך כל ימות השנה טוב לזרוק או למכור לנכרי, [-בעזימער שאוול] להצניעם ולהשתמש באחרים כשרים לפסח ונקיים מחמץ.

פרק ז

אותות על ידי המטה

זוהר חלק ב' פרשת וארא דף כח ע"א

האותות נעשו דוקא על ידי מטה אהרן

"וְאָמַרְתָּ אֶל אַהֲרֹן קַח אֶת מַטֶּךָ וְהַשְׁלֵךְ לִפְנֵי פַּרְעֹה וגו'", מפני מה מטה אהרן ולא מטה משה, אלא זה של משה הוא קדוש יותר, שנחקק עליו בגן העליון השם הקדוש, ולא רצה הקדוש ברוך הוא לטמא אותו באותן המטות של המכשפים, ולא עוד אלא להכניע לכל אותן הכחות הבאים מצד השמאל, לפי שאהרן בא מן הימין ושמאל נכנע על ידי הימין[לו].

ענין בליעת מטה אהרן את מטותם

רבי חייא שאל לרבי יוסי, הלא גלוי וידוע היה לפני הקדוש ברוך הוא שהם מכשפים ויכולים לעשות תנינים, מה זאת גבורה לעשות לפני פרעה תנין, אמר לו לפי שמשם היא התחלת ממשלתו, ומהתחלת ממשלתו התחיל להלקות, ואז שמחו כל המכשפים, שהרי התחלת החכמה של הניחוש שלהם כך היה[לז], מיד חזר אותו התנין של אהרן לעץ יבש ובלע אותם, ועל כן תמהו, והכירו שממשלה עליונה יש בארץ, שהם חשבו שאין מלבדם בעולם שלמטה איזה מושל שיוכל לעשות דבר, אז "וַיִּבְלַע מַטֵּה אַהֲרֹן", מטה אהרן דוקא, שנהפך לעץ ובלע אותם.

ועל כן עשה אהרן שני אותות, אחד למעלה ואחד למטה, אחד למעלה זה תנין העליון המושל על אותן שלהם[לח], אחד למטה ששלט העץ על התנינים שלהם, ופרעה היה חכם יותר מכל מכשפיו, והבין שיש מושל עליון השולט על הארץ מושל למעלה ומושל למטה.

זיו הזוהר

לו. כהן הוא בבחינת חסד שנקרא ימין: **לז.** כי כל חכמת הכישוף היא מכח טומאת נחש הקדמוני: **לח.** פרוש, תגין דקדושה כי את זה לעומת זה עשה אלהים:

המכשפים עשו תנינים ממש

אמר רבי יוסי, אפשר תאמר שהמכשפים כל מה שעשו לא היה אלא למראית העין, שנדמה כן ולא יותר, על זה משמיענו ויהיו דוקא, שכתוב: "וַיִּהְיוּ לְתַנִּינִם", ואמר רבי יוסי, אפילו אותן התנינים שלהם נהפכו להיות עצים, ומטה אהרן בלע אותם.

שתי שליחויות עשה המטה

אמר רבי חייא, בוא וראה, מטה אהרן שהוא עץ יבש, הקדוש ברוך הוא עשה בו התחלת המופתים, ושתי שליחות בו נעשו, אחד שהוא עץ יבש ובלע לאותן תנינים שלהם, ואחד שהרי לשעה קטנה נהפך להיות ברוח חיים ונעשה בריה.

ראיה לתחית המתים

אמר רבי אלעזר, תיפח רוחם של אותן האומרים שאין עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים, שאי אפשר להעשות מהם בריה חדשה, יבאו ויראו אותן הטפשים הרחוקים מהתורה ורחוקים מהקדוש ברוך הוא, בידו של אהרן היה מטה עץ יבש, והקדוש ברוך הוא לשעה קטנה הפך המטה להיותו בריה משונה ברוח וגוף, ואלה הגופים שהיו בהם רוחות ונשמות קדושות, ושמרו מצות התורה ועסקו בתורה יומם ולילה, והקדוש ברוך הוא טמנם בעפר, ואחר כך בזמן שתבוא שמחה על העולם, על אחת כמה וכמה שיעשה אותם בריה חדשה.

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ח – מכת דם

בגדי קטנים שאכלו בהן חמץ לנקותם וגם הכיסים, וגם לחפשן לפני סוף זמן שריפה.

אין חובה לאכול חמץ בערב פסח, ומי שלבו נוקפו לא יאכל, וכן נוהגין הרבה מדקדקין. ומקיים תשביתו בשריפת חמץ וביעורו מביתו.

ימהר בשריפה שיספיק הזמן שישרף וגם לבטל.

שעון [-זייגער] שיש על ידו יניח בין החמוצים, וכן זייגער של הבני בית וטבעות ושאר תכשיטי ידים אם אוכלים עמהן, וא"א לנקות משום חורין וסדקין.

להחליף מכשירי הטלפון משומש כל ימות השנה היו בתוככי החמץ ממש ואין שייך לבדוק בחורין ובסדקים [-הטעלעפאן].

להצניע ספרי הטלפונים וכן כל כיוצא בהם [-טעלעפאן ביכער].

אם אכל על גבי כסא שיש בו חריצין צריך לנקותו.

מדין דשו"ע (תס"ח) יסתפר ויטול צפרנים לפני חצות, ברם משום חמץ שתחת הצפרניים נכון ליטלן קודם. זמן איסור חמץ וכן להילדים ובפרט שצריכין לנשכן בשיניים ולא יקצצן אחרי הזמן בשיניים.

מי שיש בביתו איזה דבר למעלה ממקום הקדירות כמו דאק"ט או קאבינעט"ס וכיוצא, צריך לעשות תיקון שם מפני הזיעה העולה כל השנה (עי' מ"ש לקמן באורך).

וכמו כן צריכין ליזהר כל השנה על [-הקוימען של געז אויוון] דהעשן יוצא למעלה ובתנור יש בשר ולמעלה חלב או להיפך.

לכתחילה יבדוק המצות מכפולות ונפוחות, וישבר אותו באצבע הסמוכה וישרפנו לכתחילה לפני סוף זמן, ויש לשים לב לבדוק גם בצד שני של המצה דהרבה ימצא רך שם.

בדאפשר יהיה אצל הכיור שאי אפשר להכשירם שהרי עשוי מחרס שלא שייך להגעילן [-סינ"ק] מיוחד שאין מניחין בתוכו כלים - להדיח כלים או מאכלים שנפלו על הארץ. ובליכא אז ידיח בתוך הכיור [- הסינ"ק] אבל לא יניח כלים בתוכו.

❧ פרק ח' ❧

מכת דם

זוהר חלק ב' פרשת וארא דף כח ע"ב

כל המים שבמצרים היו מן היאור

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה אֱמֹר אֶל אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ וּנְטֵה יָדְךָ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם עַל נַהֲרֹתָם עַל יְאֹרֵיהֶם וְעַל אַגְמֵיהֶם וגו'", אמר רבי יהודה, זה הכתוב יש לעיין בו, איך היה יכול ללכת לכל מקומות האלה, ועוד הרי כתוב: **"וַיִּמָּלֵא שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיְאֹר"**, **"אֶת הַיְאֹר"** כתוב, וכאן נאמר **"עַל מֵימֵי מִצְרַיִם עַל נַהֲרֹתָם עַל יְאֹרֵיהֶם וְעַל אַגְמֵיהֶם"**.

אלא "מֵימֵי מִצְרַיִם" נילוס היה, ומשם נתמלאו כל אותן שאר אגמים ויאורים ומעינות וכל מימות שלהם, ועל כן לא נטה אהרן ידו להכות אלא לנילוס בלבדו, ובוא וראה שכך הוא שכתוב: **"וְלֹא יָכְלוּ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מַיִם מִן הַיְאֹר"**.

המלכות נחלקה לשני חלקים חסד לישראל ודין למצרים

אמר רבי אבא, בוא וראה, בזמן שהדין שורה, עולם שלמטה יונק מן צד השמאל, ואז נקרא: **"חֶרֶב לַה' מָלְאָה דָם"** (ישעיהו לד, ו), **ווי** לאותן שיונקים אז ממנה, ושותים ממנה, שבזמן ההוא הים שיונק משני הצדדים היה נחלק לשני חלקים, לבן ואדום[לט], ואז השליך להיאור החלק של מצרים, והכה למעלה והכה למטה, ועל כן היה שותה הישראל מים, והמצרי דם.

זיו הזוהר

לט. ימא דינקא מתרין סטרין היינו מדת המלכות שנשפע בה חסדים וגם גבורות, והשליכה להיאור גבורות בלבד ומן מים שהוא חסד נעשה דם

ביזת מצרים התחיל ממכת דם

ואפשר תאמר שבשביל מיאוס היה ולא יותר, בוא וראה, כאשר שתו הדם ונכנס במעיהם נתנפח ונבקע, עד שמכרו להם ישראל מים בדמים, ואז שתו מים, לפיכך מכה הראשונה להם היה דם.

זוהר חלק ב׳ פרשת וארא דף כט ע״א

המלכות נתמלאת דם ומשפיעה דם לרשעים

רבי יצחק אמר, בוא וראה, בזמן שבקש הקדוש ברוך הוא לקחת נקמות מהעמים עובדי עבודה זרה, נתעורר צד השמאל והלבנה נתמלאת דם מן צד ההוא[מ], ואז נובעים מעינות ונחלים שלמטה כל אותן אשר מצד השמאל דם, ועל כן העונש שלהם הוא דם.

דם דווקא בזה האופן

בוא וראה כאשר זה הדם נתעורר על עם בעבור דם הנרצחים, הוא מעורר עליהם עם אחר שיהרגו אותם, אבל במצרים לא רצה הקדוש ברוך הוא להביא עליהם עם אחר, לעורר עליהם דם, לפי שישראל היו ביניהם ולא יצטערו, כיון שישבו בארצם, אבל הקדוש ברוך הוא הכה אותם בדם בנהרות שלהם, שלא יכלו לשתות, לפי שהשר שלהם היה שולט בנהר ההוא, פקד הקדוש ברוך הוא על השר שלהם בתחלה, כדי שתלקה יראתם בראשונה, לפי שהנילוס היה אחד מן האלילים שלהם, וכן שאר אלילים שלהם נבעו דם, זה שכתוב: ״וְהָיָה דָם בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם וּבָעֵצִים וּבָאֲבָנִים״[מא].

אהרן הוא צד החסד

רבי חייא אמר, ״אֱמֹר אֶל אַהֲרֹן קַח מַטְּךָ וּנְטֵה יָדְךָ עַל מֵימֵי מִצְרַיִם״, מפני מה אהרן ולא משה, אלא אמר הקדוש ברוך הוא אהרן מתקיימים המים במקומו[מב], וצד השמאל צריך להמשיך מים משם, אהרן שבא מן הצד ההוא יעורר לו, וכאשר צד השמאל יקח המים יהפכו לדם.

זיו הזוהר

שהוא גבורה: **מ.** היינו מדת המלכות שלהם שנעשו מן עצים ואבנים: שנקראת לבנה: **מא.** היינו אלילים **מב.** הכהן שרשו חסד שהוא מים:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק ט – מכת צפרדע

במשתמש בבלעך לא יניח כלים אצל [-בסינק], כי לפעמים עולים המים (ע"י פארשטאפטע סינק) וגורם שאלות ומבוכות.

הנהגות כלליות לפסח

אין מניחין ספר על השולחן שאוכלין עליה רק ההגדות ובשעת הסעודה יעבירו גם זה.

יזהר בדרס בטעות בשוק על חמץ לנקותו לפני כניסתו לבית.

יזהר עכ"פ אם אופה מצות שלא להביא פירורי קמח מכובע או שטריימעל לבית, וכ"כ בצק דבוק למנעל.

המוצא חמץ בביתו ביו"ט יכפה עליו כלי וחוה"מ ישרפנו בלא ברכה.

הנותן לבו להזהר מכל עניני חמץ יש לו עי"ז סייעתא דשמיא בדרך הבא לטהר מסייעין לו (חיד"א בצפו"ש), ויש להוסיף ע"ד הלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

צריכין ללמד לדור החדש מה שקבלנו בעניני אכילה בפסח, לדוגמא:

א) אין אוכלין קטניות ובכללן בוטנים, תירס, וכל כיוצא בזה. [-פינאטס, קארען סאנפלוייע"ר סיד"ס] כמבואר בבית שלמה ויד יצחק ועוד (עי' אפיית המצות דף ר"י) וע"ע פתאח זוטא בע"ז בשם ליקו"מ. ויש חוששין גם בקאטע"ן סי"ד אויל (עי' להלן אות ט"ז).

ויש להעיר שלא לאוכלן בכל השנה בלי בדיקה מעולה דיש יותר ממיעוט המצוי מתולעין והרבה יש נקב מבחוץ ועכ"פ לאכול סתם וכ"ש בלילה במכונית [קאר] ודאי לא.

ב) אין אוכלין שום (קנאבע"ל) ובצל (וצוויבעל רק הגדולים), עי' פרי מגדים (סו"ס תס"ד), ובשערי תשובה (תנ"ג ס"א), ובפתחא זוטא מחזק המנהג (סי' ב' דף כ"ב).

ג) אין אוכלין שום ירק שאין דרכו לקלוף ואפי' ירצה לקלוף ישכח כיון שאין דרכו, כמו עגבניות, פלפל, ותבלינים כל שהם, [-טאמאטע, פאפריק"ע, בלעטע"ר זאכן (גם השנה יזהר מתולעים) פירות כמו ענבים, ושאר פירות הקיץ כמו שזיפים [-פלוימען] וכיוצא בזה.

ד) ביצים מבשלין בכלי מיוחד, ונכון אם מונחין על מחבת על גבי האש [-פאפענדעקל] להעבירן משם כי הם לפעמים מלוכלכין בחשש חמץ כפי שראיתי ושמעתי מבקיאים, אבל פוי"ם אין חשש.

פרק ט

מכת צפרדע

זוהר חלק ב׳ פרשת וארא דף כט ע״ב

הצפרדעים בתוך התנורים

״**וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ עַל מֵימֵי מִצְרָיִם וַתַּעַל הַצְּפַרְדֵּעַ**״, אחת היתה, ושרצה, ונתמלאה הארץ מהם, והיו כולם מוסרים עצמם למות באש, שכתוב: ״**וּבְתַנּוּרֶיךָ וּבְמִשְׁאֲרֹתֶיךָ**״, ומה היו אומרים: ״**בָּאנוּ בָאֵשׁ וּבַמַּיִם וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה**״ (תהלים סו, יב).

ואם תשאל, אם כן איזה נזק היה למצרים בזה שנכנסו לאש כל אותן הצפרדעים, אלא שנכנסו כולם לאש והלכו בתנור ולא מתו, ואלה שמתו מה היו עושים, כשהיה הלחם בתנור, נכנסו בתוך הלחם, והיו מתבקעים ויצאה מהם שריצה על אחרים ונבלעה בהלחם, כשאכלו מן הלחם זה הפת לחם נהפך לצפרדעים במעיהם, ורקדו וקרקרו שם עד שמתו המצרים, וזה היה קשה להם מהכל.

פרעה לקה ראשון

בוא וראה, כתוב: ״**וְשָׁרַץ הַיְאֹר צְפַרְדְּעִים וְעָלוּ וּבָאוּ בְּבֵיתֶךָ וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ**״, פרעה נלקה לראשונה מכולם ויותר מכולם, יהי שם האלהים מבורך מן העולם ועד העולם, שהוא פוקד מעשי האנשים בכל מה שהם עושים.

זוהר חלק ב׳ פרשת וארא דף ל ע״א

תמונה של שרה היתה בחדר המטה של פרעה

פרעה הראשון, כאשר נלקחה שרה אליו, קרא לאומנים וציירו תמונה שלה בחדרו אצל מטתו על הכותל, לא נחה דעתו עד שעשו תמונת שרה בחקיקת עץ, וכאשר עלה על מטתו העלה התמונה עמו, וכל מלך

שבא אחריו היה רואה אותה התמונה מצוירת בצורה, ובא לו שחוק מזה, וכאשר עלה על מטתו היה נהנה מן הצורה הזאת, לפיכך המלך נלקה כאן יותר מהכל, זהו שכתוב: "וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ וְעַל מִטָּתֶךָ", ואחר כך "וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ", ובכולם לא כתוב על מטתם, אלא לו בלבדו.

גודל מכת הצפרדעים

רבי אבא אמר, העלה הקדוש ברוך הוא על פרעה את הצפרדעים שקולם אין משתכח תדיר, לפי שהתגבר על עם הקדוש שקולם אין משתכח יומם ולילה מלשבח להקדוש ברוך הוא, ולא היו אנשי מצרים ביכולת לספר זה לזה, ומהם נשחתה הארץ, ומקולם היו התנוקות והילדים מתים, ואם תשאל מדוע לא יכלו להרגם, אלא אם הרים איש מקל או אבן להרוג אחת, נתבקעה ויצאו שש ממנה מתוך מעיה, והלכו ונקרו בארץ, עד שהיו נמנעים מלקרב להם.

ה) גם נכון מאד להמשיך המסורה לעשות בבית מאכלים ביתיים [-היימיש] כל מה שיכולין, ולא לאכול מאכלים שלא אכלו מעולם, כידוע מהגה"ק מבעלזא זכי"ע.

הסיפור בקצרה: שפעם אחת הביאו לפני האדמו"ר מבעלזא ירק כלשהו לאכילת כרפס בליל הסדר, וצווה שלא להביאו על השולחן, באמצע הפסח דהר במהירות אותו בעה"ב שהביאו באומרו ששכחתי ששפכתי אלכהול [-ספיר"ט] על מנת שיגדל יותר טוב אותו ירק, ולמעשה זה חמץ גמור, שאלו את האדמו"ר מבעלזא זי"ע מהיכן ידע שלא לאכלו האין זה רוח הקודש? ענה לא ולא, פשוט כל דבר מאכל שלא אכלו אבותינו ולא התפללו עליהם שנזהר מחשש חמץ לא אוכלים. ולכן אותו ירק לא אכלו אבותינו לכן נזהרתי כיון שידעתי שעל זה אין את התפילות של אבותינו הק'.

ו) אין נותנין דברים חמין במקרר [-בפריזידער].

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק י – מכת כינים

לימוד ליום ד' של פסח

ז) טאט פעיסט יהא כשר לפסח.

ח) נפל מאכל על הארץ, אם אפשר מדיחו ואם לאו משליכו. מצה גונזה ואוכלה אחר פסח.

ט) בברז המים נותנין סמרטוט או מסנן [-שמאטע או זייער], ויש שואבין מלפני יו"ט על כל החג, ויש לו מקום גדול כהיום שמשתמשין ברעזערווא"ר.

י) מצא כפולות ונפוחות ביו"ט מסירן וא"צ לשרפן רק גונזן עד אחר הפסח.

יא) בענין חומרי ניקוי [-זייפען] לבגדים כלל גדול כל דלא ראוי לכלב מותר להשתמש בו ואי"צ לברר אם יש בו חמץ.

יב) קטניות אסור באכילה אבל מותר בהנאה וע"כ מותר בעיב"י פודער וכיוצא שנעשו מקטניות, וכן מותר להשהותן בבית ואין צריך למכרן לעכו"ם.

יג) בשמים מציפורן [-נעגלעך] אין משתמשים משום שבימי קדם היו שורין במי שעורים [וחוששין שמא יחזור ליושנו, ומראית עין לכאורה שרי אם כל המינים שבעיר נעשין באופן המותר כמה שנים, עי' דין אריסות וקבלנות היטב].

נחוץ! [ודע עוד דכפי הנראה גם במאכלים שידענו טעמם שהיו מחמירין בימי קדם נשאר המנהג להחמיר גם אחר הבירור שאין לחוש עוד, והוא בכלל חומרות דפסח, או משום אל תטוש, ואע"ג דבטל טעם חוששין שמא יחזור לקלקולו, או מטעם האמור מהאדמו"ר מבעלזא שמאכל שלא אכלו אבותינו אז אין אוכלין עוד. ודגים שגם בשנים קדמוניות השתמשו באופנים שונים כגון דגים חיים וכיוצא, ע"כ גם אותן שהחמירו מאז, יש מקילין כגון שדר בימים קדמונים במקום שלא היו דגים חיים וכעת אפשר לו לקבלם. אבל שאר דברים לא, עיין עוד להלן].

טו) חלב רק הנחלב לפני פסח וטוב לקנות הכל מלפני הפסח לצאת מחששות (שמא חלבו בפסח) כבר ידוע שהפרות היו אוכלות חמץ בפסח וחלבו אותן.

טז) שומן [-שמאלץ] אין משתמשין בשמן משום כשרות חמץ, וקאטענסיד אויל משום חשש קטניות (עי' קונ' והשיב שבס' אפיית מצות, ומנחת יצחק ח"ג סי' קל"ח).

יז) תה [-טיי"א] אין משתמשין (עי' אפיית דף ר"ט) משום שהיו משתמשין בו אחר ההשתמשות, ושוב אין פוסק (גם בטיי"ע רואין שהמנהג נשאר ואין משתמשין בו משום מנהג אבותינו).

פרק י׳

מכת כינים

זוהר חלק ב׳ פרשת וארא דף ל ע״א

השר הוכה למעלה ולא היה לו כח להוציא אלא כינים

יום ד׳ של פסח

״וַיֵּט אַהֲרֹן אֶת יָדוֹ בְּמַטֵּהוּ וַיַּךְ אֶת עֲפַר הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכִּנָּם בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה״. בוא וראה, כל פרי שצומח בארץ, מן כח הממונה שלמעלה המשפיע עליה הוא בא, והכל הוא כדמיון שלמעלה.

האופן איך יצאו הכינים

ובוא וראה שבעה רקיעים עשה הקדוש ברוך הוא, כדמיון זה ז׳ ארצות, והן גבולות הנפרדים במקומותם, ז׳ רקיעים למעלה ז׳ גבולות הארץ למעלה[מג], כדמיון זה למטה נפרדים מדרגות, ז׳ רקיעים וז׳ גבולות ארץ, וביארו החברים בענין ז׳ ארצות שהן כמדרגות הסולם זו למעלה מזו.[מד]

ואותן ז׳ גבולות הארץ שלמעלה, כל אחד ואחד נתחלק לעשר, והם נפרדים לע׳ שרים הממונים על שבעים אומות, ואלו הארצות שהן גבולות כל עם ועם, סובבות לארץ הקדושה של ישראל, כמו שכתוב: **״הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ״** (שיר השירים ג, ז), ועשרה בתוכם נעלמים[מה], והם כולם שבעים הסובבים לארץ הקדושה, כל זה הוא למעלה, וכדמיון זה למטה.

ובוא וראה, זאת הארץ גבול חלק מצרים, בזמן ההוא הושיט הקדוש ברוך הוא אצבע שלו, ונולדו שלהובי אש בגבול ההוא, ונתיבשו כל אותן

זיו הזוהר

מג. ז׳ רקיעין היינו הז׳ ספירות של עלמא דכורא המשפיעים שפע לארץ העליונה היינו מדת המלכות עלמא דנוקבא בתוך ז׳ תחומין שלה היינו הז׳ ספירות שלה, וכדמיון זה בעולם העשיה עולם הגשמי יש לכל חלק הארץ רקיע מיוחד שעל ידו תבא השפע לאותו חלק הארץ: **מד.** לפי דעת חכמי הגעאגרפיא הכוונה על התחלקות כדור הארץ לז׳ חלקים שהם אזיא אפריקא אירופא אוסטרליא אמעריקא ועוד ב׳ חלקים של ציר הצפוני וציר הדרומי: **מה.** פירוש, שכל אחת

הגבולים המרוככים ממים, וכל ירק שצמח ממים שהיו נובעים, אז למטה נעשו כנים מעפר הארץ.

ימין ה׳ היא מכה השונאים

והרי נאמר שאהרן היה מכה אותם, אבל בשביל זה היה מכה אהרן, כדי להראות שימינו של הקדוש ברוך הוא משברת השונאים, כמו שכתוב: **״יְמִינְךָ ה׳ תִּרְעַץ אוֹיֵב״** (שמות טו, ו), כדמיון זה עתיד הקדוש ברוך הוא להביא על העיר רומא הגדולה, שכתוב: **״וְנֶהֱפְכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ לְגָפְרִית״** (ישעיהו לד״ט), ועל כן, **״כָּל עֲפַר הָאָרֶץ הָיָה כִנִּים בְּכָל אֶרֶץ מִצְרָיִם״**.

יח) פירות יבשים ברמ״א תס״ז ס״ח שאין אוכלין ובפמ״ג שם שהיו מייבשין בתנורים חמוצים, ושזיפים [-פלוימען] היו שופכין עליו שכר או מי שעורים ע״כ (וגם בזה הגם שיתברר נכון לא לזוז מהישן וכמ״ש לעיל).

יט) דגים כל אחד יחזיק במנהג אבותיו, לבד אם אבותיו לא אכלו שלא היו יכולין להשיג דגים חיים, וכן הגה״צ מפאפא הקיל בארה״ב [-באמעריקע] גם בדגים מתים (עי׳ פמ״ג א״א סו״ס תמ״ז).

כ) ביצים יש נוהגים לבשל בכלי מיוחד, כפי הנראה משום חשש דבוק לביצים, וכ״ת א״כ ביצים עצמם וי״ל שרק חומרא הוא, וע״כ כיון שיש קליפה אין לחוש שידבק בעין רק טעמא, משא״כ אם יבשל בסתם כלי ומשם ידבק למאכל בעין (ואפ״ל עוד דסוף כל סוף ע״י הקליפה אין הטעם חודר היטב כ״כ, ואפ״ל שידעו דרק טעם פגום הוא). וכן נהגו בכל התפוצות. וראוי להוסיף שגם בזמן הזה יש להחזיק בו, כמו שראיתי ושמעתי שהביצים אינם רוחצים בטוב ונדבק דבר עליהן (וראיתי בשם הגה״צ מהר״ם מסטראפקוב זצ״ל דמה״ט אע״ג שבפסח אין מערבין אחד אצל רעהו באכילה, [-מישט מען זיך נישט] מ״מ זה אוכלין אחד אצל חבירו.

ויש להדיח לפני פסח הביצים בימינו בפושרין ולא חמין ועכ״פ לפני הבישול.

כא) מצה שרויה [-געבראקטס] (עי׳ ״אכילת מצות״ מצה שרוי׳) יש מנהגים שונים.
א) כולם מחמירין גם אחרון של פסח. בק״ק ויזניץ - סקוירא - רוז׳ין ועוד.
ב) מקילין אחרון של פסח, ראפשיץ - דינוב - צאנז - זידיטשויב - סיגעט -

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק יא – מכת ערוב

מונקאטש ורוב העולם. ג) ביו"ט מקילין לקטנים ויש גם לנשים. ד) יש מקילין במי פירות (שו"ת הגר"ז סי' ו'). ה) מניחין על השלחן ולא בתוך המאכל - שינעוו.

כב) פירות וירקות קלופים אחר הקליפה ידיחן במים היטב וככה תאכלו אותו, ובזה תבין חומרת סכין לצורך הקילוף, אע"ג שנוגע בחוץ ובפנים.

כג) כל פעם שיושב לאכול יטול לידים כי ידים עסקניות (ובפרט בבא מן השוק).

כד) יושב ללמוד יתן פלסטיק או חתיכת נייר [-פלעסטיק או פעיפער] תחת הספר (דמי יודע מה נדבק ואפי' חדש וגם יש [-דעקלעך] כריכות של ספרים שבקל נדבק מהן לדבר אחר ואם השלחן לח קצת עלול שיקבל והוא פאפענדעקל או גרוע יותר).

כד*) לא יקחו בפה שום דבר לבד מאכל ומשקה המותר, לשלול מעות, באלאן, או לאחוז בדבר כמו עט או מעטפה [-פעדער, ענווועלאפ].

כה) וכן לא ירטיבו בלשון את לשונית המעטפה

כה*) סוכר [-צוקע"ר] בפוסקים מובא שהי' עליו חשש שבעת הבישול טיבלו בו הפועלים פתן ונתחמץ, ויש שהיו נוהגין לבשלן לפני החג שאם יש בו דבר יתבטל (עי' חת"ס קל"ה).

כו) יין העשוי צימוקים [-ראזינקע ווין] יסננו לפני החג, לכל המאוחר יסנן הצמוקים ער"פ (פמ"ג לח ס"ז ס"ח).

כו*) סתימות בשינים [-ברעיסעס] מי שיש לו או לה ינקו אצל מרפאת שיניים [-דענטיסט] ולא יאכלו אח"כ חמץ.

כז) אלומיניום יש להגעילן בתנור מחשש שמשוך עליהם שומן חמץ [-בעקעלעך אביסל אויסגליען בתנור ווייל עס ווערט באשמירט מיט אויל-שיש בו חשש קטניות (התאחדות תש"ן).

כח) [- בלעכענע כלים STAINLESS ALUMI FARBER] כלי מתכות וברזל למיניהם, צריך הגעלה בכלי ראשון כמו בכל השנה בפנים ובחוץ וטבילה אח"כ.

כט) טבילת כלים בכל השנה לא יניח לבעל החנות לטבול כל זמן שלא קנאו הלוקח בקנין גמור דבכה"ג עדיין לא חל חובת טבילה (ודבר הנעשה בזמן הפטור לא פוטר זמן המחוייב) עי' טבילת כלים ר"י פרק א' דף נ"ב. והעצה לעשות קנין הגבהה, או יבקש הסוחר שיתנו לאחד הפועלים ישראל לזכותו בשלו והוא יגביה כל כלי בפ"ע לקנותו לבעלים, או יקנהו בחליפין שיתן הפועל חפץ

פרק י"א

מכת ערב

מכת ערב

"**וַיַּעַשׂ** ה' כֵּן וַיָּבֹא עָרֹב כָּבֵד בֵּיתָה פַּרְעֹה", מהו "עָרֹב", ערבוביא, כמו שכתוב: "**וּבֶגֶד כִּלְאַיִם**" (ויקרא יט, יט), ערבוב, "**שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם**", מינים הרבה במפולת יד.

ערבב ה' את השרים שלמעלה ועל כן לא יכלו לעשות כישוף

בוא וראה, כמה חילות נתעוררו למעלה ביחד, ובלבל אותם הקדוש ברוך הוא ביחד, כדי לבלבל כחותיהם החזקים למעלה, וכל אותן הגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, ביד אחת היה, שהרים ידו עליהם למעלה ולמטה, ומשם נאבדה חכמת מצרים, שכתוב: "**וְאָבְדָה חָכְמַת חַכָמָיו וּבִינַת נְבֹנָיו תִּסְתַּתָּר**" (ישעיהו כט,יד).

ובוא וראה כתוב: "**וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם**" (שם יט, ב), מצרים שלמעלה במצרים שלמטה, לפי שאותן הכחות שלמעלה ממונים על החילות שלמטה, ונתערבו כולם, נתערבו למעלה, שלא יכלו המצרים להתקשר בכשפיהם באותן המקומות שהיו מתקשרים בתחלה, שהרי נתבלבלו[מו], ועל כן הביא עליהם ערוב, חיות רעות מעורבבים זה בזה.

זיו הזוהר

כוללת עשר: **מו.** שנחלפו למעלה בארץ ולא ידעו שמותם איך להשתמש הממונים על הכחות הפועלים למטה בהם:

להמוכר והוא יקנה להקונה כל הכלים שקונה כעת (גם יזהרו בכשרות המקוה ולשאול בעה"ב איזה השגחה על מקוה שלו).

ל) לא ישתמשו אפי' בדרך ארעי בכלים בלי טבילה (חי' חת"ס יור"ד ק"כ, וכן יוצא מכל הפוסקים שהתירו רק מה שאינו מיוחד לכלי סעודה - עי' טבילת כלים דף...) ורק באינו מיוחד לסעודה מותר בארעי לצורך סעודה.

לא) כלים הנופלים לארץ מדיחים היטב בכיור [-בסינק] שאין נותנין בו כלים, ועכ"פ יהא בכל בית מסנן אצל הכיור [-סינק] אחד שאין נותנין בו כלים לצורך זה (טריפה סינק - שיהא ראוי לכלים חלבים ובשריים) או שישתמש ככה בכיור שלו.

לב) מכשיר מי סודה [-סעלצער] אע"ג שאין בו חשש, מ"מ יש חשש רציני שמשתמשין בכלים ישנים (ושמעתי קול רינון על איזה מין שיש עליו גם הכשר).

לג) ימנע משתיית מים במקומות מסוימים [-בפובליק פלעצער] שאין סדר הסינון בכיור כמו בביתו.

לד) עשה איזה מלאכה והשתמש בכלים, וכן אם השתמש בקטניות לקטנים ידיח ידו היטב אח"כ.

לה) אסור ליתן לעכו"ם (רופא וכיוצא) מצות מצוה לאכול.

לו) פאפענדעקל ופעיפער גודס לא ישתמשו לאכילה אפילו צונן דנעשין דורכגעווייקט ומתערב באוכל.

לז) כלים העשויים מפלסטיק [-פלעסטיק בעגס עם פרינט] לא ישתמשו בו.

לח) במקרר [-בפרידזשידער] יכסו הכל וישתמשו בשכבות של פלסטיק על כל מדף [-בפלעסטיק ליינע"ר או סתם פלעסטיק בעג].

לט) להחליף הכיפה [-הקאפעל] עם של פסח.

מ) על שלחן או סינקס קאונטער"ס וכיוצא אין מנייחין שטריימעל או כובע ושום חפץ לבד מידי דאכילה.

מא) כלים חדשים מן השוק אין משתמשין בהן עד שידיחן במים צוננין קודם.

מב) נוהגין בזמנינו גם במגבות [-בהאנטוכע"ר] מיוחדין לפסח.

הסדר

א) לא יבדילו הנשים (ויגד משה דף צ"א) במקומות שהנשים מקדשות.

ב) יקרב ב' נרות בלי שיתקרבו השלהבת.

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק יב – מכת דבר

ג) כל מקום שנאמר יהי דעתו כמו בכרפס לא בעינן אותו רגע ממש.

ד) נשים לא יברכו ב"פ שהחיינו, רק בהדלקה ולא בסדר.

ה) יתנו יין בתוך חרוסת מבעוד יום.

יצא לאור ע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
יו"ל פרוס חג הפסח תשס"ח

קונטרס
דרשת שבת הגדול

סדר מכירת חמץ, הנוגע למעשה לכל יחיד ועוד אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

המעיין בקונטרס הזה יקבל בלי ספק תועלת גדולה להתאמץ ולהתחזק לקיים כל מצות בדיקת וביעור חמץ שריפת חמץ, בדיקה ומכירה, מקומות החמוצים, גניזת כלי חמץ, זהירות במנהג אבותיו, זהירות במשהו חמץ, חומרות בפסח, זהירות במנהג אבותיו, זהירות במשהו חמץ, חומרות בפסח, עיקר החומרות הוא מה שמכניסים לפה, על ידי החומרות זוכים לנשיאת פנים מהקב"ה, על ידי חומרות בפסח זוכים לאריכות ימים, זהירות ביין לקידוש, ד' כוסות ולהבדלה, יין קידוש מרמז ליין המשומר, זהירות בעשיית היין, זהירות למי שיש לו ברעיסע"ס, סדר הגעלה לשניים, לימוד זכות, ארגזים (קעבינעט"ס) שהם למעלה מתנור (גע"ז רענטש), דברים החמוצים שמוכרין בארונות מטבח וכדומה, (קלאזט"ס וקאבינעט"ס), תרופות (מעדעצינען) וכיוצא שחוששין שיצטרכו להם, זהירות במקרר ובמקפיא, ועוד, די געוואלדיגע אויפטוען פון מאכן א צעטל אין שטוב, ועוד.

יצא לאור ע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
עיר התורה והחסידות בית שמש
יו"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

פרק י"ב

מכת דבר

זוהר חלק ב' פרשת וארא דף לא ע"ב

מכת דבר

"הִנֵּה יַד ה' הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה", שלש מיתות היה בבהמות, אחת דבר, ואחת אותן שהרג הברד, ואחת שהומתו בכורי הבהמות.

המכה בחמש אצבעות

ומה היתה המיתה שלהן, אלא הרי כתוב: "הִנֵּה יַד ה' הוֹיָה בְּמִקְנְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה", מפני מה לא כתוב בכולם "יַד ה'" אלא כאן, אלא זו היא היד בחמשה אצבעות, שהרי בתחלה כתוב: "אֶצְבַּע אֱלֹהִים הִיא", וכאן כל החמש אצבעות, וכל אצבע ואצבע הרגה מין אחד, וחמשה מינים היו, שכתוב: "בַּסּוּסִים בַּחֲמֹרִים בַּגְּמַלִּים בַּבָּקָר וּבַצֹּאן", הרי חמשה מינים לחמש אצבעות שנקראות יד, לפיכך כתוב: "הִנֵּה יַד ה' הוֹיָה וגו' דֶּבֶר כָּבֵד מְאֹד", שהומתו מעצמם ונמצאו מתים.

כי לאחר שלא חזרו המצרים בתשובה, אלו האותיות ממש נהפכו והרגו לכל הנשארות, ודבר נהפך לברד, מהו בין זה לזה, אלא זה בחולשות וזה בהתגברות הרוגז, ושתי אלה היו במקום אחד בחמש אצבעות.

בוא וראה, דבר אלו האותיות שהמיתו בחולשות, מיתה במנוחה שמתו מעצמם, ברד, שנהפכו האותיות בתגבורת הרוגז והרג את כולם.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נג ע"א

על איוב נאמר הירא דבר ה'

"הַיָּרֵא אֶת דְּבַר ה' מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה הֵנִיס וגו'", אמר רבי חייא, איוב לא נלקה אלא בזמן שיצאו ישראל ממצרים, אמר איוב אם כן כל הפנים שוים, תם ורשע הוא מכלה, פרעה החזיק בישראל ואמר: "מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ", ואני לא החזקתי בהם, ולא עשיתי כלום, תם ורשע הוא מכלה, זה שכתוב: "הַיָּרֵא אֶת דְּבַר ה' מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה", זה איוב.

מבוא:

בעמדינו בימים אלו בפרוס חג הפסח הקרב ובא, בזמנים אלו יהודים יראים ושלימים חסידים ואנשי מעשה מדקדקים קלה כבחמורה, רואים לנצל לנכון כל דקה ורגע פנוי להתכונן כראוי וכנכון לקראת החג הגדול והקדוש העומד בפתח, זה בלימוד ההלכות, וזה בניקיון וצחצוח הבית מכל חמץ וכיוצ"ב, וכמובן עסוקים ביותר בהכנת לימי הפסח שיהיה בתכלית ההידור ובתכלית הכשרות.

אי לכך ראינו לנכון להביא לידיעת הציבור החרד לדבר ה' זו הלכה, אודות שאלות ובעיות הלכתיות חמורות שיכולות להימצא בעת שעוסקים בהכנת המצות לכבוד חג הפסח.

ונסיים בעדותו הנוראה של מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה, וכתב בהלכות מצה שכל האוכל מצה ז' ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית, ועיין מה שהוסיף על זה בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל דחשוב גם כן כאילו קיים כל התרי"ג מצוות.

וזה לשון הגה"ק רשכבה"ג החתם סופר זצ"ל שכתב בהשמטות לחו"מ סימן קצ"ו וזל"ק:

"מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה, אין לנו לא פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, ואם גם היא לא הועילה בידינו בשלימות, ולא עוד, אלא כי תחת יופי שיהיה האכילה של כל ז' ספק איסור כרת, ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים חס ושלום, וגם נוציא על זה אלפים, הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה" עכל"ק.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה, ומשה אמת ותורתו אמת.

נסיים מעין הפתיחה בעמדנו בזמנים נעלים אלו יה"ר שאי"ה עוד נזכה לאכול עוד בהאי שעתא מן הזבחים ומן הפסחים בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן.

המו"ל

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא".
(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק יג – מכת ברד

לימוד ליום ה' של פסח

קונטרס
דרשת שבת הגדול
חלק ד'

אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

פרק א'

סדר מכירת חמץ הנוגע למעשה לכל יחיד

א) מאכלים שיש בהם תערובות מיני דגן בנשאר לו רק קצת יזרוק והרבה ימכור, וארשום איזה מהם שלא נודע: 1) קאר"ן פלעיק"ס. 2) קריס"פ ריי"ס. 3) ריי"ס קעי"ק אם נרשם שיש בו תבואה. 4) מאיאנעז. 5) קעטשאף. 6) פעל"י דא"ו.

ב) טרם הולכין להמורה יעשו בבית רשימה מדויקת מכל החמוצים, ומכל המקומות שחמץ מונח שם. וכן הספרים. וכלים וחפצים שמוכר הדבוק להם ירשום המקום שמונחין שם (עי' להלן).

ג) צריכין למכור הדבוק לכלים שא"א לנקותם כמו טויסטע"ר וכלי לישה, וכן תנור שאופין בו וכיוצא, וכל הני יהיו גנוזין באופן שגונזין חמץ, ויכתוב חמץ הדבוק או המונח.

ד) מאכלים שאין בהם דגן אבל קיים חשש שנעשו בכלים שעושין דגן ויש בהן בליעת חמץ א"צ למכור, אבל צריך להצניעו כדין כלים חמוצים.

ד*) מוכרין אפילו מאכלים הכשרים לפסח כל שהשתמשו בו באמצע השנה שודאי נפל בו פירורי חמץ כמו צוקער, זאלץ, קאווע, יין, פירות, ירקות וכו'.

ה) חמץ גמור אין מוכרין רק בהפס"מ כיון שנשאר בבית ישראל (טור ומחבר, ורדב"ז, עי' מ"ב תמ"ח י"ב ושעה"צ) **וגם משום רוצה בקיומו. וגם די"א שצריך למכור לפני אמירת כל חמירא שאחר שריפה והרבה פעמים השריפה ואמירה ועשית לפני זה. וגם י"א דמכירה הותרה במקרה לא כל שנה** (עי' מחה"ש תמ"ח שכ"ג, וריטב"א ר"פ כל שעה). **ויש מפקפקין על מכירה כללית שע"י הרב** (שו"מ מהד"ב ח"ב סי' ע"ז, שו"ת אורי וישעי תכ"א בשם בעל קרני ראם וכ"כ משמרת שלום סי' ל"ד דמה"ט לא

פרק י"ג

מכת ברד

ברד בימי הגאולה

יום ה' של פסח

רבי יהודה אמר, אותן אבני ברד שהיו יורדים נתעכבו על ידי משה, ואחר כך עשו נקמות בימי יהושע, ולעתיד לבוא עתידים לירד אותן הנשארים על אדום ובנותיה, אמר רבי יוסי, זה שכתוב: **"כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת"**, (מיכה ז, טו) **"בָּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן"**.

ימכור חמץ גמור ע"י הרב). **ועוד דדעת תב"ש דלא מהני מכירה רק בשביל שביטל חמצו ונשאר רק איסור דרבנן** (בכור שור, פסחים כ"א). **ויש לחוש שלא יבטל בלב שלם** (שו"ת עטרת חכמים חו"מ ט"ו). **כמה גאונים וצדיקים לא אכלו חמץ שמכרו שמא לא היו הקנינים כדבעי** (הגר"א, עי' מעשה רב השלם אות קפ"ה מספר הנהגות ישרות. הגרע"א איגרות סופרים סי' מ"ח, משכנות הרועים דרוש עת מצוא דף י' בשם הגה"ק מסטרעטין זצ"ל) **ולפעמים אין החזרת מכירה אחר החג כדבעי** (עי' בה"ל תמ"ח ס"ג ד"ה מכירה גמורה).

ו) **לכתחלה ימכור דבר שיש בו ממש** (וא"צ להיות חמץ) **אפילו אי"ל כלום למכור שלא למכור רק דבוק לכלים ופירורין.**

ז) **ישים ללבו לכל בית וקרקע השייך לו האם יש עכ"פ ספק חמץ שם כמו בית דירה בעיר או מדינה אחרת, וכן באנגעלו"י, חנותו ומקום עבודתו, חדר מיוחד במקום אחר. מרתף, בוידע"ם, אז צריך למכור.**

ח) **ודוקא מקום שהי' שם תוך ל' לפני פסח או שיבא שם לפני פסח או תוך הפסח, דאל"כ א"צ לבערו ובביטול סגי, ודוקא ספק חמץ אבל יודע שיש חמץ בכל ענין ימכרנו.** (עי' סי' תל"ו).

ט) **מותר למכור גם דבר המונח בפריזשידע"ר או פריזע"ר אבל אז יהא זה סגור ומסוגר בטוב כמו כל החמוצים, וגם ירשום בשטר מכירה שמונח שם חמוצים הנמכרים.**

י) **מי שמוכר חמצו שבעיר אחרת יהא ברור אצלו שנמכר לפני זמן האיסור שבאותו מקום ואחר פסח נלקח בחזרה בזמן ההיתר** (מוצאי יו"ט) **באותו מקום, וע"כ אם הרב שבכאן מוכר גם בליל בדיקת חמץ ולוקח בחזרה בבוקר אחר מוצאי יו"ט אותן חמוצין שהן ממדינה אחרת טוב, ובלא כן יעשה שליח למכור באותה מדינה.**

יא) **אם החמוצים מונחים במקום שסגור בימי הפסח כגון מקום העבודה וכיוצא, או מרתף או גאראז"ש צריך לרשום בהשטר באיזה אופן יכול הנכרי להשיג המפתח וליכנס ליקח מה שרוצה ויהא זה סמוך למקום החפץ כמו באותו בית או אצל שכן** (ולא שהחמץ בארצה"ב ומפתח בירושלים) **ואם מכוין לסגור מקום החמץ שלא יוכל הנכרי ליטול החמץ הרי זה הערמה ולא הועיל המכירה** (עי' מ"ב תמ"ח ס"ק י"ב).

יב) **אם נוסע מהבית ליום או ימים של החג ירשום בהשטר דהמפתח נמצא אצל פלוני השכן הדר בקירוב מקום** (שם).

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק יד – מכת בכורות

יג) אם החמוצים מונחים בחדר (לא בקלאזעט"ס) מעלה גדולה לכתוב בשטר דהחדר שבו החמוצים משכיר להנכרי הלוקח להחזיק בו כליו ומטלטליו. (עי' היטב תמ"ח מ"ב י"ב י"ט) ואין חשש על המזוזות לאחר פסח.

יד) לכתחילה ראוי לפרוט כל מין חמץ שיש לו לא לכתוב סתם כל שיש בו חשש חימוץ (מקו"ח תמ"ח סק"ח, ובה"ל סעי' ג' ד"ה בדבר מועט).

טו) אם אינו יודע בדיוק כמה יש לו מכל מין וכן המחיר, יכתוב שהמדידה יהא אחר פסח.

טז) מוכרין במחיר הסמוך לשויו של החמץ ויזהר שלא יעלה על המקח הרבה יותר משויו, (וכן לא ימעיט הרבה) ואם אין יודע המחיר לא טוב דצריך פסיקת דמים, יכתוב כפי שישומו אותו ג' בקיאין. (בה"ל שם).

יז) יכתוב בהשטר שאם יצטרך איזה דבר יוכל ללקחו וישלם עבורו, וכן שאם יהא לו צורך יוכל ליכנס.

יח) אם יש לו תרופות (מעדיצי"ן) שחושש שיצטרך להם ביו"ט יתנם במקום מיוחד לא עם שאר חמוצים. (דלאו דבר פשוט לסובב אצל החמוצים ותרופות קיל יותר הן משום דבסתם אין אוכלין אותו וליכא למיגזר שיבא לאכלו, והן משום דכמה פעמים יש לו היתר שהיה בבית מעיקר הדין, או אפילו היתר אכילה לחולה, עי' תמ"ח מש"ז סק"ב, ובה"ל סי' ת"מ וא"א שם, כת"ס סי' צ').

יט) אם צריך ליכנס באופן מקרה והזדמנות למקום שבו החמץ או לפתוח השאפע, יהיו שנים יחד (עי' אות כ').

כ) אם החדר או הבית שבו החמוצים שמכר צריך להשתמש בו הרבה בחג צריך לכתוב זאת בהשטר, וגם החמוצים יהיו מסוגים תחת מחיצה גבוה י' טפחים (סי' ת"מ ס"ב, עי' שו"ת כת"ס צ', מסגה"ש קי"ד סק"ג).

כא) צריך לדעת שהמכירה היא מכירה גמורה ואם ירצה הגוי לבא בפסח וללקחו לאכלו או להשתמש צריך להסכים דהרי זה שלו, ושאם יחליט הנכרי שאין רוצה למכרו בחזרה אחר פסח מסכים לזה, ואז הו"ל מכירה גמורה.

כב) אם מוכר דבוק לכלים המונח בטשיינע קלאזעט צריך שיהיו מונחין באופן של שאר חמוצים כלהלן.

כג) כל זמירות וסידורים ומעשה ביכלעך (סידורים) ולהבדיל טעלעפאן ביכלעך, או צייטונגען, צריך להניח במקום החמוצים דא"א לנקותו, ומוכר הדבוק והמונח בהם.

פרק י"ד

מכת בכורות

זוהר חלק א' פרשת וירא דף קא ע"ב

רק ה' יודע להבחין בין טיפה של בכור לאינה של בכור

"וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל בְּכוֹר וגו' אֲנִי ה'", והרי הרבה שלוחים ומלאכים יש לו להקדוש ברוך הוא, אלא אמר רבי שמעון, שהם לא ידעו בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור, רק הקדוש ברוך הוא בלבדו, כדמיון זה כתוב: **"וְהִתְוִיתָ תָּו עַל מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים"** (יחזקאל ט', ד'), ולמה נצרך לזה, אלא לפי ששלוחי מעלה אין יודעים אלא מה שנמסר להם לדעת, כגון כל אלה הענינים שעתיד הקדוש ברוך הוא להביא על העולם, ומאי הטעם, לפי שהקדוש ברוך הוא מעביר כרוז בכל הרקיעים אודות דבר ההוא שעתיד להביא על העולם.

בזמן שיש משחית צריך להסתתר

כדמיון זה, בזמן שהמשחית נמצא בעולם, צריך האדם להסתתר בביתו, ולא יתראה בשוק, כדי שלא ינזק, כמו שכתוב: **"וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר"**, האמנם שמהם יש ביכולת להסתתר, אבל מלפני הקדוש ברוך הוא אין ביכולת להסתתר, כמו שכתוב: **"אִם יִסָּתֵר אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם ה'"** (ירמיהו כ"ג, כ"ד).

זוהר חלק ב' פרשת בא דף לה ע"ב

על ידי פעולה של נתינת הדם על הפתח פסח ה' על ישראל

למדנו שאמר רבי יוסי, זה הכתוב קשה, וכי **"וְרָאָה אֶת הַדָּם"** ואחר כך **"וּפָסַח"**, משמע שעל ידי הסימן נעשה כך[מז], ואפשר תאמר שפסח בזכות הדם של מצוה, למה היה הדם מבחוץ, ולמה בג' מקומות הפתח, והרי כתוב: **"הוּא גָּלֵא עַמִּיקָתָא וגו'"** (דניאל ב', כב), ומפני מה נצרך להיות

מז. וכי הקדוש ברוך הוא לסימן צריך:

בהתגלות הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות.

אלא למדנו, כתוב: "**וַיַּרְא ה' וַיִּנְאָץ**" (דברים לב, יט), וכתוב: "**וַיַּרְא ה' כִּי רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ**" (בראשית ו, ה), ולמדנו שאין נראית ההשגחה העליונה, אלא כאשר נתראה למטה עשיה, שנעשה מעשה מזה, ועד שנעשה מעשה למטה אין משגיחין למעלה לענוש, מלבד הרהור של עבודה זרה, שכתוב: "**הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתֶּה לְבַבְכֶם**" (דברים יא, טז), וכשנעשה מעשה אז נתעוררה ההשגחה העליונה, ולפיכך הכל בין לטוב בין לרע בעשיה תולה הדבר.

אמר רבי יוסי, כל שוקי מצרים היו מלאים עבודה זרה, ועוד שבכל בית ובית היו נמצאים מיני כשפים, שנתקשרו על ידיהם כשפיהם בכתרים תחתונים שלמטה, והיו מעוררים רוח טומאה בהם, וסוד הדבר למדנו, שכתוב: "**וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף**", "**אֲגֻדַּת אֵזוֹב**" למה, בשביל לבער רוח הטומאה מביניהם, ולהראות בפתחיהם באותן ג' מקומות רשום האמונה השלמה, אחד מכאן ואחד מכאן ואחד ביניהם[מח], לפיכך "**וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית וגו'**", בעבור שיראה שם הקדוש רשום על הפתח.

זוהר חלק ב' פרשת בא דף לו ע"א

אתם תשבו בפנים ואני אעמוד בחוץ ואשמר

אמר רבי אבא, בכמה מקומות חס הקדוש ברוך הוא על בניו, עושה אדם בית, הקדוש ברוך הוא אומר לו כתוב שמו ותנוח אותו לפתחך, אתה תשב תוך הבית, ואני אשב מבחוץ לפתחך לשמרך, וכאן אמר, תרשום על הפתח סוד האמונה שלי, אתה תשב בביתך, ואני אשמרך בחוץ, שכתוב: "**וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר**", וכתוב: "**וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמַּשְׁקוֹף וגו' וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית לָבֹא אֶל בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף**".

זיו הזוהר

מח. ג' קוין היינו כמובא לקמן שנרשם צורת אות ה', והיינו שנרשם על מזוזת הימין קו אחד סמוך למשקוף, קו שני ממעל על המשקוף, קו שלישי על מזוזת השמאלי נמוך מעט מן המשקוף, וזהו ציור אות ה"א האחרונה מן השם הוי"ה ברוך הוא, והיינו סימן האמונה כי היא מורה על מדת המלכות:

הכל נתהפך באותה שעה לדין על המצרים

עוד אמר רבי אבא, כדמיון אות ה' מהשם הקדוש עשו בשעה ההיא, כמו שהשם הקדוש נהפך בשעה זו לדין, כן גם נהפך דם הזה בשעה זו לדין, שכתוב: "וְרָאָה אֶת הַדָּם עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת", רושם של הכל היה אדום, להראות שהרי נהפך הכל לדין לעשות נקמות.

וסוד הדבר, כדמיון שהיה למעלה בשעה ההיא, כך היה נצרך להראות למטה, אם רחמים רחמים ואם דין דין, זה שכתוב: "וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמַּשְׁקוֹף", ולעתיד לבוא כתוב: "מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה" (ישעיהו ס"ג, א'), שעתיד להתגלות כל הדינים לעשות נקמות.

בזמן שדין שורה לא ילך אדם בשוק

"וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר", מה הטעם, לפי שלמדנו שאמר רבי יצחק, לא נצרך לו לאדם להלוך בשוק, ולהמצא ברחובות, בזמן שהדין תולה בעיר, שכיון שנתנה רשות למשחית, מי שפוגע בו ינזק, וכן כאן לפי שהדין היה נמצא, לא נצרך לצאת לחוץ.

הדין למצרים הוא רחמים לישראל

למדנו שאמר רבי יוסי, שבזה הכח ממש שנמצא דין למצרים, נמצא באותו הכח ממש רחמים לישראל, זה שכתוב: "וְרָאִיתִי אֶת הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵכֶם", וכן למדנו, שבכל אותן כתרים הקדושים שלמעלה, כמו שנמצא בהם דין כך נמצא בהם רחמים, והכל בשעה אחת.

בשעה שהומתו המצרים נתרפאו ישראל

רבי חזקיה למד, כתיב: "וְנָגַף ה' אֶת מִצְרַיִם נָגֹף וְרָפוֹא" (ישעיהו יט, כב), "נָגֹף" למצרים, "וְרָפוֹא" לישראל, מהו "וְרָפוֹא", ממה שנימולו נצרכו לרפואה, ולמדנו שבאותה שעה שנגפו המצרים, באותה שעה נתרפאו ישראל, כמו שלמדנו, שאמר רבי יוסי, מהו דכתיב: "וּפָסַח ה' עַל הַפֶּתַח",

מהו "עַל הַפֶּתַח", ופסח ה' עליכם צריך לומר, אבל על הפתח, זה פתח הגוף, ואיזהו פתח הגוף, זו המילה.

זוהר חלק ב' פרשת בא דף לז ע"א

"וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַה' הִכָּה כָל בְּכוֹר וגו'", אמר רבי יוסי, כמה פעמים שאלתי, במה שכתוב: "וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה וַה' הִכָּה כָל בְּכוֹר וגו'", מפני מה לא היה זאת ביום שיתגלה לכל פרסום הנס, ומפני מה מתו כל אותן חלשים שאחר הרחים, ואותן בכורי הבהמות, ולא מתו מלכים ושרים ואנשים גבורי מלחמה, כמו שהיה אצל סנחריב, שכתוב: "וַיֵּצֵא מַלְאַךְ ה' וַיַּךְ בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר וגו'" (מלכים ב' י"ט, ל"ה), ולמדנו שכולם היו מלכים בני מלכים שרים ונציבים, שם נראה גבורת שליח אחד של הקדוש ברוך הוא יותר מזה, הרי יפה היה להיות גבורתו של הקדוש ברוך הוא יותר.

מדת המלכות שנקראת כה נתעוררה

"וַה' הִכָּה כָל בְּכוֹר", "וַה'" הוא ובית דינו, "וַה'" הוא ומשפטיו, "הִכָּה כָל בְּכוֹר", משה לא אמר הכאה אלא "וּמֵת" וגו', מהו הכה, אלא שנתעוררה המדה שנקראת כ"ה כמו שהגזים משה, שכתוב: "וְהִנֵּה לֹא שָׁמַעְתָּ עַד כֹּ"ה".

כח ממשלת החיצונים בטלה, מהמדרגה העליונה עד התחתונה

"כָּל בְּכוֹר", אף מדרגות עליונות ותחתונות בטלו ממשלתן בארץ מצרים, כל אותן המושלים בארץ בכח חכמתם, "מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה", כל אלה הן מדרגות עליונות ותחתונות שבטלו ממשלתן, ונרמזו בפסוק הזה.

סתם הדבר "מִבְּכוֹר פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל כִּסְאוֹ", זה כתר התחתון שבממשלת מלכות העליונה[מט], "עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה", זה כתר השמאל, שהוא למטה ממנו, שממשלתו היא לאחר ארבע רחים, שהן ארבע מחנות[נ], כך נשמע שכתוב: "אַחַר הָרֵחָיִם", ולא מן הרחים.

זיו הזוהר

מט. (תיבת קוזמיטא היא קיצור מן תיבת קוזמקרטורא שמשמעותו היא ממשלה גדולה מאד, ועיין בערוך ערך קוזמקרטור): **נ.** הן ד' מחנות ממונים מן כחות הטומאה והן

"**וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה**", מושלים תחתונים שבתחתונים, נקבות מנקבות, הנמצאות באתונות וחמורים ובבהמות גדולות וקטנות, ומקבלים מהן כשפים גברים ונשים.

"**עַד בְּכוֹר הַשִּׁבְי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר**", אותן היוצאים מן הקליפה שנקראת שפחה, שבהם עושים כשפים לאסורים שיעבדו בהם לעולם, ולא יצאו לחירות, ובכח הבטחון על מדרגות האלו היו מסרבים המצרים, שבהן עשו קשר לישראל שלא יצאו מעבדותם לעולם.

ובזה נתגלה הגבורה והממשלה של הקדוש ברוך הוא, וזכרון הזה לא יכלה מישראל לדורי דורות, שאם לא היה בזה כח גבורתו של הקדוש ברוך הוא, כל מלכי עמים וכל מכשפי עולם וחכמי עולם לא יכלו להוציא את ישראל מן העבדות, והקדוש ברוך הוא התיר הקשרים שלהם, ושיבר כל אותן הכתרים בשביל להוציאם, על זה כתוב: "**מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ**" (ירמיהו י, ז).

זוהר חלק ב' פרשת בא דף לח ע"א

על ידי המלכות שבלילה נעשתה הנס וביום התפרסם

ומה ששאלתם מפני מה לא היה הנס ביום, למדנו, שכתוב: "**הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב**", וכתוב: "**הוֹצִיאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לָיְלָה**", אלא נתבאר שעיקר גאולת ישראל לא היתה אלא בלילה, שהלילה התיר הקשרים ועשה נקמות, והיום הוציאם ביד רמה, זהו שכתוב: "**יָצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיָד רָמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרָיִם**", וכתוב: "**וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֵת אֲשֶׁר הִכָּה ה' בָּהֶם כָּל בְּכוֹר**", זה הוא פרסום הנס.

ועוד כתוב: "**כִּי אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין שָׁם מֵת**", שנעשה הדין בכולם, בזמן שהיו נאספים כולם בבתיהם, ולא היו מפוזרים במדבר ובשדה, ועשה הלילה דינים בכל בשעה ההיא.

זוהר חלק ד׳ פרשת בהעלתך דף קמט ע״א

שירת עם ישראל חשובה משירת המלאכים

אמר רבי אבא, בוא וראה, בלילה ההוא שרצה הקדוש ברוך הוא להרוג כל אותן הבכורים, בשעה שנחשך הלילה, באו המשוררים לזמר לפניו, אמר להם, אין עתה העת לזה, שהרי שירה אחרת מזמרים בני בארץ.

בשעה שנחלק הלילה, נתעורר רוח צפון, והקדוש ברוך הוא עשה אז נקמות, וישראל היו מזמרים שירה בקול רם, ואז עשה אותם בני חורין מהכל, ומלאכי מעלה וכל מחנות הרקיע היו שומעים קולם של ישראל.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף מה ע״א

פרעה קם והרג את שריו ויועציו

״**וַיָּקָם** פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל עֲבָדָיו וגו׳״, אמר רבי שמעון, בוא וראה, נקמה העליונה שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, שלש מיתות היו, אחד שעשו הבכורים במצרים, שהרגו לכל מי שמצאו, ואחד שהרג הקדוש ברוך הוא בחצי הלילה, ואחד כשראה פרעה המות בביתו בבניו ובעבדיו, עמד והזדיין עצמו והרג את השרים והנציבים וכל מי שיעצוהו לסרב בעם ישראל, עד שהתורה מעידה עליו שהוא קם בלילה ממש.

וכמו שהקדוש ברוך הוא בחצי הלילה הרג הבכורים ועשה נקמות, כן קם פרעה בארץ מצרים והרג ועשה נקמות בשריו נציביו ושלישיו ובכל אותן הנסיכים, זה שכתוב: ״**וַיָּקָם** פַּרְעֹה לַיְלָה״, שעמד להרוג ולהכרית, דרכו של כלב כשמכים אותו באבן הוא רץ ונושך לכלב אחר, כך עשה פרעה.

אחר כך הוא היה הולך בשוקים והיה מכריז ואומר: ״קומו צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי״, אתם הרגתם לכל בני העיר, אתם הרגתם השרים והנציבים וכל בני ביתי, זה שכתוב: ״וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה״, כיון שבידכם היה הכל, ״וּבֵרַכְתֶּם גַּם אֹתִי״, שלא תהרגני, ואחר כך הוא בעצמו ליוה אותם והוציאם מן הארץ, כמו שכתוב: ״וַיְהִי בְּשַׁלַּח פַּרְעֹה אֶת הָעָם״.

בעת הגאולה מעבירים רוח הטומאה

כאשר בא הקדוש ברוך הוא למצרים, ראה דם פסח ההוא שהיה נרשם על הפתח, וגם דם ברית מילה איך היו נרשמים על הפתח, שכתוב: "**וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם אֲשֶׁר בַּסַּף**", כח האזוב הרי ביארנו שהוא מעביר רוחות רעים, וכל צד רוח רעה נתבטל על ידי התעוררות שלו, בזמן גאולה העליונה של ישראל ולעתיד לבוא, יביא הקדוש ברוך הוא ליצר הרע וישחוט אותו, ועתה בגאולה זו כתוב: "**וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל** וגו'", לזכרון העתיד לבוא ולהיות בזמן גאולה העליונה.

המשחית בראותו דם הסתלק משם

"**וְהִגַּעְתֶּם** אֶל **הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת** וגו'", ברשום של אות יו"ד[נא], להראות בזה רושם ברית הקדוש, ומתבטלת הערלה מלפני דם הברית שהיה רשום על דם הפסח, ובא דם על דם, כאשר עבר משחית ההוא היה רואה הדם וקפץ מן הבית, כמו שכתוב: "**וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית** וגו'".

ה' בעצמו היה הולך והורג הבכורות

ואם הקדוש ברוך הוא בלבדו היה הורג למה כתוב: "**וְלֹא יִתֵּן הַמַּשְׁחִית**", שנשמע שהמשחית היה הולך ולא הקדוש ברוך הוא, אלא ודאי שהקדוש ברוך הוא היה הורג, והמשחית היה הולך למצוא עילה לישראל, וכיון שראה אותה הבטול של הערלה בשני צדדים[נב], היה בורח ונפרד מהם, ומפני שהרג הקדוש ברוך הוא כל אותן הבכורים של צד ההוא, נתן בכורי ישראל לפדיון, כדי שלא ימצא עליהם צד הטומאה עילה כלל, ובכל ענין שומר הקדוש ברוך הוא לישראל כאב לבנים.

זיו הזוהר

רחוקים ונמוכים הרבה מן הקדושה: **נא.** לעיל מובא דעה שרושם הדם היה בצורת אות ה"א, ויש לומר שדם הקרבן פסח נרשם בצורת אות ה"א ודם המילה נרשם בצורת אות יו"ד: **נב.** פירוש, על ידי השני מיני דמים של פסח ומילה:

כד) גם עם ספרים שמשתמש בהם על השלחן כל השנה צריך לנהוג כן.

מקום החמוצים

א) כל הנמכר יהא לכתחלה בחדר בפ"ע וסגור, אם אפשר (וק"ו מכלים בסי' תנ"א, ועי' מ"ב תמ"ח י"ב) וישכיר החדר להנכרי.

ב) לכה"פ יהא במקום שניכר היטב דשם חמץ ולא ישכח וגם קשה להשיגו כקון קשור היטב, או שמכסה היטב כל הדלת ודבוק (דעי"ז דומה למחיצת י"ט דבעינן בחמץ).

ג) אכל קצת דבק (מיסטי"ק או מעסקינג טיי"פ) על הדלת לא מהני וכ"ש אם כבר עשו זה כמה ימים לפני פסח, וגם לכלים שמצניעין לא סגי בזה.

ד) כל שיש בו חמץ דבוק כמו כלים, ספרים, וחפצים, דינו ג"כ כך.

גניזת כלי חמץ

א) באין נקיים כל צרכן אז דינם כמו חמץ הן לענין גדר מקום שמצניעם, והן לרשום על שטר המכירה לעכו"ם, אותו המקום שגם שם מונחין חמוצין הנמכרים.

ב) ג' מדריגות יש בהצנעת כלים:

1) היותר מובחר: לסגרם בחדר מיוחד ולהצניע המפתח שלא ילך לשם כלל כל ימי הפסח.

2) עיקר ההלכה: להצניע במקום צנוע שאין דרכו לילך לשם כל ימי הפסח כמו בוידעם או מרתף, ועי"ז לא ישכח ולא יבא להשתמש בו בפסח.

3) אין למחות: בהנותנין אותן בגובה כותל מקום שאין יד אדם מגעת לשם, כיון שצריך טירחא של לקיחת ספסל להגיע לשם.

וע"כ אם במשך שבוע או יותר לפני פסח כבר נהג לדבק קצת לא יסמוך ע"ז אלא ידבק הרבה מאד שצריך טירחא גדולה ובאופן שמשונה הרבה משבוע לפני פסח או יקשרנו.

וכיון דלכתחילה צריך מקום צנוע אין עצה לקיים זה רק ע"י כיסוי פלעסטיק או פאפיר היטב נגד כולו שיהא בגדר זה.

ה) תנור של כל השנה, אם לא נכשר לפסח בליבון יכסנו היטב מלמעלה למטה מכל הצדדין ככלים שמצניעין. ואם קיים חשש שלא נתנקה מאה אחוזים ימכור הדבוק לו.

ו) טשיינע קלאזעט.

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק טו - ליל שימורים

לימוד ליום ו' של פסח

פרק ב'

די געוואלדיגע אויפטוען פון מאכן

א צעטל אין שטוב

א) עס איז כמעט נישט מעגליך יעדער אין שטוב זאל געדענקען אלעס פון יאר צו יאר, בפרט קינדער, וואס אפילו נאכ'ן זאגן פארגעסן זיי, אבער דאס געשריבענע ווארט לייענען זיי איבער און איבער.

ב) אפילו די עלטערע זענען עלול צו פארגעסן דורך די געוואוינהייט פון א גאנץ יאר.

ג) צוגעקומענע קינדער, איידימער און שנירן און אייניקלעך איז דאס דער בעסטער וועג בדרך כבוד זיי זאלן וויסן וויי אזוי מען פירט זיך דא מיט אלע ענינים, און פארמיידן דורך דעם אומאנגענעמליכקייטן.

זהירות במנהג אבותיו

ד) עס ווערט במשך הזמן פארגעסן א סאך מנהגים, בפרט די וועלכע זענען גילטיג נאר איינמאל א יאר.

ה) קינדער נאך די חתונה ליגט זיי נישט געניג שטארק אין זכרון געוויסע מנהגים פון זייערע עלטערן ווייל זיי לעבן דערמיט ווי נאטורליך, א געוואוינהייט, נישט ווייל ס'מוז זיין. דעריבער דורך אראפצייכענען אלעס שווארץ אויף ווייס בלייבט דאס בעזה"י לזכרון עולם.

ה*) עס איז א גרויסער תועלת אין חינוך איבערצוגעבן ווייטער פאר די קומענדיגע דורות, אלע זהירות און חומרות.

פרק ט"ו

ליל שימורים

זוהר חלק ב' פרשת בא דף לח ע"ב

ליל לפני היחוד לילה לאחר היחוד

יום ו' של פסח

"לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַה' לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַה' שִׁמֻּרִים" וגו'. אמר רבי שמעון, בוא וראה שזה הפסוק קשה, כיון שאמר "לֵיל", מהו "שִׁמֻּרִים", ולא שמור, כי שמור היה צריך לומר, וכתוב: "הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה", בתחלה אמר "לֵיל" ואחר כך "הַלַּיְלָה".

אלא כך למדנו, כתוב: "כִּי יִהְיֶה נַעֲרָ בְּתוּלָה" (דברים כב, כג), "נַעֲרָ" כתוב, מה הטעם, לפי שכל זמן שלא קבלה זכר נקראת נער, משקבלה זכר נקראת נערה, אף כאן ליל קודם התיחדה עם העולם של בחינת זכר, ואף על פי שכתוב בו: "שִׁמֻּרִים",[נג] היינו בשביל שבחינת זכר היה מוכן להתחבר עמה, ובשעה שמתחבר עמה בחינת זכר כתוב: "הוּא הַלַּיְלָה הַזֶּה לַה' שִׁמֻּרִים", שמורים זכר ונקבה, ולפיכך כתוב: "הַלַּיְלָה הַזֶּה".

ובמקום שנמצאים זכר ונקבה, אין השבח אלא להזכר[נד], וכן שבחו ישראל בתשבחתם לבחינת זכר ולא לבחינת נקבה, ככתוב: "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" (שמות טו, ב), שאין השבח במקום שזכר ונקבה נמצאים אלא להזכר, ועל זה מיחלים ישראל, שכתוב: "זֶה ה' קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ" (ישעיהו כ"ה, ט'), לפי שכן עתיד לעשות להם, שכתוב: "כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת" (מיכה ז', ט"ו).

וסוד נפלאות הזה כך הוא, כמו כאן ביציאת מצרים נתחבר ליל עם לילה, כך עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות להם, שכתוב: "שֹׁמֵר מַה מִּלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלֵּיל" (ישעיהו כ"א, י"א).

מה שם שמירה וליל, אף כאן שמירה וליל, מה שם שמירה ולילה, אף כאן שמירה ולילה, ולילה נקראת בשביל התחברותה עם העולם של בחינת זכר, זה שכתוב: "אָתָּה בֹקֶר וְגַם לָיְלָה" (שם), "בֹּקֶר", כמו שכתוב:

זיו הזוהר

נג. שהוא לשון רבים: **נד.** ולפיכך כתוב הזה:

"וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר" (בראשית יט, כז), שהיא מדתו ממש[נה], וכתוב: "ה' בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי", בקר ממש (תהלים ה', ד').

זיו הזוהר

נה. מדתו של אברהם היא מדת החסד שנקראת בקר:

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לִקַּטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסֵּפֶר זוֹהַר
תּוֹרָה הַמְּתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת,
תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַּקְנוּם לְשֶׁבַע
עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ.
"רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרָיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק טז – קרבן פסח

ו) געסט וועלכע קומען אין שטוב עסן זאלן וויסן אלע מנהגים פונקטליך, וועלכע איז א געוואלדיגע טובה פאר'ן גאסט און פאר בעה"ב בפרט וועז דער גאס איז אן איש מכובד.

זהירות במשהו חמץ

ז) דער וואס איז אפגעהיט פון א משהו (א פינטעל קליין ווי די שפיץ פון א נאדל) חמץ היט דאס אים ער זאל א גאנץ יאר נישט זינדיגן (באה"ט תמ"ז בשם האריז"ל, מועתק בכל הפוסקים והספרים, עי' פנים יפות בא, ומקורו בזוה"ק תצא רפד:).

חומרות בפסח

ז*) חומרות פסח זענען ווי צירונגען פאר די שטוב, ווי מער חומרות אלץ שענער אויסגעצירט (הגה"ק רבי בונם זצוק"ל, מובא בשיח שרפי קודש וסו"ס מי השילוח).

ח) אידישע קינדער פירן זיך נישט בלויז יוצא צו זיין להלכה, נאר מחמיר זיין אלע חומרות פסח (שו"ת גר"ז סי' ו' וא"א בוטשאטש ה' פסח, סי' תנ"ה). דאס מיינט אפילו וואס עפ"י הלכה איז כשר באגעניגענט מען זיך נישט ערמיט (שו"ת ערוה"ב או"ח קל"ה).

עיקר החומרות הוא מה שמכניסים לפה

ח*) די עיקר חומרות דארף זיין ביי עסענוואַרג (מי השילוח בסופו, בשם הגה"ק ר"ר בונם זצוק"ל).

ט) מצות חמץ איז די ערשטע מצוה וואס כלל ישראל צוזאמען איז מצווה געווארן, מ'האט עס אויפגענומען מיט ליבשאפט און חביבות און מחמיר געווען אן א שיעור (שו"ת מן השמים סי' ע').

י) די עיקר חומרות פון פסח דארף זיין אז צום מויל זאל ח"ו נישט צוקומען קיין שום חשש חמץ, און דארט זאל מען יוצא זיין לכל הדעות (פלא יועץ, ערך פסח).

פסח איז דער שורש פון אלע מצוות, דערפאר איז דא גרויסע חומרות (צמח צדיק, ניסן).

פרק ט״ז

קרבן פסח

רעיא מהימנא חלק ב׳ פרשת בא דף מא ע״א

מצות שחיטת הפסח

״**וַיֹּאמֶר ה׳ אֶל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וגו׳״**, מצוה זו לשחוט הפסח בין הערבים בי״ד בניסן, לזכרון פסח ההוא של מצרים, וזה הוא חיוב על הכל, ככתוב: ״**וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם**״.

בי׳ לחודש שאז מתחלת השכינה להאיר עד לט״ו שאז מאירה בשלמות

פסח זה צריך להיות נשמר מיום העשירי ולהלאה, שכתוב: ״**בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם וגו׳״**, מאי הטעם, לפי שאז מתחלת הלבנה להאיר בתוקפה מיום העשירי והלאה, עד שמשתלמת בחמשה עשר בו, והפסח יהיה נשחט בי״ד בשעה שהדין תולה על העולם.

כל ערל לא יאכל בו

סוד זה כדי לבטל הזוהם מלפני ברית הקדוש[נו], וליהנות מן ריח ההוא הנודף מן צלי אש, ועל כן אינו בא אלא על השובע, ולכך כתוב: ״**וְכָל עָרֵל לֹא יֹאכַל בּוֹ**״, מי שיש בו ברית קודש ״**יֹאכַל בּוֹ**״, מי שאין בו ברית קודש ״**לֹא יֹאכַל בּוֹ**״, שהרי זה הקרבן בא מן בני ברית בשביל לשבר תוקף כח הטומאה להעביר הערלה מלפני ברית הקדוש, לפיכך קרבן זה בבני ברית נצרך להעשות ולא בבני ערלה.

איסור שבירת העצם

מה כתוב בזה: ״**וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ**״, כדי להראות בו בזיון, ובכל אותן אלהי מצרים, שהרי העצמות היו מושלכים בשוק, ובאו כלבים וגררו אותם ממקום למקום, וזה היה קשה להם מהכל, שהרי העצמות תקון הגוף הם ודומים לגוון אחר[נז], וישראל השליכו אותם בשוק דרך בזיון,

זיו הזוהר

נו. זה הזוהם היינו קליפת הערלה השואפת תמיד לינק שפע הקדושה מן ספירת היסוד שנקרא ברית הקדוש כי הוא מעביר השפע מעולמות העליונים לעולם המלכות: **נז.** היינו גוון ודמות העבודה זרה שלהם שהוא המזל טלה שבשמים: כל הענין כאן הוא סודות עמוקים שלא יובנו כי אם למבין בספר

ועל כן כתוב: "**וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ**", אתם לא תשברו, אבל הכלבים היו באים ומשברים אותם.

ועוד, שהמצרים באו אחר כך, וכשהיו רואים אותן העצמות שגררו הכלבים ממקום למקום ונפצום, היו המצרים מטמינים אותם תוך העפר, כדי שהכלבים לא ימצאום, וזה היה בטול עבודה זרה ביותר שבא מצדם, ונתרומם בזה כבודו של הקדוש ברוך הוא, ונכנעו כל כחות אחרים, שהרי אז נכנעים יותר כאשר הבטול נמצא מצד שלהם, ועל כן ישראל לא שברו אותן, שכתוב: "**וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ**".

זוהר דף קנב ע"א

על ידי עשיה למטה נעשה תיקון למעלה

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מהו ויעשו[נח], אמר רבי יוסי הרי אמרו כל מי שמראה מעשה טוב למטה כראוי, כאילו עשה תיקון זה למעלה, שהרי בשבילו נתעורר למעלה ענין ההוא, כביכול כאילו עשה שם תיקון זה.

סיבת לקיחת השה דוקא בעשור לחודש

"**דַּבְּרוּ אֶל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיִקְחוּ לָהֶם וגו**'", למה בעשור, אמר רבי אבא, בזמן שמאיר היובל להלבנה[נט], שכתוב ביובל: "**אַךְ בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכִּפֻּרִים הוּא** (ויקרא כג, כז).

על ידי פעולת ישראל למטה שיבר ה' את כח הס"א למעלה

וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבֹת", למה, לפי שבזמן הזה נצרך למשוך השה, שהרי למדנו שבדבר הזה נשבר כתר התחתון שנאחזים בו

זיו הזוהר

עץ חיים בסוד התפלין, אבל זה יש להבין בקיצור שתפלה של יד עם ד' פרשיות שלה מרמז על חכמה ובינה תפארת ומלכות של עולם המלכות שהוא בבחינת עלמא דנוקבא, ותפלין של ראש עם ד' פרשיות בד' בתים מרמז על חכמה ובינה תפארת ומלכות של עולמות היותר גבוהים שהן בבחינת עלמין דדכורא, והאדם המניחן גורם זיוג ויחוד שני מיני עולמות, ועל ידי זה תורק שמן הטוב על שבעה קני המנורה להשפיע שפע רב טוב לעמו ישראל: **נח.** שהיצ"ל וישחטהו: **נט.** פירוש, עולם הבינה בהעולם של מדת המלכות:

כל שאר כתרים התחתונים, ועל כן פירש משה ואמר: "מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן", כמו שכתוב: "צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה",[ס] אמר הקדוש ברוך הוא, אתם תעשו עשיה למטה, ואני אשבר תוקפם למעלה, וכמו שאתם תעשו באש, שכתוב: "כִּי אִם צָלִי אֵשׁ", כן גם אני אעביר אותו באש בנהר דינור.

ד' ימים נגד ד' מאות שנה ואחרי כן שחיטה נגד שחיטתם

ומפני מה נמשך בעשירי ונשחט בארבעה עשר, אמר רבי אבא, לפי שבמצרים נתקשרו ישראל ארבע מאות שנה, ואף על פי שארבע מאות שנה לא השתעבדו בהם, מכל מקום הואיל שעתיד היה כך להתקשר בהם, מעלה עליו כאילו השתעבדו בהם כל ת' שנה, לפיכך מעכבים השה ארבעה ימים קשור ברשותם של ישראל, ואחר כך "וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל".

לקיחת הצאן המרמז על הקליפה וקשירתו ושחיטתו

וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית אָבֹת שֶׂה לַבָּיִת", למדנו שיש שלשה קשרים[סא], בכור בהמה בכור השבי בכור השפחה, שכל שאר הכחות נקשרים בהם באלה שלשה גונים שלמעלה, ובזה הכח שנקרא צאן נקשר הכל, והכל נכלל בצאן, אז יהיה נקשר צאן בצאן, ולא יוכל להפרד מקשרו.[סב]

ועל ידי זה כולם יהיו נקשרים, ועל כן כתוב: "וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת", קשרו אותו בחבל, ויהיה מסור בידכם ברשותכם, עד שתשחטו אותו

זיו הזוהר

ס. יש צאן בקדושה הרומז על ספירת התפארת, ועל שם זה נקראים ישראל בשם צאן, ככתוב, "וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי" (יחזקאל לד, לא), ולעומת זה יש בקליפה כח אחד גדול שנקרא צאן הכולל הרבה כחות הטומאה שעליו שלח יעקב לעשו שהכניע תחתיו כחות הטומאה שנקראים "צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה":

סא. פירוש, אלו ג' כחות הטומאה הגדולים שמהן נמשכים הרבה כחות, ולכן נקראים כתרים וגם בכורים:

סב. פירוש, בעבודה זו של המשכת השה ועקידתו ד' ימים יהיה נקשר ונעקד הכח הגדול דטומאה שנקרא צאן על ידי כח הצאן דקדושה ולא יוכל להתיר עצמו מקשרו לעשות רע לישראל, וממילא על ידי זה גם שאר הכחות דטומאה יהיו נעקדים ומקושרים:

ותעשו בו דין, ולעתיד לבוא כתוב: **"מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם"** (ישעיהו ס"ג, א'), וכתוב: **"כִּי זֶבַח לַה' בְּבָצְרָה"** (ישעיהו ל"ד, ו'), וכתוב: **"וְהָיָה ה' לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד"** (זכריה יד, ט).

זוהר חלק ד' פרשת פנחס דף רנא ע"א

כל עניני הקרבן פסח לבזות את אלוהיהם של מצרים

"מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח", אמר רבי חייא, כבש לקרבן פסח למה, אלא שיראתם של המצרים ואלוה שלהם היה כבש, אמר הקדוש ברוך הוא, מבעשור לחודש קחו יראתם של המצרים, ותפשו לו ויהיה אסור ונתפס במאסר שלכם יום אחד ושנים ושלשה, וביום הרביעי תוציאוהו לדין, ותתאספו עליו.

ובשעה שהמצרים שמעו קול יראתם שנאסר במאסר ישראל, ואין יכולים להצילו, היו בוכים, והיה קשה עליהם כאילו הם בעצמם נעקדו ליהרג, אמר הקדוש ברוך הוא, יהי נתפס ברשותכם יום אחר יום ארבעה ימים, כדי שיראו אותו נתפס, וביום הרביעי תוציאו אותו להשחט, ויראו המצרים איך אתם עושים בו דין, וזה קשה להם מכל המכות שהביא עליהם הקדוש ברוך הוא, אותן הדינים שיעשו ביראתם.

אחר כך דינו באש, שכתוב: **"פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ"** (דברים ז, כה), אמר הקדוש ברוך הוא, **"אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא"**, שלא יאמרו שברצון ובהשתוקקות לאלהינו אוכלים אותו כך, אלא הכינו אותו צלי, ולא מבושל, שאם מבושל יהי מכוסה ולא יראו אותו, אלא תקון שלו שיראו אותו כך מושרף באש, לפי שריחו נודף.

ועוד שראשו יהיה כפוף על כרעיו, שלא יאמרו שחיה או בהמה אחרת היא, אלא שיכירו לו שהוא אלהי שלהם, ועוד שלא יאכלו אותו בחשקות של רעב, אלא על השובע דרך קלון ובזיון.

ועוד **"וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ"**, אלא שיראו עצמותיו מושלכים בשוק, ולא יוכלו להצילו, ועל כן כתוב: **"וּבֵאלֹהֵיהֶם עָשָׂה ה' שְׁפָטִים"** (במדבר לג, ד), הרבה דינים.

ענין שימת הדם בג' מקומות

אמר רבי יהודה, אם כן למה דם, הרי למדנו רושם האמונה לבן ואדום וגוון אחד הכולל בין ב' הגוונים[סג], אמר לו, ב' דמים היו, אחד של מילה ואחד של פסח, של מילה רחמים, של פסח דין, אמר רבי יהודה, לא כן, אלא כמו שלמדנו, שהפך הקדוש ברוך הוא דם ההוא לרחמים, כאילו היה מראה לבן בתוך הגוונים, זה שכתוב: "וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וגו'" (יחזקאל ט"ז, ו), ואף על פי שהיה אדום נהפך לרחמים, שכתוב: "בְּדָמַיִךְ חֲיִי", ולפיכך נרשם הפתח בג' מקומות אחד מכאן ואחד מכאן ואחד ביניהם.

רבי חזקיה למד, שנראו שני מיני דמים, כנגד שני כתרים שנתעוררו למעלה בזמן ההוא[סד], רבי יוסי אמר, כנגד כתר אחד שנכלל בשני צדדים הנעלמים ברחמים ודין.

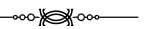

זיו הזוהר

סג. להורות שזה העולם מתנהג על פי חד"ר היינו חסד דין רחמים ועל זה מורים הג' גוונים, וכן נצרך לנו לעשות הדגל של כלל אומה הישראלית, קו לבן ממעל, קו אדום מתחת, וקו ירוק כמראה עשב באמצע, כי זה סימן האמונה שלנו, ויכולים גם כן לעשות צורת מגן דוד על הקו ירוק שבאמצע הדגל: **סד.** ב' מיני דמים היינו של מילה ושל קרבן פסח עוררו למעלה פעולת השני כתרים של רחמים ושל דין שהם תפארת ומלכות, ולדעת רבי יוסי נתעורר כתר אחד היינו מלכות אלא שאז נכלל בה רחמים ודין:

יא) ביי השי"ת איז באליבט מדת חסידות פון א איד מער ווי די גוף המצוה (דע"ק ה' ס"ת רע"ו סק"ו).

על ידי החומרות זוכים לנשיאת פנים מהקב"ה

יב) דורך חומרות איז מען זוכה צו נשיאת פנים פון הקב"ה (ברכות כ:) און צו א באזונדערע שמירה פון הימל (בני יששכר תשרי, מאמר ד').

יג) דער וועלכער איז א ריכטיגער מאמין בד' ובתורתו, וועט קיינמאל נישט חוזק מאכן פון איינעם וואס איז מחמיר א חומרא (ד"ח ח"ב יו"ד סי' ל"ט).

יד) דער הייליגער טשערנאבילער מגיד זצוק"ל און דער הייליגער בעל ישמח משה זצוק"ל פלעגן מחמיר זיין פסח אלע חומרות (הנהגת מהר"ן סו"ס מאור עינים, תהל"מ הנהגת יש"מ).

על ידי חומרות בפסח זוכים לאריכות ימים

מ'האט מגלה געווען פון הימל אז ווי מער חומרות, אלץ מער אריכות ימים ושנים איז מען זוכה (שו"ת מן השמים סי' ע'). דאס איז אויסער דעם געוואלדיגן אור לעולם הבא.

פרק ג'

די פאלגענדע רשימה (ליסטע)

די ווייטערדיגע רשימה טוט פארקערפערן די הלכות, מנהגים, מיט אן אוצר פון עצות און אנווייזונגען וועלכע באלייכטן דעם וועג ווי אזוי באהיט צו ווערן מיט די הילף פון השי"ת נישט נכשל צו ווערן ח"ו אין א משהו חמץ נישט אין שטוב און נישט אינדרויסן.

די רשימה קען זיין א פילזייטיגער אויפטוה אין שטוב, ווי מיר האבן פריער דערמאנט און יעדער זאל מוסיף זיין זיינע אייגענע חומרות און צושרייבן.

פרק ד'

זהירות ביין לקידוש, ד' כוסות ולהבדלה

יין קידוש מרמז ליין המשומר

א) הסוחטין יין ושופכין כל הנסחט למסננת ותולין המסננת על כלי, צריך להזהר במה שמשתמשין לקידוש ולהבדלה שלא יהא מגולה לא המונח במסננת ולא יין צלול הזב ממנו אפילו שעה מועטת לכתחילה, ובעבר עליו לילה כבר

סֵפֶר
זוֹהַר תּוֹרָה
לְפֶסַח

בּוֹ לְקַטְנוּ כָּל הַמַּאֲמָרִים מִסִּפֶר זוֹהַר תּוֹרָה הַמְתוּרְגָּם לְלָשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ, עִם כּוֹתָרוֹת, תַּמְצִית הָעִנְיָן לְכָל קֶטַע וְקֶטַע, וְחִילַקְנוּם לְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה פְּרָקִים, לְפִי הָעִנְיָנִים, דָּבָר דִּבּוּר עַל אוֹפַנּוֹ. "רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּנָהִיר כָּל עָלְמָא בְּאוֹרַיְיתָא".

(זוֹהַר ח"א קנ"ו)

פרק יז – שירת הים

לימוד ליום ז' של פסח

יש להסתפק אם ראוי לקידוש ולהבדלה (עי רע"ב ס"א, גר"ז א', מ"ב ג' ח"א כלל ו' אות ז'. וערוה"ש ס"ה, וכה"ח שם בשם בא"ח וס' בית יהודה, ושו"ת דברי מלכיאל ח"ד סי' א', ומ"ש בכה"ח או' י"ב בשם פמ"ג לא מועיל למה שע"ג מסנגת עי' טויר"ד קט"ז, וסתימת שאר כל הפוסקים נגד הפמ"ג, והפמ"ג הניחו בצ"ע, ולבד זאת בדע"ת רע"ב בשם תורת חיים ב"ב דף צ"ז דיין קידוש מרמז ליין המשומר, וע"כ יש להקפיד בגילוי).

זהירות בעשיית היין

א*) הרוחץ הענבים בבורית (זיי"ף) **צריך ליזהר לשוטפן היטב היטב, ומלאכתן תעשה ע"י בעלי אחריות דוקא, דטבע הדבר שאחר הרחיצה רישומו ניכר ונרגש טעמו בהיין ואם פוגם טעם היין עלול לגרום ספק אם ברכתו בפה"ג, או ראוי לקידוש ולהבדלה** (עי' היטב סי' ר"ד ס"ד ומ"א י"ד וח"א כלל נ"ה, ומ"א ר"ב סק"ג ומ"ב ז' וגר"ז ר"ד או' ח').

ב) ישנם כמה מינים יין מגיתו (גרעי"פ - זשו"ס) **וביניהם שמוזגין במים** (עי' באינגרידיענס) **וישנם כמה מורי הוראות שמפקפקין בענין דינם לבפה"ג, קידוש, ד' כוסות, והבדלה. דביין גמור קי"ל** (רמ"א ער"ב ס"ה וגר"ז שם) **דיינות שלנו יותר טובים בלי מזיגה. וע"כ אפילו במים מועטים יש לחוש אם לברך בפה"ג** (עו"ת, וא"ר ר"ד י', ובמשנ"י קאפיש לא מתיר יותר משליש מים), **והכריעו האחרונים דתלוי אם דרך בנ"א לשתותו במקום יין ע"י מזיגה זו** (מ"א ר"ד ט"ז ס"ז בשם מהרי"ל, גר"ז, מ"ב, וערוה"ש שם.

ויין המשכר שייך למדוד אם שותין בתור יין או בתור סתם משקה חשובה הממוזג מב' דברים, אבל יין מגיתו הגם שבנ"א שותין וערב לחיך מאן מפיס שהוא בתור יין דלמא שתיית משקה זו עריב עליו, והלא יש השותין בתוך הסעודה יין מעט ממוזג עם הרבה מים באופן שהיין רק אחד מששה שזה וודאי אי"ל דין יין כדאי' בשו"ע סי' ר"ד הנ"ל, וע"כ שמזיגה זו עריבה להם, וה"ה בנ"ד. ודעת כמה מורים להיזהר בזה בפרט במקום ברכה לבטלה שהרבה החמירו בו, ולפעמים גם בס"ס, וכן הפסד קידוש והבדלה דקי"ל דבמקום מצוה יש להדר לצאת מכל הספיקות כמבואר בש"ת מוצל מאש סי' י"ג דאפילו קיום מ"ע דרבנן גם ביש אלף ספיקות החיוב עדיין מוטל עליו, וכ"כ בכו"פ סו"ס ט"ז, ועי' שע"ת ח"א כלל א' פרט ד' או' ח"י, וצל"ח ברכות דף כ"ח, ואכמ"ל.

זהירות למי שיש לו ברעיסע"ס

ג) ברעיסע"ס אם אפשר יש להסירו לגמרי לפסח משום הבעין (ובלוע). **ואם א"א אז צריך לנקותו אצל רופא יהודי הנזהר מחמץ וי"ל הרגשה ואחריות**

פרק י"ז

שירת הים

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נד ע"א

המלכות מקבלת כח מהבינה דרך ספירות ז"א

יום ז' של פסח

"אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה'", רבי אבא פתח ואמר, עיינתי בכל התשבחות ששבחו ישראל להקדוש ברוך הוא, וכולן פתחו באז, **"אָז יָשִׁיר יִשְׂרָאֵל"**, **"אָז יְדַבֵּר יְהוֹשֻׁעַ"** (יהושע י, יב), **"אָז אָמַר שְׁלֹמֹה"** (מלכים א' ח, יב), מה הטעם, אלא כך למדנו, כל הנסים וכל הגבורות שנעשו להם לישראל, כשהאיר האור של הקדמון הקדוש בעטרותיו, נחקקים ונרשמים באז בא' וא' בז', זה האור מבריק בחשך ומאיר לכל צד, וכאשר מתחברת הארת הא' ומגעת לז', מהו ז', זו **"חֶרֶב לַה' מָלְאָה דָם"** (ישעיהו לד, ו), אז נעשה נסים וגבורות, לבעבור שנתחבר הא' עם הז'[סה], וזו היא שירה, היא השירה של כל הצדדים, וזהו **"אָז יָשִׁיר"**.

השירה תושלם בעת תחיית המתים

"יָשִׁיר", אז שר צריך לומר, אלא דבר הזה תולה ומשלים לזמן ההוא, ומשלים גם לעתיד לבוא, שעתידים ישראל לשבח שירה זו.

משה וישראל ישירו עוד פעם את השירה לעתיד לבוא

"מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל", מכאן למדנו, שהצדיקים הראשונים אף על פי שנתעלו במדרגות עליונות שלמעלה, ונתקשרו בהקשר של צרור החיים, עתידים כולם להחיות בגוף, ולראות אותות וגבורות אשר יעשה הקדוש ברוך הוא לישראל, ולומר שירה הזאת, זהו שכתוב: **"אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל"**.

זיו הזוהר

סה. אות א' רמז על ספירה הראשונה ספירת כתר שהוא מקורא דכלא, ואות ז' רמז על ספירת מלכות ספירה השביעית מן שבע ספירות התחתונות, וכאשר מופיע אור גדול כזה אז נעשה נסים וגבורות:

אמר רבי שמעון, מה הטעם, לפי שכתוב: ״כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת״ (מיכה ז, טו), ״אַרְאֶנּוּ״, אראך צריך לומר, אלא אראנו ממש, למי שראה בתחלה יראה לו שנית, וזהו ״אַרְאֶנּוּ״, כמו שכתוב: ״אַרְאֶנּוּ בְּיֵשַׁע אֱלֹהִים״, (תהלים נ, כג) ״וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי״, (תהלים צא, טז) ובכן, ״אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל״.

לומר את שירת הים בכוונה

אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה׳״, השירה של השכינה להקדוש ברוך הוא[סז], למדנו, כל אדם שאומר שירה הזאת בכל יום ומכוון בה, הוא זוכה לאמרה לעתיד לבוא, שהרי יש בה עולם העבר, ויש בה עולם הבא, ויש בה קשרי האמונה, ויש בה ימי מלך המשיח, ״אֶת״, לרבות כל אותן תשבחות אחרות שאומרים העליונים והתחתונים.

משה וישראל שרו לז״א השירה שהיתה על המלכות לשבחו

״הַשִּׁירָה הַזֹּאת״, שיר זה צריך לומר, אלא השירה שמשבחת השכינה להמלך, ומשה מלמטה למעלה אמר[סח], וזה נתבאר.

״לַה׳״, בשביל שהאיר לה המלך את פניו, רבי יוסי אמר, כל מיני השפע שהיו משפיעים, המשיך המלך הקדוש אליה, ובשביל זה משבחת לו השכינה.

אמר רבי יהודה, אם כן, למה כתוב: ״מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל״, והרי השכינה היתה צריכה לשבח, אלא אשרי חלקם של משה וישראל, שהם היו יודעים לשבח למלך בשביל השכינה כראוי, לבעבור שכל הכח ההוא והגבורה שלה נחלה מאת המלך.

ה׳ הראשון בינה השני ז״א

רבי ייסא אמר, ״הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַה׳״, זה הוא הנהר היוצא מן העדן, שכל השפע והגדולה יוצא ממנו להאיר הנרות[סח], ונשמע שמה שכתוב

זיו הזוהר

סו. כי השכינה נקראת זא״ת: ספירת מלכות עד ספירת כתר: **סח.** מפרש שזה לה׳ הראשון היינו עולם הבינה מקור החירות שנקרא נהר היוצא מעדן, פירוש מן ספירת החכמה, ואשירה לה׳ השני היינו ספירת התפארת שנקראת **סז.** מן

אחר כך "אָשִׁירָה לַה'", שזה הוא מלך הקדוש העליון, ולכך לא כתוב אשירה לו[סט].

שכר האומר שירה

"וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר", לדורי דורות, כדי שלא תשכח מהם לעולם, שכל מי שזוכה לשירה הזאת בעולם הזה, זוכה לה בעולם הבא, וזוכה לשבח בה בימי המלך המשיח, בשמחתה של כנסת ישראל בהקדוש ברוך הוא, שכתוב: "לֵאמֹר", לאמר בזמן ההוא, לאמר בארץ הקדושה בזמן ששכנו ישראל בארץ, לאמר בגלות, לאמר בגאולתן של ישראל, לאמר לעולם הבא.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נד ע"ב

כפל הלשון גאה גאה

"אָשִׁירָה לַה' כִּי גָאֹה גָּאָה וגו'", "אָשִׁירָה לַה'", נשיר צריך לומר, מהו אשירה, אלא לפי שהיו משבחים תושבחות השכינה[ע], "לַה'" זה המלך הקדוש, "כִּי גָאֹה גָּאָה", שעולה ומתעטר בכתריו, להמשיך ברכות וכחות וגבורות להעלות בכל, "כִּי גָאֹה גָּאָה", גאה בעולם הזה, גאה בעולם הבא, כי גאה בזמן ההוא, גאה בשביל שיתעטר בכתריו בשמחה שלמה.

המצרים ושרם נמסרו בידי הים שהיא המלכות

"סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם", הממשלה שלמטה והממשלה שלמעלה שנאחזים זה בזה, נמסרו בהים הגדול, והממשלה הגדולה ההיא לעשות בהם נקמות, למדנו שאין הקדוש ברוך הוא עושה דין למטה עד שיעשה דין בהשרים שלהם למעלה, זה שכתוב: **"יִפְקֹד ה' עַל צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה"** (ישעיהו כד, כא).

זיו הזוהר

מלך הקדוש: **סט.** כי לה' הראשון הוא שכתוב אשירה בלשון נקבה בעבור בינה ולה' השני הוא תפארת: **ע.** כיון הוספת אות ה':

כולם נמסרו לידי המלכות לעשות בהם נקמות

"**רָמָה בַיָּם**", אמר רבי יהודה, באותו הלילה נתעוררה גבורה הקשה, שכתוב בו: "**וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל הַלַּיְלָה**", בזמן ההוא בקשה השכינה מן המלך כל אותן החילות שלמטה, וכל אותן השרים שלמעלה שיהיו נמסרים כולם בידה, וכולם נמסרו בידה לעשות בהם נקמות, זה שכתוב: "**סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם**", בים סתם, למעלה ולמטה.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נה ע"א

הישועה הגיעה מרצון אבא ואמא

"**עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה**", אמר רבי יוסי, "**עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ**", היינו אלה הנכללים זה בזה, ואינם נפרדים זה מן זה, ולעולם הן בחביבות ברצון אחד, שמשם נמצא השפעת הנחלים ומעינות, להספיק לכל ולברך לכל[א], לא יכזבו מימי המעינות, כמו שכתוב: "**וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו**" (ישעיהו נח, יא), ועל כן "**וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה**", שבשביל זה המלך הקדוש משפיע ומנחיל למטה[ב], ונתעוררה הימין לעשות נסים.

מרמז על היסוד הנקרא צדיק

"**זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ**", היינו צדיק, שממנו יוצאות הברכות בזווג, "**וְאַנְוֵהוּ**", במקום ההוא שהחביבות נמצאת בו, וזהו בית המקדש, "**אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ**", משה אמר כך לעומת המקום שהלוים באים מצד ההוא[ג], ועל כן שלמות של הכל היא במקרא הזה.

מרמז על ז"א שהוא הפועל ישועות

רבי יצחק אמר, "**וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה**", זה המלך הקדוש[ד], וכך הוא, ומניין, ממקרא אחר מצינו כן, שכתוב: "**כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ ה' וַיְהִי לִי**

זיו הזוהר

א. היינו הזדווגות של חכמה ובינה הנקראים אבא ואימא שהן תרין רעין דלא מתפרשין לבעבור קיום העולם: **ב.** לעורר הזדווגות תפארת ומלכות הנקראים ברא וברתא שעל ידי זה נשפע השפע למלכות על ידי ספירת יסוד צדיק שעליו נאמר "זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ": **ג.** כי משה משבט לוי בא, והיינו עולם הבינה דמינה דינין מתערין: **ד.** היינו ספירת התפארת:

לִישׁוּעָה״ (ישעיהו יב, ב), **וכך נשמע מזה שאמר: ״ה׳ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה״**[עה], שזה המלך הקדוש.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף נה ע״ב

אפילו עוברים זכו לראות ולשבח לה׳

רבי ייסא אמר, ״זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ״, שכל ישראל ראו על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ואפילו אותן הולדות שבמעי אמם היו רואים, ומשבחים להקדוש ברוך הוא, וכולם היו אומרים ״זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ״.

אפילו את הפרצופים העליונים שייך לרומם

אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ״, כמו שכתוב: **״אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם״** (בראשית לב, י)[עו]

אמר רבי יוסי, אם כן למה ״וַאֲרֹמְמֶנְהוּ״, הרי המדה אלהי אברהם למעלה היא, אמר לו אף על פי כן נצרך ״וַאֲרֹמְמֶנְהוּ״, והכל ענין אחד, ״וַאֲרֹמְמֶנְהוּ״ בכל[עז], להכליל מי שיודע ליחד שם הקדוש והגדול, שהרי זאת היא עבודה עליונה להקדוש ברוך הוא.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף נו ע״א

גבורות מלחמת ה׳

״ה׳ אִישׁ מִלְחָמָה ה׳ שְׁמוֹ״, אמר רבי אבא, בוא וראה, כאשר יתעוררו הגבורות והמלחמות של הקדוש ברוך הוא, כמה שוטרים שלמדת הגבורה מתעוררים לנטש מלחמות בכל מקום, ולנטש חילות וגבורות לכל צד, אז הים סוער וגליו יתרוממו, והאניות ההולכות ושטות יורדות ועולות, וזעף נמצא, אז מתעוררים מתגירי מלחמה באבני בליסטראות, בעלי רמחים וחרבות חצים וקשתות, כמו שכתוב: **״חֲצֵיךְ שְׁנוּנִים״** (תהלים

זיו הזוהר

עה. כיון שבזה הפסוק נוסף השם הוי"ה שסתמו הוא ספירת התפארת: **עו.** היינו ספירת החסד: **עז.** רבי יוסי מקשה שאין שייך "וַאֲרֹמְמֶנְהוּ" אלא בספירת מלכות להרימה על ידי תורה ותפלה שתזדווג עם עלמא דדכורא להשפעת שפע, אבל בספירת חסד מה הרמה שייך בה, ומתרץ שגם בה שייך הרמה שעל ידי עבודת ישראל נתיחד שם הגדול והקדוש ותתרומם ספירת החסד למעלה ראש לקבל החסדים ולהשפיעם למלכות, וזהו שאמר וארוממנהו בכל, פירוש שבכל ז׳ ספירות הבנין שייך הרמה להכלילם בג׳ ספירות הראשונות שעל ידי זה יתמלאו

מה, ו), והקדוש ברוך הוא מתגבר בצבאותיו לעורר מלחמה, וי לאותן שהמלך הקדוש יעורר עליהם מלחמה, בכן כתוב: "ה' אִישׁ מִלְחָמָה". **ומכאן,** מאלה האותיות, ומפסוק הזה, יוצאים הָרי מלחמה לאותן הרשעים, לאותן השונאים, שחטאו להקדוש ברוך הוא, וצירופי האותיות נתגלו לבעלי האמת, והרי נתבאר הדברים.

המלחמה נעשה על ידי תפארת ומלכות

"ה' אִישׁ מִלְחָמָה ה' שְׁמוֹ", כיון שכתוב: "ה' אִישׁ מִלְחָמָה", לא נודע כי "ה' שְׁמוֹ", אלא כמו שכתוב: "וַה' הַמְטִיר עַל סְדֹם וגו'"[עח].

קריעת ים סוף

"**מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם**" רבי יהודה פתח ואמר, "**רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ וגו'**" (תהלים ע"ז, י"ז) בשעה שעברו ישראל את הים, אמר הקדוש ברוך הוא להמלאך הממונה על הים, קרע מימיך, אמר לו למה, אמר לו בשביל שיעברו בני בתוכך, אמר לו הן הגאולה על שנתמלאה הסאה עם רוגז היא אמתית, אבל מה נשתנו אלה מאלה, אמר לו על תנאי זה עשיתי לים כשבראתי העולם.

מה עשה הקדוש ברוך הוא, העיר גבורתו ונתכווצו המים, זה שכתוב: "**רָאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים** וגו'", אמר לו הקדוש ברוך הוא, הרוג כל אותן החילות, ואחר כך השליכם החוצה, אחר זה כסה הים עליהם, זה שכתוב: "**מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם**".

כל הכחות שלהם למעלה נשברו על ידי המלכות

אמר רבי אלעזר, צא וראה כמה מרכבות עשה הקדוש ברוך הוא למעלה, כמה צבאות, כמה חילות, וכולם נקשרים אלה באלה, כולם מרכבות אלה לאלה, מדרגות על מדרגות, ומצד השמאל מתעוררות מרכבות השרים שאינם קדושים, ולכן מדרגות ידיעות למעלה כמו שנתבאר.

זיו הזוהר

כולם בשפע מן הנהר היוצא מעדן:

עח. פירוש, "ה' אִישׁ מִלְחָמָה" היינו תפארת, "ה' שְׁמוֹ" היינו מלכות שנקראת שמו, ונקראת גם כן בית דינו, וכך נדרש גם על הפסוק "וַה' הִמְטִיר עַל סְדֹם" (בראשית יט, כד), דהיינו הוא ובית דינו:

וכולם נמסרו ביד בית דין המלכות שנקראת ים הגדול, לשברם ממדרגתם, וכאשר הם נשברים למעלה, כל אלה שלמטה נשברים ונאבדים בים התחתון, זהו שכתוב: "**מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם**", בים סתם.

"**וּמִבְחַר שָׁלְשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם סוּף**"[עט], "**וּמִבְחַר שָׁלְשָׁיו**" הרי נתבאר בהכתוב "**וְשָׁלְשֹׁם עַל כֻּלּוֹ**", שכל המדרגות הן שתים ואחת, אלה על אלה[פ], וכדמיון שלמעלה כך גם הם נעשו, וכולן נמסרו בידה לשברם ממשלתם אלה ואלה.

המכות שעל הים היו קשות מכל המכות שבמצרים

בוא וראה, הרי אמרו שכל עשר מכות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, כולן היו בכח יד אחת, שהשמאל נכלל בימין, כי העשר אצבעות נכללות זו בזו, כנגד העשרה מאמרות שהקדוש ברוך הוא נקרא בהם[פא], ואחר כך כנגד כל המכות היתה המכה של הים, חזקה וגדולה ביותר, ככתוב: "**וְהָאֲחַרוֹן הִכְבִּיד**" (ישעיהו ח, כג), זהו שכתוב: "**מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם** וגו'", ולעתיד לבוא, עתיד הקדוש ברוך הוא להרוג הצבאות, עם הפחות והנציבים והנסיכים של אדום, זה שכתוב: "**מִי זֶה בָּא מֵאֱדוֹם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבָּצְרָה**" (שם סג, א).

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נז ע"ב

השמאל והימין נכללו כאחד

"**יְמִינְךָ ה' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ** וגו'", מהו "**נֶאְדָּרִי**", נאדר צריך לומר, אלא בשעה שהשמאל באה להזדווג בהימין, בכן כתוב: "**נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ**", רמז על שתים[פב], ולעולם כך הוא, לפי שהשמאל נמצאת בהימין ונכלל בה.

אמר רבי שמעון, כמו שביארנו כך הוא, כי האדם נמצא שנחלק להיות חצי הגוף, מה הטעם, כדי שיקח עמו בת זוגו, ונעשו גוף אחד ממש,

זיו הזוהר

עט. ים סוף היינו סופא דכל דרגין שהיא ספירת מלכות: **פ.** אחד חסד ואחת דין ימין ושמאל, ואחת מכריע באמצע שהיא מדת הרחמים: **פא.** היינו העשר ספירות ונקראין גם כן בשם עשר אצבעות, ה' של חסדים וה' של גבורות: **פב.** הלשון רבים

כך הוא הימין נמצא שנחלק, מה הטעם, כדי שיקח עמו השמאל[פג], וכך הוא נעשה הכל אחד באחד, ועל כן באחת הוא מכה ורופא, זה שכתוב: **"יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב"**.

השירה נאמרה על זמנו של מלך המשיח

בוא וראה, שירה הזאת נאמרה על זמן ההוא, ועל זמן העתיד בימים שיתעורר מלך המשיח, שכתוב: **"יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב"**, רעצת לא כתוב, אלא **"תִּרְעַץ"**, מה נכתב תחלה על החורבן: **"הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב"** (איכה ב, ג) בזמן ההוא, היא **"תִּרְעַץ אוֹיֵב"** לזמן העתיד, והכל כן הוא, **"תַּהֲרֹס קָמֶיךָ"**, הרסת לא כתוב, אלא **"תַּהֲרֹס"**, **"תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ"**, הכל לזמן העתיד.

כחו של ה' בזמן הזה ולעתיד לבוא

"יְמִינְךָ ה' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ" בזמן הזה בעולם הזה, **"יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב"** בזמן מלך המשיח, **"וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ"** לכשיבא גוג ומגוג, **"תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ"** לתחיית המתים, שכתוב: **"וְרַבִּים מִיְּשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר יָקִיצוּ, אֵלֶּה לְחַיֵּי עוֹלָם וְאֵלֶּה לַחֲרָפוֹת לְדִרְאוֹן עוֹלָם"** (דניאל יב, ב).

שומרי הברית ישארו בעולם בזמן תחיית המתים וה' ישמח עמהם

על זמן ההוא אמר רבי שמעון, אשרי חלקם של אותן שישארו בעולם, ומי הם, בוא וראה, לא ישארו מבני העולם אלא אלה הנימולים, שקבלו עליהם אות הברית הקדוש, ונכנסו בברית הקדוש, באותן שני החלקים כמו שנתבאר[פד], והוא מן נוטרי הברית ההוא, שלא הכניסו במקום שלא נצרך, אלה הם שישארו ויכתבו לחיי עולם.

מניין, שכתוב: **"וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ, כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלָם"** (ישעיהו ד, ג), כך נשמע ממה שכתוב: **"הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם"**, שכל מי שנימול כראוי, נכנס בשתי אלה

זיו הזוהר

מרמז שהיד ימין יש בה התכללות של יד שמאל, היינו שהחמש גבורות נכללות בהחמשה חסדים: **פג.** פירוש, כדי שתוכל להיות התכללות חסדים בגבורות וגבורות בחסדים: **פד.** ב' החלקים היינו מילה ופריעה:

המדרגות[פה], ואם נוטר ברית הזה כראוי ונזהר בו, עליו כתוב: "הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַם", אלה ישארו בזמן ההוא, ועמהם עתיד הקדוש ברוך הוא לחדש העולם, ולשמוח עמהם, על זמן ההוא כתוב: "יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו" (תהלים קד, לא).

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נח ע"א

רק בכח התורה נכנעים האומות

רבי חייא אמר, "יְמִינְךָ ה' נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ", זו התורה, ועל כן "יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב", שאין לך דבר בעולם שישבר כחם של העמים עובדי עבודה זרה, מלבד בזמן שישראל עוסקים בתורה, שכל זמן שישראל עוסקים בתורה, נתחזק בחינת הימין ונשבר כחם וגבורתם של העמים עובדי עבודה זרה, ולפיכך נקראת התורה עוז, כמו שכתוב: "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן" (תהלים כט, יא).

ובזמן שישראל אין עוסקים בתורה, בחינת השמאל נתגבר, ונתחזק כחם של העמים עובדי עבודה זרה, ומושלים על ישראל וגוזרים עליהם גזרות שאין יכולים לעמוד בהן, ועל כן גלו ישראל ונתפזרו בין העמים, זה שכתוב: "עַל מָה אָבְדָה הָאָרֶץ וגו'" (ירמיהו ט, י"א), "וַיֹּאמֶר ה' עַל עָזְבָם אֶת תּוֹרָתִי" (שם פסוק יב), שהרי כל זמן שישראל עמלים בתורה, נשבר כחם וגבורתם של העמים עובדי עבודה זרה, זהו שכתוב: "יְמִינְךָ ה' תִּרְעַץ אוֹיֵב".

אמר רבי אלעזר, ודאי כך הוא, שכל זמן שקולם של ישראל נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו', כמו שלמדנו, "הַקֹּל קוֹל יַעֲקֹב" (בראשית כז, כב), ואם לא אז הידים "יְדֵי עֵשָׂו", וזה נתבאר.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נח ע"ב

נקמת ה' בעמים לעתיד לבוא

"וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ", אמר רבי אבא בשם רב ייסא הזקן, וכך אמר רבי שמעון, עתיד הקדוש ברוך הוא להחיות לכל אותן המלכים

פה. הנקראות ציון וירושלים שהן יסוד ומלכות, כי מילה במלכות ופריעה ביסוד:

שצוררו לישראל ולירושלים, לאנדריאנוס ללופינוס לנבוכדנצר ולסנחריב, ולכל שאר מלכי עמים שהחריבו ביתו, ולהמשילם כבתחלה, ויתאספו עמהם שאר עמים, ועתיד הקדוש ברוך הוא להפרע מהם בהתגלות סביב ירושלים, זה שכתוב: ״וְזֹאת תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף ה׳ אֶת כָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר צָבְאוּ עַל יְרוּשָׁלָם״ (זכריה יד, יב), אשר יצבאו לא כתוב, אלא ״אֲשֶׁר צָבְאוּ״, בכן כתיב: ״וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ״, וזה על זמן ביאת המשיח נכתב, ושירה הזאת שירת עולם היא.

השירה על כל הניסים שעשה אז ושיעשה בזמן המשיח ועוד

״וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם״, בזמן ההוא, ולפיכך יש בשירה הזאת לזמן ההוא, ולזמן של מלך המשיח, ולזמן של גוג ומגוג, ״נִצְּבוּ כְמוֹ נֵד נֹזְלִים״, לזמן של עולם הבא[פו], שהוא שמחת כל העולמות.

כל המושל על ישראל רוצה לכלותם אלא ה׳ זוכר זכות אבות

״אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל״, ״אָמַר אוֹיֵב״, זה הממונה ההוא שרו של מצרים, בשעה שנתנה לו הממשלה על ישראל, חשב לכלותם תחת ממשלתו, אלא שזכר הקדוש ברוך הוא גבעות עולם שהיו מגינים עליהם.

ואל תאמר שרק זה השר בלבדו, אלא כל אותן השרים הממונים על כל העמים עובדי עבודה זרה, כאשר נתנה להם רשות וממשלה על ישראל, מבקשים כולם לכלות את ישראל תחתם, ועל כן אותן העמים שהם תחת ממשלת אותן השרים, גוזרים כולם גזרות לכלות את ישראל, אלא שהקדוש ברוך הוא זוכר גבעות עולם ומגין עליהם, וכאשר ראה משה כך, התחיל לשבח להקדוש ברוך הוא, ואמר ״מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה׳״.

זיו הזוהר

פו. פירוש, שאז מלא הארץ בהרים וגבעות של שפע מעולמות העליונים:

ז"א הוא שולט על הכל ושומר אפילו את האומות וזה הוא שבחו

"מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה' וגו'", אמר רבי שמעון, יש עץ אחד גדול עליון ותקיף, בו ניזונים עליונים ותחתונים, והוא מוגבל בשנים עשר גבולין[פז], ומתחזק בארבעה צדדי העולם, הסובבים אותו במקומותם.

שבעים ענפים עולים בתוכו, ונזונים ממנו[פח], מגזע שרשיו יונקים הענפים סביביו, ואלה הענפים הנמצאים בהעץ.

כאשר מגיע זמן ממשלתו של כל ענף וענף, כולם מבקשים לכלות כל גופו של העץ, שהוא העיקר של כל הענפים, והוא המושל עליהם, וישראל דבקים בו.

כאשר מגיע עליהם ממשלת גופו של העץ שהוא חלקם של ישראל, מבקש לשמור אותם וליתן שלום בכולם, ולכך נקרבים שבעים פרי החג ליתן שלום לשבעים הענפים שבתוך העץ.

ולכך "מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם ה'", מהו "בָּאֵלִם" בעצים, כמו שכתוב: "כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חֲמַדְתֶּם" (ישעיהו א, כט), שהוא עץ שהיו עובדים לאיזו צורה שחקקו בתוכו, הרי שעצים נקראים אילים, "מִי כָמֹכָה" שיעשה כמעשיך וירחם על הכל, "מִי כָמֹכָה" בכל הענפים הסובבים להעץ, שאף על פי שהוא המושל, הוא שומר לכל, שומר לכל השאר, ואינו רוצה לעשות עמהם כליה.

"מִי כָמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ", בזה הכח העליון שנקרא קדש[פט], נאדר בקדש ממש, ונקרא כח ה', נועם ה', והרי נתבארו הדברים.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נז ע"א

השמאל נכלל בהימין

"נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ וגו'", אמר רבי שמעון, בוא וראה, ימינו של הקדוש ברוך הוא ממנו נתעורר כל הארות כל הברכות וכל

זיו הזוהר

פז. היינו ספירת תפארת שיש בה י"ב גבולי אלכסון המסתעפים מן י"ב צירופי הוי"ה ברוך הוא: **פח.** היינו ע' שרים של אומות העולם: **פט.** היינו ספירת החכמה שנקרא קודש, והוא כחו של אבא שנקרא נועם דהיינו עדן, וזה הכח והנועם יוצא מן העדן ונשפע להשם הוי"ה דהיינו תפארת על ידי הבינה:

השמחות, בו נכלל השמאל, כמו שיש באדם ימין ושמאל, והשמאל נכלל בהימין, והימין הוא כולל הכל, וכאשר נתעורר הימין, גם השמאל נתעורר עמו, שהרי בו נאחז ונכלל.

אדם מרים ימינו למעלה כדי לעורר ברכות

ובוא וראה, בשעה שנושא האדם את ידו בתפלה, ומכוון באצבעותיו למעלה, כמו שכתוב: "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגָבַר יִשְׂרָאֵל", שהרי בהימין תולה הכל, וכתוב: "וַיִּשָּׂא אַהֲרֹן אֶת יָדָו" (ויקרא ט, כב), כתוב חסר[צ], אז הכונה לעורר ברכות למעלה.

כשה' מרים ימינו מהתחתונים נשאר למטה רק השמאל

אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, בשעה שנושא הימין למעלה ווי להם להתחתונים, שהרי כל עזרה וכל הברכות מסתלקות מהם, מניין, שכתוב: "נְטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ", מהו "נְטִיתָ יְמִינְךָ", כתרגומו, ארימת ימינך, מיד "תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ", וכאשר הימין נמצא, גם השמאל נמצא עמו, ואז אין הדינים שולטים בעולם, מפני מה, לפי שהימין נמצא עמו, ואז הימין נסתלק, אז השמאל מוכן, ואז דינים נתעוררים בעולם, והדין שורה בכל.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נט ע"ב

ה' נשבע לארץ ואז בלעה את המצרים

רבי יצחק אמר, "נְטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ", הרי העירו בזה החברים, שכאשר הוציא הקדוש ברוך הוא למצרים מתים מתוך הים, אמר לארץ אסוף אותם בתוכך, ולא בקשה, עד שהושיט הקדוש ברוך הוא ימינו כנגדה והשביע אותה, אז בלעה הארץ אותם, זהו שכתוב: "נְטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ", אמר רבי אלעזר, "נְטִיתָ יְמִינְךָ" להפרידה מן יד השמאלית, ואז נעשה בהם הדין.

זיו הזוהר

צ. לשון יחיד לרמז על יד אחת שהיא הימין:

חסד וגבורה נשפעים על ידי היסוד

״נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ עַם זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ וגו׳״, כמו שכתוב: ״כִּי יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם״ (תהלים מד, ד), ״נָחִיתָ בְחַסְדְּךָ״, זהו שכתוב: ״כִּי יְמִינְךָ״, זו גדולה, ״נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ״, זהו שכתוב: ״וּזְרוֹעֲךָ״, זו גבורה, ״אֶל נְוֵה קָדְשֶׁךָ״, זהו שכתוב: ״וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי רְצִיתָם״, זה צדיק[צא] וכולן נרמזין בכתוב.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף מט ע״א

כשנשבר כחם של מצרים נשבר כח שאר האומות

״אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם וגו׳״, אמר רבי שמעון, בוא וראה, בזמן ההוא ממשלת מצרים היתה שולטת על כל שאר העמים, כיון שנשבר הכח של מצרים, נשבר גם הכח של שאר העמים, מניין, שכתוב: ״אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם וגו׳״, וכתוב: ״שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן וגו׳״, לפי שכולם היו נאחזים בעבודת מצרים, ונקשרים במצרים לעזור להם, ובזמן ההוא בקשו כולם לעזור למצרים להתגבר.

ועל כן כיון ששמעו הגבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, רפו ידיהם ולא יכלו לעמד, ונזדעזעו כולם ונשברו מממשלתם.

זוהר חלק ב׳ פרשת בשלח דף נט ע״ב

נפל עליהם אימת השכינה

״תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד״, ״אֵימָתָה״, אימה צריך לומר, מהו ״אֵימָתָה״, שהרי אין לך אות או תיבה אחת בתורה שאין בה סודות עליונים, מהו ״אֵימָתָה״, אמר רבי שמעון, כלומר אימת השכינה[צב].

על ידי מצות פריעה זכו להיכנס לארץ

״תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ וגו׳״, אמר רבי שמעון, ״תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ״, תביאם ותטעם צריך לומר, מהו ״תְּבִאֵמוֹ״, אלא רוח הקודש אמר

זיו הזוהר

צא. מפרש זה הפסוק לרמז שנשפע כחות מן מדת החסד לישראל, ומן מדת הגבורה למצרים, והכל על ידי יסוד צדיק: **צב.** דורש אימתה בשתי תיבות,

כך על אותו הדור האחרון שמל יהושע, ונתגלה בהם התגלות רושם הקדוש של שם הקדוש ברוך הוא[צז], אלה נאחזים בו באות ו', ואלה ראוים לירש את הארץ, כמו שכתוב: "וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ" (ישעיהו ס, כא), שכל מי שנמול ונתגלה בו רשום הקדוש ושומר אותו מפגם נקרא צדיק, ובשביל זה "לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ", ולכך כתוב: "תִּבְאֲמוֹ" בו' יתרה, "תִּבְאֲמוֹ" לאלה שנאחזים באות ו'.

"וְתִטָּעֲמוֹ", כמו שכתוב: "נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר" (שם), לאלה שנאחזים באות ו', ועל אותו הדור האחרון מוסב הדבר, ואין לך תיבה בתורה, או אות קטנה בתורה, שאין בה סודות עליונים וטעמים קדושים, אשרי חלקם של המבינים בהם.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף ס ע"א

גדולת שירת הים

תניא אמר רבי אבא, אשרי חלקם של אותם הזוכים לומר שירה הזאת בעולם הזה, שהם יזכו לומר לה בעולם הבא, ושירה הזאת נבנית בעשרים ושתים אותיות קדושות החקוקות, ובעשרה מאמרות, והכל נרשם בשם הקודש, והכל הוא שלמות שם הקודש, ונתבארו הדברים.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף ס' ע"א

ה' התגלה לישראל באמרם שירה

"וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר", אמר רבי שמעון, בשעה ההיא שהיו ישראל עומדים על הים והיו אומרים שירה, נגלה הקדוש ברוך הוא עליהם וכל מרכבותיו וצבאיו, כדי שיכירו את מלכם שעשה להם כל אלה הנסים והגבורות, וכל אחד ואחד ידע והסתכל במה שלא ידעו והסתכלו שאר נביאי העולם.

שרתה על כל אחד מישראל רוח הקודש

שאם תרצה לומר שלא ידעו ולא השיגו חכמה העליונה, מן השירה הזאת מובן שכולם בחכמה הסתכלו, וידעו הדברים ואמרו, שאם לא כן

איך אמרו כולם דברים אחדים שלא נטו אלה מאלה, ומה שאמר זה אמר זה, ולא הקדים כל אחד דבור זה לדבור זה, אלא כולם אמרו במשקל אחד, ורוח הקודש הופיע בפי כל אחד ואחד, והדברים נאמרו מכולם כאילו יצאו מפי אחד, אלא ודאי כולם בחכמה העליונה הסתכלו, וידעו דברי העליונים, ורוח הקודש הופיע בפי כל אחד ואחד.

ישראל לא רצו ליסוע משם בגלל ההתגלות

ואפילו העוברים שבמעי אמם היו אומרים שירה כולם ביחד, והיו רואים כולם מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ועל זה היו כולם מסתכלים כאילו ראו עין בעין, וכאשר גמרו השירה היו כולם מתענגים בנפשותם, והשתוקקו לראות ולהסתכל עוד, ולא היו רוצים לנסוע משם מרוב ההשתוקקות.

ה׳ גילה כבודו במדבר

בשעה ההיא אמר משה להקדוש ברוך הוא, בניך מגודל ההשתוקקות להסתכל בך אין רוצים לנסוע מן הים, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הסתיר כבודו משם והרחיקו לחוץ להמדבר, ושם נתגלה ולא נתגלה, אמר להם משה לישראל כמה פעמים לנסוע משם ולא נסעו, עד שאחז בהם משה והראה להם זיו כבודו של הקדוש ברוך הוא במדבר, אז מגודל השתוקקות ורצון להסתכל הסיע משה אותם, זה שכתוב: ״**וַיַּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר**״, מהו ״**מִדְבַּר שׁוּר**״, מדבר שהיו מבקשים להסתכל בו זיו כבודו של המלך הקדוש, ועל כן נקרא מדבר שור, על שם ההסתכלות אשר שם.

לנקות בכי טוב. לא כמו שעושין כמה רופאים שמנקין באיזה מינוט"ן. וגם אחר הניקיון יש להדיח הפה במשקין החריפין שאפשר להכניס לפה (מאו"ט וואו"ש) ולשהותו איזה רגעים במקום הברעיסעס שאם נשאר משהו יפגם מאכילת כלב כמו ליסטערי"ן וכיוצא. וגם יש מדקדקין לאחר הנקיון לאכול דברים יבשין מחודדין (כעין המצה) שיש באפשרותן ליכנס בחורין וסדקין ולהוציא הנשאר, דאל"כ עלול שהמצה יעשה זאת בפסח.. (עפ"י רופא שיניים מומחה והמציאות היום יומית).

וכן נכון מאד שלא לאכול או לשתות שום דבר חם שהיס"ב או דברים חריפים, משך החג משום הבלוע. וגם שאם נשאר משהו לא יפליט, (עי' להלן אות ה' וכאן חמור משום החשש של בעין).

סדר הגעלה לשניים

ד) סדר הגעלה לשניים: לאותן שיש להם סתימה (פילינ"ג) או שיניים תותבות, (קרוינ"ן, בריזשע"ס, וכן ברעיסע"ס):

1. צריך להזהר מעל"ע לפני הגעלה לא לאכול או לשתות דברים חמים וכן דברים חריפים.

2. מעל"ע לפני הגעלה ינקו השיניים מכל הצדדים וגם בין השיניים היטב.

3. בגמר המעל"ע ינקו השיניים פעם שני כסדר הלזה (דאע"ג דליכא חמץ בעינן נקיות משום הגעלה).

4. ירתיחו מים בקדירת ההגעלה, ומשם יערו לכוס (שאינו לא של חמץ ולא של פסח) ויערו לתוך הפה כשמטה ראשו קצת לצד ימין שיגיע לשיניים שם, וישהה המים איזה רגעים אם אפשר ויפליט המים, ואח"כ יעשה סדר הזה בצד שמאל ואח"כ לשיניים הקודמים. ובגמרו ידיח הפה במים צוננים.

5. יש העושין כסדר הזה ג"פ, ותע"ב. (דבין ג"פ יעלה לו אחד כהוגן, וגם יש לפעמים בשיניים חומר שי"ל דין ספק חרס).

7. אחר הגעלה אין לאכול או לשתות שום חמץ ותערובות חמץ (כגון קאר"ן פלעק"ס, ורייס קריספי"ס, ורייס קעי"ק שיש בו דגן וכ"ש כל מיני סיריעל"ס), דישאר ממנו בין השיניים וכשישתה חמין יבליעו מהנשאר בין השיניים ויחזרו השיניים לקדמותן, וכן בשותה חמין שמכיל חמץ בעצמו כדלהלן, נבלע בשיניים. ואם יש צורך יזהר לנקות השיניים הדק היטב אחר האכילה. והאכילה או שתיה יהא רק צונן. וע"כ ישים לב בכל מאכל הנלקח משוק לדעת תוכנו (אם יש בו ממין דגן או מאל"ט שהוא חמץ, דמצוי הרבה מאכלים שתוכנן חמץ, כגון הנ"ל וגם ריי"ס דרי"ם,

קעטשא"פ, חילופי קאפ"י, כמו פאסטום, ראמ"א, וגם פלעווער"ס לפעמים הן חמץ. ונוגע גם למכירה לגוי.

ה) יש מדקדקין משום חומרא דפסח שלא לאכול ולשתות בפסח חמין או דברים חריפים (כמובן רק אותן שיש להן דברים זרים בשיניים כנ"ל) וכשרוצין לערב בצלים בביצים מטגנים אותו תחילה דמאבד החריפות כמבואר ביו"ד. ותבא עליהם ברכה.

לימוד זכות

[הרבה היתרים נאמרו ללמד זכות על מה שאוכלין חמין, ועדיין נשאר מקום להחמיר כלשון הדר"ת יו"ד פ"ט סקי"א וז"ל: הנני מזהיר לכל שואל שראוי ליר"ש שיהיו לו שיניים וכו' וכ"ש לפסח שראוי להחמיר ולעשות חדשות., הטעמים לחוש הם הרבה וארשום רק מעט איזה מהם, הגם שבחמין שבאין לפה לכל היותר מכלי שני עי' שו"ת חת"ס יו"ד סי' צב דרגילין להחמיר ביס"ב גם בכלי שלישי, ובשו"ע הגר"ז תנ"א סעי' ל"ד שלא להקל בפסח אפי' כלי רביעי שהיס"ב רק במניעת שמחת יו"ט כיון דיש מחמירין גם בשאר איסורין, ושיעור יס"ב מחמרינן לענין שבת בשיעור שרגילין לאכול ולשתות, ודבר גוש מחמרינן ככ"ר אפי' כבר עומד בכלי שלישי, והיתר רוב תשמישו בצונן לא שייך בזה"ז שרגילין בשתיית קאוו"ע והיתר שהחומר שעושין ממנו הדברים לא בלעי ליתא דנעשה מחומר של מתכות וגם מחומר ספק חרס. ומהרש"ם ח"א קצ"ז שהי' מקיל גדול החמיר ג"כ בשיניים לענין פסח, ובשיעור יס"ב, וכ"ה בשו"ת יד יצחק ח"ג יו"ד מ"ג. ברכת הפסח לבעל פת"ז סי' ה' אות א', ועי' מנח"י ח"ח סי' ל"ז ואכמ"ל].

ארגזים (קעבינעט"ס) ***שהם למעלה מתנור*** (גע"ז רענטש)

ו) ארגזים (קעבינעט"ס) שהם למעלה מגע"ז רענטש צריכין לנקותם היטב. ואם משתמש באותו מקום בפסח לבישול המאכלים צריך לכסות הארגז במקום שמגיע זיעת התבשיל, ב' פעמים, עם דבר העב קצת (דיקע זילבערנע פאפיר) ובאופן זה יוצא מכל פקפוק (עי' שו"ת ערוה"ב או"ח קי"ט, שו"ת משנה שכיר ח"א סי' נ"ד.

דברים החמוצים שמוכרין בארונות מטבח וכדומה, (קלאזט"ס וקאבינעט"ס)

ז) אותן המניחין החמוצים שמוכרין בקלאזט"ס וקאבינעט"ס במקומות שהולכין שם בפסח, אם כבר כמה ימים לפני הפסח מדבקין בדבק ופותחין ונועלין בכל שעה לצורך אי"ז היכר לפסח וצריך לדבקן ערב פסח כשמגיע הזמן

ביתר שאת יותר מלפנ"ז שיהא ניכר דכעת אסור לפתחו להשתמש בו, וגם יהא טירחא קצת לפתוח, עי' סימן תמ"ח.

תרופות (מעדעצינען) וכיוצא שחוששין שיצטרכו להם

ז*) מעדעצינען וכיוצא שחוששין שיצטרכו להם יתנו במקום שאין שם חמוצים הראויין לאכילה כמו שהן, דאז לא גזרינן כשפותח הארגז שיבא לאכול (סי' תמ"ח).

ח) וכן יש ליזהר בכל הנ"ל אות ו' במקומות שמניחים הכלים החמוצים (עי' תנ"א).

זהירות במקרר ובמקפיא, ועוד

ט) נזהרין שלא להניח בפריזידער או בפריזער מאכלים חמים אפילו כשמונחים בקדירה או קערה כל ימי הפסח (וכן נכון ליזהר כל השנה בשביל פסח).

י) המצות שהסירו הכפולות בבית האפייה עדיין מצוי בהם הרבה (והו"ל מיעוט המצוי) יש לבודקן ולהסירן לפני החג. ומצוי שצד אחד נ' הגון והכפול בצד שני לפיכך יש לבדוק בב' הצדדין היטב.

יא) יזהרו בפסח ככל האפשר משימוש בפאבליק טלפון (שלא ניקו לשם חג) דעלול פיו ליגע במשהו חמץ וע"כ אם מוכרח להשתמש (וההכרח לא יגונה) יקנח בנייר מקום הפה וירחיקו כפי האפשר מפיו בעת הדיבור.

יא*) הבתי עיניים (בריל"ן) קשה מאוד לנקותן כראוי, וע"כ העצה לשרותן כמו 5 מינוטן בתוך זיי"ף - וואסער, ואח"כ לשפשפן בציי"ן בערשטע"ל במקום חיבור הזכוכית להפרעי"ם.

ומי שאפשר לו ילך לחנות תכשיטין (זשולערי סטאר) והוא ינקם ברגעים באלטר"א-סאני"ק ונעשה כמו חדש ממש.

יב) סידורים ובענטשערלעך וספרים ולהבדיל סיפורי מעשיות שלא נזהרו מליתן על השלחן כל השנה אם אין בודק ומבער כל דף ודף צריך ליתנם בין החמוצים. (ישועות חכמה על קש"ע, וחזו"א קט"ז או' ח"י). ולפי המבואר בשו"ע תמ"ב דישראל קדושים נהגו לגרר כל מקום שנגע חמץ כשיש ששה חמץ הדבוק אפי' כל שהו לא ישתמש בו.

יג) המדקדקין וממשיכין מנהג הישן לבשל ולתקן כל המאכלים בבית כמו שנהגו אבות אבותינו מעולם, ושע"ז מיוסד הענין של "פסח מישט מען זיך

נישט", שדבר גדול עושין בזה ועליהם ינוחו כל הברכות שבתורה, ברם נחוץ עוד שידברו ויסבירו לבניהם ובני בניהם ענינו, ולעורר לבותיהם לכך.

בעוה"ר עלה הפורץ לקנות מן השוק לפסח, ונתגלגל הדבר עד כדי כך שכבר הולכין גם דרי וויליאמסבורג וב.פ. ומאנסי להאטעלען לפסח דבר שלא עלה על הדעת שאצל היימישע אידען יארע כזאת. ושורש הדבר דאחר שסומך בביתו בפסח במאכל ומשתה על רב מובהק פלוני המכשיר, למה לא ילך להאטעל העומדת תחת השגחת אותו הרב עצמו דממ"נ אם נאמן בפסח על הפראדוקטן שמכניסין לבית למה לא יהא נאמן בהאטעל.

הַמְשִׁיחַ מְחַכֶּה שֶׁנִּלְמַד זֹהַר הַקָּדוֹשׁ

"וְהַמַּשְׂכִּילִים יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ", כָּךְ אוֹמֵר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם לְרַשְׁבַּ"י זְיָע"א: "בְּהַאי חִבּוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סֵפֶר הַזֹּהַר... וּבְגִין דַּעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל "לְמִטְעַם" מֵאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִיהוּ סֵפֶר הַזֹּהַר, יִפְקוּן בֵּיהּ מִן גָּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". פֵּרוּשׁ: מִשּׁוּם שֶׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטְעֹם מֵאִילַן הַחַיִּים שֶׁהוּא סֵפֶר הַזֹּהַר, עַל יָדוֹ יֵצְאוּ מִן הַגָּלוּת בְּרַחֲמִים (רַעְיָא מְהֵימְנָא פְּ' נְשֹׂא דַּף קכד: (רמ"ק))

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לְטוֹב יָרַד מִן הַשָּׁמַיִם עִם כַּמָּה חֲיָילִין שֶׁל נְשָׁמוֹת וְכַמָּה מַלְאָכִים סְבִיבוֹ וּשְׁכִינָתָא עִלָּאָה עֲטָרָא עַל כֻּלְּהוּ [וּשְׁכִינָה עֶלְיוֹנָה הָיְתָה עֲטָרָה עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת]... וְאָמַר לְרַשְׁבַּ"י: רַבִּי רַבִּי... וְאָמַר אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא לְרַשְׁבַּ"י: וְכַמָּה בְּנֵי נָשָׁא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מֵהַאי חִבּוּרָא דִּילָךְ, כַּד יִתְגַּלֵּי לְתַתָּא בְּדָרָא בַּתְרָאָה בְּסוֹף יוֹמַיָּא... פֵּרוּשׁ: כַּמָּה בְּנֵי אָדָם לָמַטָּה יִתְפַּרְנְסוּן מִזֶּה הַחִבּוּר שֶׁלְּךָ [שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם מָזוֹן וְתִקּוּן הַנֶּפֶשׁ ע"י לִמּוּד הזוה"ק] כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה לְמַטָּה בַּדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּסוֹף הַיָּמִים [קָרוֹב לְבִיאַת מָשִׁיחַ]. וּבְשָׁבִיל לִמּוּד הזוה"ק יִתְּנִים מַה שֶּׁכָּתוּב "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל יוֹשְׁבֶיהָ" – פֵּרוּשׁוֹ, שֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וְיִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ בב"א (תיק"ז תי' ו' - הגר"א ובל"ר). - לְשׁוֹן הַכְּפָא מֶלֶךְ: וְעַל זֶה הַלִּמּוּד אָמַר הַקָּבָּ"ה (בְּרכות ח ע"א), שֶׁנִּחְשָׁב כְּאִלּוּ פָּדָאנִי לִי וּלְבָנַי מֵהַגָּלוּת. - וּבְמִקְדָּשׁ מֶלֶךְ אָמַר: כִּי כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת יֵשׁ לַמִּשְׁתַּדֵּל בְּלִמּוּד פֵּרוּשׁ מַאֲמֵרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, וְאֵין קֵץ לְגָדְלָ שְׂכָרוֹ, וְאַשְׁרֵינוּ וּמַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ אִם נִזְכֶּה לַעֲזֹר וּלְקָרֵב בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ, כִּי כָּךְ גָּזַר הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמֹא יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה גָּנוּז סֵפֶר הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ עַד סוֹף הַיָּמִים שֶׁבִּזְכוּתוֹ יָבוֹא הַגּוֹאֵל, כִּי סְגֻלָּה זוֹ בּוֹ דַּוְקָא וְלֹא בְּזוּלָתוֹ, עכ"ל.

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
יום נסתלק שנת ה"א של"ה לפ"ג
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
יום אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון א'

יד אדר [יום א'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום הפורים
יום א' משלשים יום קודם הפסח

"ומתחילין מיום הפורים עצמו".
(חק יעקב, פרי חדש, שו"ע הגמ' סנהדרין יב:, רש"י ר"ה ז. וסנהדרין פז., תוס' בכורות נז:, ועוד)

הלכות פסח

סימן תכט – שאין נופלין על פניהם כל ניסן, ובו ב' סעיפים

א. שואלים בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. הגה: ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח וכל מי שדר בעיר י"ב חודש צריך ליתן לזה (אור זרוע):

ב. אין נופלים על פניהם בכל חדש ניסן ואין אומרים צדקתך בשבת במנחה ואין מספידין בו ואין מתענין בו להזכיר בצבור והבכורות מתענים בו בערב פסח. הגה: גם אין אומרים צדוק הדין בכל חדש ניסן ונהגו שאין מתענין בו תענית כלל אפילו יום שמת בו אביו או אמו אבל תענית חלום מתענין ואין אומרים מזמור לתודה ואל ארך אפים ולמנצח בערב פסח ולא ביום טוב (מנהגים). ונוהגין להרבות קצת באכילה ושתיה ביום אחר החג והוא אסרו חג (גמרא ורש"י פרק לולב):

סימן תל, ובו סעיף אחד

א. שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו. הגה: והמנהג לומר במנחה ההגדה מתחילת עבדים היינו עד לכפר על כל עונותינו ופוסקים לומר ברכי נפשי (מנהגים):

סימן תלא – זמן בדיקת החמץ, ובו ב' סעיפים

א. בתחילת ליל י"ד בניסן בודקין את החמץ לאור הנר בחורין ובסדקין בכל המקומות שדרך להכניס שם חמץ:

ב. יזהר כל אדם שלא יתחיל בשום מלאכה ולא יאכל עד שיבדוק ואפילו אם יש לו עת קבוע ללמוד לא ילמוד עד שיבדוק ואם התחיל ללמוד מבעוד יום אין צריך להפסיק. (ויש אומרים שצריך להפסיק וכן קודם נראה לי עיקר):

סימן תלב – דין ברכת בדיקת חמץ, ובו ב' סעיפים

א. קודם שיתחיל לבדוק יברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על ביעור חמץ. ואם התחיל לבדוק בלא ברכה יברך כל זמן שלא סיים בדיקתו (כל בו). ויזהר שלא ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה וטוב שלא ידבר בדברים אחרים עד שיגמור כל הבדיקה כדי שישים אל לבו לבדוק בכל המקומות שמכניסין בו חמץ:

ב. בברכה אחת יכול לבדוק כמה בתים ואם בעל הבית רוצה יעמיד מבני ביתו אצלו בשעה שהוא מברך ויתפזרו לבדוק איש איש במקומו על סמך ברכה שבירך בעל הבית. הגה: ונוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק כדי שלא יהא ברכתו לבטלה (מהר"י ברי"ן). ומיהו אם לא נתן לא עכב דדעת כל אדם עם הברכה לבער אם נמצא (כל בו):

סימן תלג – דיני בדיקת חמץ, ובו י"א סעיפים

א. הבדיקה צריך שתהיה לאור הנר ולא לאור הלבנה ואם עבר ולא בדק ליל י"ד כשבודק ביום י"ד לא יבדוק לאור החמה אלא לאור הנר ואכסדרה שאורה רב אם בדקה לאור החמה דיו והוא הדין כנגד ארובה שבחדר:

ב. אין בודקין לאור האבוקה אלא לאור הנר ולא בנר של חלב ולא של שומן ולא של שמן אלא בנר של שעוה. (הגה: והוא יחידי אבל שתי נרות ביחד אפילו קלועים דינם כאבוקה) (מהרי"ל בשם אגודה):

ג. בודק כל המקומות שיש לחוש שמא הכניסו בהם חמץ ולכן כל חדרי הבית והעליות צריכים בדיקה שפעמים אדם נכנס בהם ופתו בידו אבל אוצרות יין שאין מסתפק מהם וכן מתבן וכיוצא בו אינם צריכים בדיקה:

ד. חורי הבית וזיזין הבולטים מהכתלים שאינם גבוהים הרבה ולא נמוכים הרבה צריכים בדיקה אבל הגבוהים שאין יד האדם מגעת שם והנמוכים פחות משלשה טפחים אינם צריכים בדיקה:

❋ ❋ ❋

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הַלָּכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [י"ד אדר], יום א' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
ר"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון ב'

טו אדר [יום ב'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט"ו אדר
יום ב' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תלג – דיני בדיקת חמץ

ה. גג היציע והמגדל שגגיהם משופעים ומפני כך אין גגיהם ראויין לשום תשמיש אינם צריכין בדיקה אפילו הם בתוך הבית:

ו. רפת של בקר אינו צריך בדיקה שאם היה שם חמץ הבהמות יאכלוהו וכן לול של תרנגולים אינו צריך בדיקה מפני שאם היה שם חמץ התרנגולים יאכלוהו וכן אמצעה של חצר אינו צריך בדיקה שאם היה שם חמץ העורבים ושאר עופות המצויים שם יאכלוהו והני מילי מספק חמץ אבל ודאי חמץ לא. הגה: אבל לקמן סימן תמ"ה סעיף ג' מבואר דמותר להשליך חמץ במקום שהעופות מצויים כל שכן שאין צריך לבער משם אפילו חמץ ודאי עד לאחר זמן איסורו:

ז. חור שבין יהודי לחבירו כל אחד בודק עד מקום שידו מגעת והשאר מבטל בלבו ודיו ושבין יהודי לעכו"ם אינו צריך בדיקה כלל שמא יאמר כשפים הוא עושה לי ונמצא בא לידי סכנה:

ח. כותל שנשתמש בו חמץ בחורין ונפל ונעשה גל אפילו אינו גבוה ג' טפחים כדי חפישת הכלב אין צריך לבדוק תחתיו כיון שיש בו סכנת עקרב שמצויים בגלים חיישינן שמא אחר שישלים בדיקתו שאינו עוסק במצוה יחפש אחר מחט שנאבד לו ויבא לידי סכנה והני מילי בסתם אבל בידוע שיש תחתיו חמץ אם אין עליו גובה שלשה טפחים צריך להוציאו משם במרא וחצינא בענין שאין בו סכנה ואם יש עליו גובה שלשה טפחים מבטלו בלבו ודיו:

ט. מרתף שמסדרין בו שורות של חביות זו אצל זו עד שנתמלא כולו וחוזרין ומסדרין שורות אחרות על התחתונות עד הקורה אין צריך לבדוק אלא שורה העליונה ואחרת למטה ממנה דהיינו שורה על פני רוחב המרתף ולא על כל שטח המרתף אלא העליונה הרואה את הקורה ואת הפתח ואחרת למטה ממנה:

י. בתי כנסיות ובתי מדרשות צריכים בדיקה מפני שהתינוקות מכניסים בהם חמץ:

יא. המכבד חדרו בי"ג בניסן ומכוין לבדוק החמץ ולבערו ונזהר שלא להכניס שם עוד חמץ אף על פי כן צריך לבדוק בליל י"ד. הגה: וכל אדם צריך לכבד חדריו קודם הבדיקה (מרדכי ריש פסחים). והכיסים או בתי יד של בגדים שנותנים בהם לפעמים חמץ צריכין בדיקה (מהרי"ו):

סימן תלד – דינים הנוהגים תיכף אחר הבדיקה, ובו ד' סעיפים

א. אחר הבדיקה יהא נזהר בחמץ שמשייר להצניעו כדי שלא יצטרך בדיקה אחרת כגון אם יטלנו עכבר בפניו או אם יחסר לחמו כגון שיניח עשר ככרות וימצא תשע אבל בסתם שאינו יודע אם חסר ממנו אם לאו לא ואם כפה עליו כלי ולא מצאו אינו צריך לבדוק שודאי אדם נטלו לכך יכפה עליו כלי או יתלנו באויר או יניחנו בתיבה מקום שאין עכבר יכול לבוא:

ב. אחר הבדיקה מיד בלילה יבטלנו ויאמר כל חמירא דאיתיה ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה ליבטיל וליהוי כעפרא דארעא. הגה: ויאמר הביטול בלשון שמבין (מהר"י ברי"ן). ואם אמרו בלשון הקודש כל חמירא כולל חמץ ושאור (תרומת הדשן סימן קל"ד), אבל בשאר לשונות צריך להזכיר כל אחד בפני עצמו (דברי עצמו). וטוב לחזור ולבטלו פעם אחרת ביום י"ד סוף שעה חמישית קודם שתגיע שעה ששית שמשתגיע שעה ששית נאסר ואין בידו לבטלו. הגה: ואין לבטל ביום אלא לאחר ששרף החמץ כדי לקיים מצות שריפה בחמץ שלו (מהרי"ו):

ג. בביטול היום יאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה:

ד. שלוחו יכול לבטל (וכשמבטל שליח צריך שיאמר חמצו של פלוני יהא בטל וכו') (תשובת מהר"י ברי"ן). אם אין האיש בביתו יבטל במקום שהוא ואם אינו עושה כן טוב שתבטל אשתו:

❊ ❊ ❊

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [ט"ו אדר], יום ב' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מופעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיר"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן, שנת תא שלח לפ"ק
(שם מבוחיהו בבור
(שם אבוי ר' אפרים ז"ל)

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר"ק קראקא יע"י
י"ח אייר שנת תא שלח לפ"ק
(שם מבוחיהו בבור
(שם אבוי ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ג'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בעניני של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

טז אדר
[יום ג']
משלשים יום קודם הפסח

קוֹדֶם חֲלִימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יְהוֹ"ה בְּשֵׁם אַדְנִ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנַּעֲלָם בְּרַחֲילוּ וְרַחֲמוּ בְּיַחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום ט"ז אדר
יום ג' משלשים יום קודם הפסח

סימן תלה – דין מי שלא בדק בליל י"ד, ובו סעיף אחד

א. **לא בדק בליל י"ד יבדוק ביום י"ד** באיזו שעה שיזכור מהיום לא בדק כל יום י"ד יבדוק בתוך הפסח לא בדק בתוך הפסח יבדוק לאחר הפסח כדי שלא יכשל בחמץ שעבר עליו הפסח שהוא אסור בהנאה ועל הבדיקה שלאחר הפסח לא יברך:

סימן תלו – דין המפרש בים, וחיוצא בשיירא, ובו ג' סעיפים

א. **המפרש מיבשה לים או יוצא בשיירא ואינו מניח בביתו מי שיבדוק תוך שלשים יום יזקוק לבדוק.** (ולא יברך אז על ביעור חמץ) (כל בו). **קודם שלשים יום אינו צריך לבדוק** (וכשמגיע פסח יבטלנו) (טור) **ואם דעתו לחזור קודם הפסח צריך לבדוק ואחר כך יצא דחיישינן שמא יחזור ערב פסח בין השמשות ולא יהיה לו פנאי לבער וכן העושה ביתו אוצר תוך שלשים יום יזקוק לבדוק ואחר כך כונס אוצרו לתוכו קודם שלשים יום אם דעתו לפנותו קודם הפסח צריך לבדוק ואחר כך עושהו אוצר ואם אין דעתו לפנותו קודם הפסח אינו צריך לבדוק.** הגה: ואוצר חטים שיש חטים מחומצים בקרקעית הבור אם נעשה האוצר שלשים יום קודם הפסח אינו זקוק לבער אלא מבטלו בלבו ודיו מיהו לאחר פסח כשמפנה האוצר אסור ליהנות מאותן חטים ואם אין שם חמץ ידוע אלא ספק מותר למכור האוצר כך ביחד (תשובת הרשב"א סימן ע'):

ב. **ויש אומרים דקודם ל' יום שאינו צריך לבדוק היינו כשאין דעתו לחזור בתוך הפסח ואף על פי שדעתו לחזור קודם הפסח או אחריו אינו צריך לבדוק כיון שהוא קודם שלשים** (וכשיגיע פסח יבטלנו) **אבל אם דעתו לחזור בתוך הפסח צריך לבדוק אפילו מראש השנה ואם שכח ולא בדק יבטל כשיגיע הפסח ולא יברך על הבטול.** הגה גם אשתו תבדוק ותבטל בביתו דילמא ישכח לבטל במקום שהוא (כל בו):

ג. **ישראל היוצא מבית נכרי תוך שלשים יום ונכנס בבית אחר בעיר זו או הולך לעיר אחרת אינו צריך לבער בית הנכרי שהרי יקיים מצות ביעור באותו בית אחר אבל אם הוא מפרש או יוצא בשיירא ולא יכנס בפסח בבית יש מי שאומר שחל עליו חובת הביעור כיון שהוא תוך ל' יום וצריך לבער בית הנכרי שהוא יוצא ממנו כדי לקיים מצות ביעור** (אף על פי שהנכרי יכנס לבית בפסח ויש אומרים שאינו צריך כשנכנס בו הנכרי) (טור):

סימן תלז – המשכיר בית לחבירו, על מי חל חובת ביעור, ובו ד' סעיפים

א. **המשכיר בית לחבירו לצורך י"ד וממנו ואילך וקנהו באחד מהדרכים ששכירות קרקע נקנה בו אם עד שלא מסר לו המפתח חל י"ד על המשכיר לבדוק ואם משמסר לו המפתח חל י"ד על השוכר לבדוק:**

ב. **השוכר בית מחבירו בי"ד ואינו יודע אם הוא בדוק אם הוא בעיר שואלו אם בדקו ואם אינו בעיר חזקתו בדוק ומבטלו בלבו ודיו:**

ג. **המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק ונמצא שאינו בדוק על השוכר לבדוק ואינו מקח טעות ואפילו במקום שבודקים בשכר שהרי מצוה הוא עושה.** הגה: ויש אומרים דצריך להחזיר לו שכר הבדיקה הואיל והתנה בהדיא שיהיה בדוק (המגיד פרק ב' ומשמע לעיל סימן י"ד):

ד. **בית שהוחזק שלא בדקו המשכיר ואמרו אשה או עבד או קטן אנו בדקנוהו הרי אלו נאמנים והוא שיהא קטן שיש בו דעת לבדוק:**

❊ ❊ ❊

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון ד'

יז אדר [יום ד'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ז אדר
יום ד' משלשים יום קודם הפסח

סימן תלח – עכבר שנכנס למקום בדוק וככר בפיו, ובו ב' סעיפים

א. עכבר שנכנס לבית בדוק וככר בפיו ונכנס אחריו ומצא פירורין אפילו כדי כל הככר צריך לחזור ולבדוק הבית אחר הככר שהכניס לפי שאין דרכו של עכבר לפרר והני פירורין מעלמא אתו ולא מאותו ככר אבל אם תינוק נכנס לבית בדוק וככר בידו ונכנס אחריו ומצא פירורין אינו צריך לחזור ולבדוק שחזקתו שאכלו ואלו הפירורין שנפלו ממנו בשעת אכילה שדרך התינוק לפרר ויש אומרים שאם אין בפירורין כדי כל הככר צריך לחזור ולבדוק. (דיני עכבר נכנס ויוצא השמיט הרב הואיל ולא שכיחי):

ב. כזית חמץ למעלה על הקורה מחייבים אותו מחייבין אותו להביא סולם להורידו מפני שפעמים יפול מהקורה אבל אם היה חמץ בבור אין מחייבין אותו להעלותו אלא מבטלו בלבו ודיו:

סימן תלט – דין מי שבדק ולא מצא מספר ככרות שהניח, ובו ד' סעיפים

א. ט' צבורין של מצה ואחד של חמץ ובא עכבר ונטל ולא ידענו אם נטל חמץ או אם נטל מצה ונכנס לבית בדוק צריך לחזור ולבדקו, מיהו אם הככר קטן שיכול העכבר לאכול תלינן להקל שאכלו ואין צריך לבדוק (טור), שכל הקבוע כמחצה על מחצה ואם פירש הככר ממקום קביעתו ונטלו העכבר משם אין צריך לחזור ולבדוק דכל דפריש מרובא פריש:

ב. ב' צבורין אחד של חמץ ואחד של מצה וב' בתים אחד בדוק ואחד שאינו בדוק ובאו שני עכברים זה נטל חמץ וזה נטל מצה ואין ידוע לאיזה בית נכנס זה שנטל החמץ וכן שני בתים בדוקים וצבור אחד של חמץ ובא עכבר ונטל ואין ידוע לאיזה בית נכנס או שידע שנכנס לאחד מהם ונכנס אחריו ובדק ולא מצא כלום או שבדק קצת מהבית ומצא ככר אינו צריך לחזור ולבדוק. (כך הם דברי הרמב"ם אבל מסקנת הפוסקים אינו כן):

ג. הניח ט' ככרות חמץ ומצא י' צריך לבדוק אחר כל הט' וכן אם הניח עשרה ומצא ט' צריך לבדוק אחר כל הי' שאנו אומרים מה שהניח נטל ואלו אחרים הם ויש אומרים הני מילי בקשורים יחד אבל אם אינם קשורים יחד אין צריך לבדוק אלא אחר האחד:

ד. הניח חמץ בזוית זו ומצאו בזוית אחרת צריך לחזור ולבדוק:

סימן תמ – דין חמצו של נכרי שהופקד אצל ישראל, ובו ד' סעיפים

א. נכרי שהפקיד חמצו אצל ישראל אם הוא חייב באחריותו מגניבה ואבידה בין שהוא בביתו בין שהוא בכל מקום ברשותו חייב לבערו. הגה: ואפילו חזר והפקידו ביד נכרי אחר (הגהות אלפסי פרק קמא דפסחים ב'). ויש אומרים שאפילו אינו עליו אלא שומר חנם שחייב בפשיעה חייב לבערו ואפילו אם אינו חייב באחריותו בדין אלא שיודע שהנכרי אלם ויכפהו לשלם אם יאבד חייב לבערו ויש חולקים:

ב. ואם אינו חייב באחריותו אינו חייב לבערו אפילו אם כבוש תחת ידו כגון שהוא גר תושב ושרוי עמו בחצר וצריך לעשות לפניו מחיצה גבוה י' טפחים כדי שלא ישכח ויאכלנו. הגה: ונכרי שהניח חמץ בבית ישראל בלא רשותו כופה עליו כלי (ריב"ש סימן ת"א) ודוקא ביום טוב אבל אם הוא קודם יום טוב צריך לעשות מחיצה (עיין לקמן סימן תמ"ו סעיף א'):

ג. נכרי שנכנס לבית ישראל וחמצו בידו אינו זקוק להוציאו אף על פי שהישראל רואה חמץ של נכרי אינו בכך כלום אבל אסור להעלותו עמו על השלחן ואפילו בהפסק מפה:

ד. ישראל שהפקיד חמצו אצל ישראל חבירו או אצל הנכרי אף על פי שקבל עליו הנפקד אחריות עובר עליו [אף] המפקיד:

❊ ❊ ❊

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הַלָּכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [י"ז אדר], יום ד' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
רע"נ נטע שנת תא שלח לפ"ק
(שם מנחתו בבור)

עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יע"י
ר"ח אייר שנת תא שלח לפ"ק
(שם מנחתו בבור)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

גליון ה'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

יח אדר [יום ה'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יְהוה"ה בְּכָשֵׁם אַדְנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנַּעֲלָם בִּרְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ח אדר
יום ה' משלשים יום קודם הפסח

סימן תמא – דיני מי שהלוה על חמץ, ובו ב' סעיפים

א. נכרי שהלוה לישראל על חמצו ומשכנו בידו ואמר ליה מעכשיו יהא שלך אם לא אפרע לך לזמן פלוני והגיע הזמן ולא פרעו מותר אפילו לא הגיע הזמן שקבע עד אחר הפסח דמשהגיע הזמן ולא פרעו נקנה לו למפרע והוי ליה חמצו של נכרי:

ב. ישראל שהלוה לנכרי על חמצו אם משכנו בידו ואמר ליה מעכשיו והגיע הזמן אפילו אחר הפסח ולא פרעו אפילו אין אחריותו עליו אסור משום דקני ליה למפרע אבל אם לא אמר ליה מעכשיו ואין אחריותו עליו מותר:

סימן תמב – דין תערובת חמץ, ובו י"א סעיפים

א. תערובת חמץ עוברים עליו משום בל יראה ובל ימצא כגון המורייס וכותח הבבלי ושכר המדי וכל כיוצא באלו מדברים הנאכלים אבל דבר שיש בו תערובת חמץ ואינו ראוי לאכילה מותר לקיימו בפסח כגון עריבת העבדנין שנתן לתוכה קמח ועורות אפילו נתנן שעה אחת קודם זמן הביעור הרי זה מותר לקיימו ואם לא נתן העורות ונתן הקמח קודם ג' ימים לשעת הביעור מותר לקיימו שהרי נפסד והבאיש תוך שלשה ימים חייב לבער וכן הקילור והרטיה והאספלנית והתריאק"ה שנתן לתוכו חמץ מותר לקיימן בפסח שהרי נפסד צורת החמץ:

ב. הפת עצמה שעיפשה ונפסלה מלאכול הכלב ומלוגמא שנסרחה אינו חייב לבער:

ג. בגדים שכבסו אותם בחלב חטה וכן ניירות שדבקו אותם בחמץ וכל כיוצא בזה מותר לקיימן בפסח שאין צורת החמץ עומדת. הגה: ולכן מותר לדבק ניירות בחלון תוך שלשים לפסח ויש מחמירין אם נראה מבחוץ (תרומת הדשן סימן ק"י ופסקיו סימן קמ"ט ומהרי"ן):

ד. דבר שנתערב בו חמץ ואינו מאכל אדם כלל או שאינו מאכל כל אדם כגון התריאק"ה וכיוצא בו אף על פי שמותר לקיימו אסור לאכלו עד אחר הפסח ואף על פי שאין בו מן החמץ אלא כל שהוא הרי זה אסור לאכלו. הגה: ולקמן סימן תמ"ז סעיף ד' בהג"ה יתבאר דיש חולקים ומתירים אם נתבטל קודם הפסח והכי קיימא לן:

ה. שכר שעושים מחיטים ושעורים חייבים לבערו וכן אם העמיד גבינות בחלא משכר שעורים או חטים חייב לבערם:

ו. נהגו לגרר הכתלים והכסאות שנגע בהם חמץ ויש להם על מה שיסמוכו ואם יש חמץ בסדק שאינו יכול לחטט אחריו יטיח עליו מעט טיט:

ז. בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב לבער ואם לאו אם היה עשוי לחזק בו שברי העריבה או לסתום בו נקב בטל במיעוטו ואם לאו חייב לבער:

ח. היו בו שני חצאי זיתים בב' מקומות וחוט של בצק ביניהם רואים כל שאילו ינטל החוט ניטלין עמו חייב לבער ואם לאו אינו צריך לבער במה דברים אמורים בעריבה אבל בבית אף על פי שאם ינטל החוט אין ניטלין עמו חייב לבער מפני שפעמים מקבץ אותם היה חצי זית בבית וחצי זית בעליה חצי זית בבית וחצי זית באכסדרה חצי זית בבית זה וחצי זית בבית שלפנים ממנו הואיל ואלו החצאי זיתים דבוקים בכותלים או בקורות או בקרקעות אינו חייב לבער אלא מבטלו בלבו ודיו:

ט. חמץ שנתעפש קודם זמן איסורו ונפסל מאכילת הכלב או ששרפו באש (קודם זמנו) (ר"ן) ונחרך עד שאינו ראוי לכלב או שייחדו לישיבה וטח אותו בטיט מותר לקיימו בפסח:

י. דיו שהוא מבושל בשכר שעורים מותר לכתוב בו:

עמ"י
מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מופעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)
עש"ן

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

יט אדר [יום ו'] משלשים יום קודם הפסח

גליון ו'

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יָשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יְהוֹ"ה בְּשֵׁם אַדְנִ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנַּעֲלָם בִּרְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום י"ט אדר
יום ו' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמב – דין תערובת חמץ

יא. עריבות שלשין בהם חמץ אין לסמוך על מה שרוחצים אותן בחמין ומנקרין החמץ מהן כי אי אפשר לנקרן שלא ישאר בהן בין הכל כזית והכלי מצרפו וצריך ליתנן במתנה לנכרי עד לאחר הפסח או לטוחן בטיט והוא הדין לבצק שבכלי נסרים שאינו יכול להוציאו. הגה: וטוב לעשות כן בכלים שמניחין בהם קמח כל השנה (מהרי"ו) וכן בכלים שמניחים בהם פת כל השנה ומפה שהיתה מונחת על שק קמח לא מהני לה ניעור וצריכה כבוס כדי להשתמש עליה בפסח (מהרי"ל):

סימן תמג – דין חמץ בערב פסח לאחר שש, ובו ג' סעיפים

א. חמץ משש שעות ולמעלה ביום י"ד אסור בהנאה, (אפילו חמצו של נכרי אסור ליהנות ממנו) (טור סימן ת"ן וריב"ש סימן י"ח), ואסרוהו חכמים שתי שעות קודם דהיינו מתחלת שעה חמישית ומיהו כל שעה חמישית מותר בהנאה ורשאי למכרו לנכרי אפילו הרבה ביחד שודאי לא יאכלנו קודם פסח ויכול להאכילו לבהמה חיה ועוף ובלבד שיעמוד עליהם לראות שלא יצניעו ממנו ויבער מה ששיירו ממנו ומתחלת שעה ששית ולמעלה אסרוהו גם בהנאה. הגה: ובשנת העיבור שהיום ארוך אלו הארבע שעות לפי ענין היום ומותר לאכול חמץ עד שליש היום (רמב"ם בפירוש המשנה ריש ברכות ומהרי"ו). ויש אומרים עד ב' שעות קודם חצות (תרומת הדשן סימן קכ"א):

ב. ישראל שהיה בידו חמצו של ישראל אחר בפקדון יעכבנו עד שעה חמישית ואם לא בא בעליו ימכרנו לנכרי ואם לא מכרו חייב לבערו בזמן איסורו אפילו אם אינו חייב באחריותו:

ג. אם קנו שום דבר בחמץ אחר שש שעות מותר מפני שחמץ אינו תופס דמיו:

סימן תמד – דין ערב פסח שחל להיות בשבת, ובו ח' סעיפים

א. י"ד שחל להיות בשבת בודקין ליל שלשה עשר ומבערים הכל לפני השבת ומשיירין מזון שתי סעודות לצורך השבת דסעודה שלישית זמנה אחר המנחה ואז אינו יכול לעשותה לא במצה ולא בחמץ אלא במצה עשירה וצריך לעשותה קודם שעה עשירית. הגה: ובמדינות אלו שאין נוהגין לאכול מצה עשירה כדלקמן סימן תס"ב סעיף ד' בהג"ה, יקיים סעודה שלישית במיני פירות או בבשר ודגים כדלעיל סימן רצ"א סעיף ה' בהג"ה:

ב. טוב לבער בערב שבת קודם חצות כדי שלא יבואו לטעות בשאר שנים לבער אחר חצות (וביום השבת יבטלנו) (טור):

ג. אין מבשלין לשבת זה דייסא וכיוצא בזה ואין עושין בו פת הצנומה בקערה. הגה: ואם עבר ובשל והמאכל דבוק בקדירה ואי אפשר לקנחו יש להדיחו מעט להעביר החמץ (מהרי"ו):

ד. אחר שאכל בשבת זה סעודת שחרית יערב המפה שאכלו בה ויקנח הקערות באצבעו ויטמנם מן העין עם שאר כלי החמץ ואם נשאר פת יכול ליתנו לנכרי על מנת שלא לצאת בו לרשות הרבים דרך הערמה ודבר מועט:

ה. אם נשאר חמץ אחר שאכלו מבטלו וכופה עליו כלי עד מוצאי יום טוב ומבערו:

ו. אף על פי שלא ישאר החמץ בבית אחר סעודת שחרית צריך לבטל החמץ כדרך שהוא מבטל בשאר שנים:

ז. ההולך ביום ארבעה עשר לדבר מצוה כגון למול את בנו או לאכול סעודת אירוסין בבית חמיו ונזכר שיש לו חמץ בביתו אם יכול לחזור לביתו ולבער ולחזור למצותו יחזור ויבער ואם לאו יבטלנו בלבו ואם היה הולך להציל מן הנהר ומן הדליקה ומהמפולת ומיד העכו"ם יבטלו בלבו ולא יחזור אפילו יש שהות ואם יצא לצורך עצמו יחזור מיד עד כמה הוא חוזר עד כביצה פחות מכאן מבטלו בלבו ודיו:

❊ ❊ ❊

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
ר"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיה"ק קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון ז'

כ אדר [יום ז'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ' אדר
יום ז' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמד – דין ערב פסח שחל להיות בשבת

ח. היתה לו עיסה בביתו והוא טרוד במקום אחר וירא שמא תחמיץ מבטלה בלבו קודם שתחמיץ אבל אם החמיצה אין הביטול מועיל אם הוא אחר זמן איסורו:

סימן תמה – דין ביעור חמץ, ובו ג' סעיפים

א. כיצד ביעור חמץ שורפו או פוררו וזורה לרוח או זורקו לים ואם היה החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים. הגה: והמנהג לשורפו וטוב לשורפו ביום דומיא דנותר שהיה נשרף ביום (דברי עצמו) אך אם רוצה לשורפו מיד אחר הבדיקה כדי שלא יגררנו חולדה הרשות בידו (הגהות מיימוני פרק ג' וכל בו):

ב. ואם נתנו לנכרי קודם שעה ששית אינו צריך לבער ואם שרפו קודם שעה ששית הרי זה מותר ליהנות בפחמין שלו בתוך הפסח אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הואיל והוא אסור בהנאה הרי זה לא יסיק בו תנור וכיריים ולא יבשל ואם בישל או אפה אותה הפת ואותו התבשיל אסורים בהנאה וכן הפחמין שלו אסורים בהנאה הואיל ושרפו אחר שנאסר בהנאה:

ג. קודם זמן איסורו יכול להשליכו במקום שהעורבים מצויים שם ואם מצאו אחר זמן איסורו שלא אכלוהו העורבים אף על פי שהמקום הפקר לא יניחנו שם אלא יבערנו. (ואם לא מצא חמץ כשבדק ישרוף הכלי שלקח לבדיקה כדי שלא ישכח חובת ביעור (מהרי"ל):

סימן תמו – דין מי שמוצא חמץ בתוך המועד, ובו ד' סעיפים

א. המוצא חמץ בביתו אם הוא בחול המועד יוציאנו ויבערנו מיד ואם הוא יום טוב יכפה עליו כלי עד הלילה ואז יבערנו, (לפי שלא יוכל לטלטלו ביום טוב (ריב"ש), גם לשרפו במקומו אסור) (ר"ן):

ב. יש מי שאומר דיום טוב שני דינו כחול המועד לענין זה:

ג. גגו של נכרי שהיה סמוך לגגו של ישראל ונתגלגל החמץ מגגו של נכרי לגגו של ישראל הרי זה דוחפו בקנה ואם היה בשבת או ביום טוב כופה עליו כלי (דאסור לטלטלו ביום טוב ושבת):

ד. מצא פת בפסח בביתו ואינו יודע אם הוא חמץ או מצה מותר אפילו באכילה דאזלינן בתר בתרא ואם הוא מעופש הרבה שאי אפשר לו להתעפש כל כך משנכנס הפסח אז ודאי הוא חמץ ואם עברו מימי הפסח שנוכל לתלות שנתעפש משנכנס הפסח עד עתה אם אנו נוהגים לאפות בפסח פת חם בכל יום תולין להקל אפילו הוא מעופש הרבה שאנו תולים לומר בכל יום אפה פת חם ונתנו עליו ולפיכך הרבה להתעפש:

סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח, ובו י"ב סעיפים

א. חמץ בפסח אוסר תערובתו בין במינו בין שלא במינו במשהו אפילו בהנאה. הגה: וצריך לשרוף הכל ולא סגי בפדיון דמי החמץ ולמכור השאר (מרדכי פרק קמא דפסחים ופסקי מהרא"י סימן קס"ד ותשובת מהר"י ברי"ן). מיהו כלים שנתבשל בהם מותרים לאחר הפסח ואין צריכין שבירה או הגעלה (דברי עצמו ותוספות פרק כל שעה). ודין תערובתו כדין שאר תערובות אלא שמה שאוסר בשאר תערובות פחוס מס' אוסר בחמץ במשהו אבל אם בשאר תערובות לא היה צריך ששים אלא קליפה או נטילת מקום אף בחמץ כן שחם בחם בלא רוטב די בקליפה כשאר איסורים וכן אם נגע ככר חמץ בככר מצה ושניהם חמין ואין שם דבר המפעפען לא אסר אלא מקום מגעו בלבד לפי שאינו מבליע יותר. הגה: ובדין ריחא מלתא לענין תבשיל שיש בו חמץ עם שאר תבשילין יש מקילין במקום דהיה מותר בשאר איסורים (מרדכי פרק כל שעה) ויש מחמירין דמשהו מיהא איכא (הגהות סמ"ק ותוספות דע"ז). ודוקא במקום ששייך בו ריחא אלא דבשאר אסורים לאו מילתא היא כמו שיתבאר ביורה דעה סימן ק"ח בסייעתא דשמיא:

❊ ❊ ❊

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הַלָּכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ' אדר], יום ז' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
ר"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח
לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

גליון ח'

כא אדר
[יום ח']
משלשים יום
קודם הפסח

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"א אדר
יום ח' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח

ב. חמץ שנתערב משש שעות (ולמעלה) **עד הלילה אינו אוסר במשהו אלא דינו כשאר איסורין** (ונותן טעם לפגם נמי שרי) (דברי עצמו אליבא דכולי עלמא):

ג. חטה שנמצאת בערב פסח בתרנגולת מבושלת מותר לבטלה בס' אבל אם חממו התרנגולת בפסח בעוד שהחטה בתוכה חוזרת ליתן טעם בתוכה בפסח והוי במשהו. הגה: ומיהו בחימום כלי שני אין לחוש (הגהות מיימוני פרק א'). ויש מחמירין בכלי שני בפסח וטוב להחמיר אם היד סולדת בו דבלאו הכי לא מקרי כלי שני:

ד. אם נתערב החמץ קודם הפסח ונתבטל בס' אינו חוזר וניעור בפסח לאסור במשהו ויש חולקים. הגה: ונוהגין כסברא הראשונה בכל תערובת שהוא לא בלח (תרומת הדשן סימן קי"ד). ומיהו בדבר יבש שנתערב או שיש לחוש לתערובות כגון פת שנפל ליין אף על פי שנטלו משם אסור בפסח דחיישינן שמא נשארו בו פירורין ונותנין טעם בפסח (בית יוסף בשם תשובת הרשב"א):

ה. בשר יבש וגבינה ודגים שנמלחו קודם הפסח ולא נזהרו בהם מותר לאכלם בפסח מיהו דגים מלוחים השרוים במים בפסח בכלי חמץ יש להחמיר ליזהר מהן מפני שהם בולעים בפסח מפליטת הכלים וחמץ בפסח במשהו. הגה: ויש חולקין ומחמירין ובמדינות אלו המנהג להחמיר לכתחלה שלא לאכול גבינות ודגים ובשר יבש אבל אם הדיחו הבשר ג' פעמים קודם פסח נוהגין לאכלו ובכרכשות אין מועיל הדחה לפיכך אין להשרות הטבחות היבשות (מהר"י ברי"ן) ובדיעבד אין להחמיר באלו אבל בשומן מהותך בכלי חמץ אסור מדינא אם לא היו נזהרין בשעת עשייתו מחמץ ושלא התיכו אותו בכלי חמץ שהם בני יומן (מרדכי ריש פרק כל שעה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק א'). וכן כל דבר שמבשלים בכלי חמץ כגון יין מבושל או מרקחת וכדומה אסור בפסח אבל ביום טוב האחרון יש להקל בו (פסקי מהרא"י סימן קע"ז) והוא הדין אם נתערב משהו מדברים אלו תוך המאכל שאין להחמיר לאסור התערובת כן נראה לי. יש מחמירין להסתפק מחומץ יין שמסתפקין ממנו כל השנה דחיישינן שמא נתנו בו מן הנשאר מן הסעודה ולפעמים יש בו פירורי לחם (מהרי"ל). ובמקומות אלו שאין חומץ יין מצוי לא ראיתי מחמירין בזה. עוד יש מחמירין לכתחילה שלא למלאות מן יין וחומץ יין תוך ל' לפסח בכלי חמץ ואם מלאוהו תוך שלשים נוהגין שלא לשתותו בפסח (תשובת מהר"י ברי"ן) והמיקל לא הפסיד כל שכן במקום שאין יין וחומץ מצוי כן נראה לי. חבית יין שדבקו נסריו בבצק אם הוא תוך שני חדשים קודם פסח עדיין רך הוא ונותן טעם בפסח ואסור לשתותו ואם נתנוהו קודם לכן כבר נתייבש ואינו נותן טעם בפסח ושרי (מרדכי ריש פרק כל שעה וסמ"ג והגהות מיימוני פרק א'). מיהו אם יש כזית בצק במקום אחד חייב לבערו אף על פי שעשוי לחזק (פסקי מהרא"י סימן קמ"ט) כדלעיל סימן תמ"ב סעיף ז':

ו. מלח ששמו במדוכה מותר למלוח בו בשר בפסח (משום דאינו מפליט בצונן):

ז. בוסר שדכין קודם פסח במדוכות מחומצות מותר לאכלו בפסח. הגה: משום דאינו מפליט בצונן ואפילו אם נעשה בפסח אינו אוסר אם היה הכלי נקי אבל אם חתכו בסכין של חמץ תוך הפסח יש להחמיר דסתם סכין אינו נקי ויש לחוש לחמץ הדבוק עליו (מהרי"ל). אבל אם נתערב אותו דבר בתבשיל אין לחוש להחמיר ולאסור מספק כן נראה לי:

ח. זיתים שנזהרו לחתכם בסכין חדשה אפילו לא נזהרו לכבשם בקדירה חדשה אם אינה בת יומא מותרת לכולי עלמא:

ט. יבש ביבש אף על גב דבשאר איסורים חד בתרי בטיל חמץ במצה אפילו באלף לא בטיל ויש אומרים דחמץ שוה לשאר איסורין בזה:

י. נותן טעם לפגם מותר גם בפסח. הגה: ויש מחמירין וכן נוהגין באלו המדינות ובמקום שיש מנהג להחמיר אפילו משהו ונותן טעם לפגם אסור (תרומת הדשן סימן קצ"ח):

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"א אדר], יום ח' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

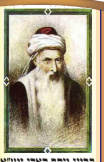

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
ר"ג ניסן שנת הא שלה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
ר"ח אייר שנת הא שלה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון ט'

כב אדר [יום ט'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ב אדר
יום ט' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תמז – דיני תערובת חמץ בתוך הפסח

יא. בין חמץ שנתערב קודם פסח ועבר עליו הפסח בין שנתערב בפסח ועבר עליו כל הפסח בין שעבר הפסח על החמץ ונתערב לאחר הפסח בטל בששים. (ובפחות מששים סגי ליה בהשלכת הנאת האיסור לים המלח (הגהות מיימוני פרק א'):

יב. חמץ נוקשה אפילו בעיניה אינו אסור בהנאה אחר הפסח והפדיאו"ש חמץ גמור הן ואסורים בהנאה אחר הפסח. הגה: יש נמנעין לשחוק על השלחן עם קלפים הנקראים קרטי"ן בפסח דחוששין שמא יפול מחמץ נוקשה שבהן לתוך מאכל (פסקי מהרא"י סימן קס"ו):

סימן תמח – דין חמץ שעבר עליו הפסח, ובו ז' סעיפים

א. חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח מותר אפילו באכילה:

ב. אם נכרי מביא לישראל דורון חמץ ביום אחרון של פסח לא יקבלנו הישראל וגם לא יהא ניכר מתוך מעשיו שחפץ בו וטוב שיאמר שאינו רוצה שיקנה לו רשותו:

ג. חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח אסור בהנאה אפילו הניחו שוגג או אנוס ואם מכרו או נתנו לנכרי שמחוץ לבית קודם הפסח אף על פי שהישראל מכירו לאינו יהודי ויודע בו שלא יגע בו כלל אלא ישמרנו לו עד לאחר הפסח ויחזור ויתננו לו מותר ובלבד שיתננו לו מתנה גמורה בלי שום תנאי או שימכרנו לו מכירה גמורה בדבר מועט אבל מתנה על מנת להחזיר לא מהני:

ד. רשאי ישראל לומר לנכרי בשעה חמישית או קודם עד שאתה לוקח חמץ במנה קח במאתים שמא אצטרך ואקחנו ממך אחר הפסח אבל לא ימכור לו ולא יתן לו על תנאי ואם עשה כן הרי זה עובר בבל יראה ובל ימצא:

ה. חמץ שנמצא בבית ישראל אחר הפסח אסור אף על פי שביטלו:

ו. אסור להאכיל חמצו בפסח אפילו לבהמת אחרים או של הפקר:

ז. אסור ליתן בהמתו לנכרי להאכילה בימי הפסח אם הוא יודע שמאכיל אותה פסולת שעורים שהוא חמץ:

סימן תמט – דין חמץ שנמצא בחנות ישראל, והפועלים אינם יהודים, או בהיפוך, ובו סעיף אחד

א. חנות של ישראל ומלאי (פירוש הסחורה וכלי החנות) של ישראל ופועלים הנכנסים לשם נכרים חמץ שנמצא שם אחר הפסח אסור בהנאה חנות של נכרי ומלאי של נכרי ופועלים הנכנסים לשם ישראל חמץ שנמצא שם מותר אפילו באכילה כך היא גירסת רש"י ורבינו האי אבל רבינו חננאל גורס בהיפך:

סימן תנ – דין ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות, ובו ז' סעיפים

א. ישראל שלוה ככר מחבירו קודם הפסח צריך לפורעו אחר הפסח ויש בו משום גזל אם אינו פורעו:

ב. ישראל שמקבל מנכרי ברבית ככרות בכל שבוע יאמר לו קודם פסח שיתן לו בשבוע של פסח קמח או מעות וכיון שהתנה עמו כך אף על פי שאחר הפסח נותן לו ככרות חמץ חליפי הקמח והמעות הן ושרי:

ג. ישראל ונכרי שיש להם תנור בשותפות אומר לנכרי קודם פסח טול אתה של פסח ואני אטול אחר כך:

ד. ישראל שהיה לו תנור ואפו בו נכרים חמץ בפסח אפילו מעות אסור לקבל בשכרו דהוה ליה משתכר באיסורי הנאה ואם קבל כבר המעות מותר ליהנות מהם:

ה. (ו)יש מי שמתיר להשכיר תנורו לנכרי על מנת שיאפה בו מצה ואם יאפה בו חמץ אין זקוק לו. הגה: וכן מותר להשכיר לו בית לדור בו ואף על פי שמכניס בו אחר כך חמץ שרי (אגור):

❊ ❊ ❊

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"ב אדר], יום ט' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון י'

כג אדר [יום י'] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ג אדר
יום י' משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנ – דין ישראל ואינו יהודי שיש להם שותפות

ו. מותר לומר לעבד בפסח הילך דינר זה וקנה ואכול אף על פי שיודע שיקנה חמץ אבל לא יאמר לו צא ואכול ואני פורע ויש מתירים גם בזה אלא אם כן הקדים דינר או שנשא ונתן ביד. הגה: ואסור לקנות חמץ לנכרי בפסח אפילו במעותיו של נכרי (ריב"ש סימן מ"א):

ז. אסור להשכיר כלי לנכרי בפסח כדי שיבשל בו חמץ אבל משכיר לו חמור להביא עליו חמץ. הגה: ויש מתירים להחם חמין בכלי חמץ ולרחוץ בהם וכן שאר צרכי הנאה בכלי חמץ וכן הוא המנהג (תוספות פרק אין מעמידין ומרדכי פרק כל שעה):

סימן תנא – דיני הגעלת כלים, ובו כ"ז סעיפים

א. קדרות של חרס שנשתמש בהם חמץ כל השנה אפילו אותם שעושים בהם דייסא ומיני קמחים משפשפן היטב בענין שלא יהא חמץ ניכר בהם ומותר להשהותן לאחר הפסח להשתמש בהם בין במינו בין שלא במינו ומצניען בפסח במקום צנוע שאינו רגיל לילך שם כדי שלא יבא להשתמש בהם בפסח וטוב לסוגרם בחדר ולהצניע המפתח אבל היסק שיסיקם באש אינו מועיל להם ולא לשום כלי חרס שנשתמש בהם חמין אפילו שלא על ידי האור אלא שעירה לתוכו רותחין. הגה: ויש אוסרים אפילו בכלי שני (המגיד פרק ה'). ואפילו אם ימלאום גחלים דחיישינן דלמא חייס עלייהו שמא פקעי (פירוש שמא יתבקעו) ולא עביד להו הסקה מעליא ומיהו אם החזירן לכבשן שמצרפין בו כלי חרס חדשים מותר דכיון שמכניסן להיסק גדול כזה ודאי לא חייס עלייהו דילמא פקעי אבל לתנורים שלנו לא. הגה: כל כלי הצריך ליבון או הגעלה אסור להשתמש בו אפילו צונן בלא הכשר (מרדכי ריש פרק כל שעה) ועיין ביורה דעה סימן קכ"א:

ב. כוביא שהוא כלי שעושין מלבנים ועפר ואופים ומטגנין בו וכן תנור קטן שקורין פידלי"א הסיקו מבחוץ אסור לאפות בו בפסח דאין חמץ שבו נפלט בכך ואם מלאו גחלים מבפנים שרי:

ג. סכינים מגעילן בכלי ראשון ומותרין וכלי ראשון נקרא שהרתיחו בו מים על האש אפילו אינו עתה על האש רק שעודנו רותח וקודם ההגעלה צריך לשופם יפה במשחזת או ברחיים להעביר כל חלודה שבהם קודם הכשרה הילכך אם יש בו גומות ואינו יכול לנקותו יפה אין מועיל לו הגעלה (פירוש הפלטה שהכלים פולטים האיסור שבהם והוא מלשון שורו עבר ולא יגעיל) לבד וצריך ליבון במקום הגומות. הגה: והנדן של סכינים אין לה תקנה בהגעלה ואסור להכניס בה הסכין בפסח (מהרי"ל):

ד. כלים שמשתמשים בהם על ידי האור כגון שפודים ואסכלאות וכיוצא בהם צריכים ליבון והליבון הוא עד שיהו נצוצות ניתזין מהם. הגה: ויש מקילין אם נתלבן כל כך שקש נשרף עליו מבחוץ (מרדכי סוף פרק ז' והגהות מיימוני פרק י"ו מהלכות מאכלות אסורות). ונוהגין כסברא ראשונה בכל דבר שדינו בליבון אבל דבר שדינו בהגעלה רק שיש בו סדקים או שמחמירין ללבנו סגי בליבון קל כזה. חצובה צריך ליבון (מהרי"ל):

ה. כלים שנשתמש בהם בחמין כפי תשמישן הכשרן אם תשמישן בכלי ראשון כגון כף שמגיסין בו בקדירה צריך להכשירן בכלי ראשון ואם תשמישן בכלי שני הכשרן בכלי שני וכלי שמשתמשים בו בעירוי שמערה מכלי ראשון לא סגי ליה בהכשר דכלי שני אלא צריך לערות עליו מכלי ראשון. הגה: כל הכלים שיש בהן סדקים או גומות או חלודה והוא בתוך הכלי ולא יוכל לנקרן ולנקותן אין להגעילן וצריכין ליבון במקום הסדק והחלודה (רשב"א בתשובה):

❊ ❊ ❊

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"ג אדר], יום י' משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

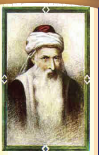

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום
לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון י"א

כד אדר [יום י"א] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ד אדר
יום י"א משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

ו. כל כלי הולכין בו אחר רוב תשמישו הלכך קערות אף על פי שלפעמים משתמשין בהם בכלי ראשון על האש כיון שרוב תשמישן הוא בעירוי שמערה עליהם בכלי ראשון כך הוא הכשרן. הגה: ויש מחמירין להגעיל הקערות בכלי ראשון (טור בשם אבי העזרי ומרדכי פרק כל שעה ותוספות סוף מסכת ע"ז) וכן הוא המנהג. וכן בכל דבר שיש לחוש שמא נשתמש בו בכלי ראשון כגון כפות וכדומה לזה (הגהות מיימוני פרק ה' ואגור). ויש מחמירין להגעיל כל כלי שתייה אף על פי שתשמישן בצונן משום שלפעמים משתמשין בהם בחמין (רבינו ירוחם) וכן הוא המנהג להגעילן ובדיעבד סגי להו בשטיפה וקערות גדולות שלא יוכל להכניס תוך כלי ראשון יתן להכניס תוך כלי ראשון יתן עליהם תבן מלובן אבן מלובן ויערה עליהם רותחין מכלי ראשון והוי ככלי ראשון וכן כל כיוצא בזה ויעביר האבן על כל הכלי שאז מגעיל כולו (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פרק ה' ואגור ואיסור והיתר כלל נ"ח):

ז. יש מי שאומר דכפות אין העשויות מקרן אין להם תקנה בהגעלה דכיון שמתקלקלין במים חמים חיישינן דילמא חייס עלייהו:

ח. אחד כלי עץ ואחד כלי אבן ואחד כלי מתכת דינם להכשירם בהגעלה. הגה: וכן כלי עצם צריכים הגעלה (מרדכי פרק כל שעה):

ט. המגעיל קודם שעה חמישית יכול להגעיל ביחד כלי ראשון וכלי שני וכלים שבלעו דבר מועט ואינו חושש (גם כן אם מגעיל מקצת הכלי שני פעמים) (דברי עצמו):

י. סלים שמולחים בהם הבשר יש מצריכין להם הגעלה ויש מי שחולק ונראין דבריו (וטוב להגעילן או לקנות חדשים):

יא. מחבת שמטגנין (פירוש שיוצקין בה שמן לאפותו) **בה מותרת בהגעלה ואם היא ארוכה משים חציה והופך עוד ומשים חציה האחר ואם היא ארוכה ביותר מלבנה באמצע. ויש מחמירין ללבן המחבת** (טור יורה דעה בשם רבינו יואל ותשובת רשב"א וטור בשם רש"י ורבינו תם) (ובליבון כל דהו שקש נשרף עליו מבחוץ סגי ליה) (דברי עצמו) ונוהגין ללבנו לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין בו גומות (מהרי"ל):

יב. כל הכלים צריך להגעיל ידותיהם כמותן. הגה: מיהו אם לא הגעילו הידות אין לאסור בדיעבד ואפילו לכתחלה יכול להגעילו על ידי עירוי שמערה עליהן (איסור והיתר הארוך כלל ע"א):

יג. כלי שיש בו טלאי אם קדם הטלאי לבליעת האיסור אין צריך להסירו דכבולעו כך פולטו ואם קדמה בליעת האיסור לטלאי צריך להסיר להסיר הטלאי קודם הגעלה או ישים גחלים על מקום הטלאי עד שישרף גוף האיסור אם ישנו ואחר כך מגעיל כל ואחר כך מגעיל כל הכלי ואם הוא של עץ אין לו תקנה אלא אם כן ירחיב הסדק כל כך שיוכל להוציא משם מה שבתוכו. הגה: **אלא אם כן ירחיק הסדק כל כך שיוכל להוציא משם מה רושם שבתוכו.** הגה: רושם שעושים האומנים בתוך כלים מותר להגעילן מאחר להגעילו מאחר שנעשה מחדש וינקרם היטב (איסור והיתר והגהות):

יד. כסוי של ברזל שמכסים בו הקדירה צריך הגעלה כיון שמזיע בכל שעה מחום הקדירה ואם נתנוהו בפסח על הקדירה בלא הגעלה כל התבשיל אסור שזיעת הכסוי מתערב בתבשיל:

טו. כיסוי של ברזל שמשימים אותו שמשימין אותו על החררה כשנאפית על כשנאפת על הכירה צריך ליבון:

טז. מדוכה מותרת בהגעלה ואם היא גדולה שאינו יכול להכניסה ביורה משים בה מים רותחים ומכניס רותחין ומכניס בתוכה אבן רותחת ועולה הרתיחה בכל שפתה דכל כהאי גוונא הוי הגעלה דכלי ראשון. הגה: ויש מחמירין ללבן המדוכה (טור יורה דעה בשם רבינו יואל ותשובת רשב"א וטור בשם רש"י ורבינו תם) אך בליבון כל דהו דהיינו שישרוף עליו קש מבחוץ סגי (דברי עצמו). ונוהגין ללבן לכתחלה מיהו סגי ליה בהגעלה אם אין בו גומות (מהרי"ל) ואם המדוכה של עץ יש לקלפו בכלי אומנות דחיישינן לגומות ולהגעילו אחר כך (הגהות מיימוני פרק ה'):

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֵת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"ד אדר], יום כ"א משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י — עש"ו

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח
קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון י"ב

כה אדר [יום י"ב] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו
של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ה אדר
יום י"ב משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

יז. הדף שעורכים עליו כל השנה וכן עריבה שלשין בה צריכים הגעלה. הגה: ולא מהני בה קילוף בכלי אומנות וכן כל דבר שצריך הגעלה הצריך הגעלה לא מהני ליה קליפה (מהרי"ו). והמנהג שלא להשתמש בפסח בעריבות ודפין שלשין עליהן כל כליהם כל השנה אפילו על ידי הגעלה וכן עיקר (מרדכי פרק כל שעה וכל בו) וכבר נתבאר לעיל סימן תמ"ב סעיף י"א:

יח. הנפה צריך לדקדק בה מאד לנקותה מפתיתי החמץ הנדבק בה ונסרך ונדבק בנקבי אריגת הנפה ובעץ שבה וישפשפו אותה וישפשו אותה במים יפה יפה והוא הדין לכל שאר כלי הלישה שהשפשוף בהם עיקר גדול. הגה: ונהגו שלא להשתמש בנפה על ידי הגעלה ואין לשנות (מהרי"ל ובית יוסף) וכן בכל כיוצא בזה כגון הכלי שקורין רי"ב אייז"ן או הכיס של רחיים (מהרי"ל) בכולן לא מהני להו הגעלה וכן סלים שמשתמשין בהן חמץ בהם חמץ דינם כנפה אבל שקים ישנים נוהגין בהן היתר על ידי כבוס וצריך להתיר כל התפירות שבהן קודם הכבוס (תרומת הדשן סימן קי"ו):

יט. הרחת שקורים פאל"ה יש אומרים שאין שאין מועיל מועיל לה הגעלה וצריך לקנות חדשה:

כ. השלחנות והתיבות שמצניעים בהם אוכלין כל השנה רגילים כלה שנה רגילים לערות עליהם רותחין לפי שלפעמים נשפך מרק מן הקדירה לתוכן:

כא. חביות של חרס שנתנו בהם שכר שעורים מותרים בהגעלה או בעירוי ג' ימים. הגה: והגעלת החבית יעשה והגעלה החביות יעשה בדרך זה ילבן אבנים וישימם בהם ויערה עליהם רותחים מכלי ראשון ויגלגל החבית שיגיע הגעלה לכל מקום (הגהות מיימוני פרק ה'). ובדיעבד אם נתנו בהם יין או דבש בלא הגעלה רק שהדיחן היטב תחלה מותר לשתות ממנו בפסח (מרדכי פרק כל שעה והגהות אשירי פרק ב' דע"א ותרומת הדשן בסימן ר"א):

כב. כל הכלים אפילו של חרס שנשתמש בהם חמץ בצונן מותר להשתמש בהם מצה אפילו בחמין חוץ בחמץ חוץ מבית שאור ובית חרוסת שאף על פי שלא שאף על פי שלא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן אסור להשתמש בהם מצה בחמין אבל בצונן להניח בהם מצה אפויה מותר אבל אסור ללוש בהם וכל זה בלא הגעלה אבל על ידי הגעלה אפילו בית שאור וחרוסת מותרים אם אינם של חרס אבל לשל חרס לא מהני הגעלה ואפילו לא נשתמש בהם חמץ אלא בצונן לא ישתמש בהם מצה אפילו בצונן והאידנא נהגו עלמא דלא לאשתמושי בפסחא במאני דפחרא עתיקי (פירוש כלי חרס ישנים) (ותנור של בית החורף דינו ככלי חרס ואסור לשום שום דבר על התנור בפסח) (מהרי"ו):

כג. כלי חרס המצופין בהתוך זכוכית דינם ככלי חרס. הגה: ויש מקומות שנהגו שלא להשתמש בכלי חרס גליזאר"ט אפילו חדשים (מהרי"ל) ואין להחמיר רק במקום המנהג (תשובת מהרי"ל):

כד. כלי עץ המצופים בסממנים שקורים ברניס דינם ככלי חרס. הגה: ויש מקומות שמחמירים שלא להשתמש בכלים צבועים אפילו הן חדשים (מהרי"ל) וכן המחופין בבדיל ואין להחמיר בזה רק במקום שנהגו איסור (תשובת מהרי"ל):

כה. כל כלי השתיה בין צלוחיות בין כוסות מותרים בשטיפה בין שהם של זכוכית בין שהם של עץ בין שהם של מתכת בין שהם של חרס ואף על פי שלפעמים נותנים בהם לחם חם כיון שרוב תשמישן אינו אלא בצונן סגי בשטיפה שלא הלכו בכל כלי אלא אחר רוב תשמישו. הגה: מיהו יש מחמירים ומצריכין הגעלה וכן נוהגין ועיין לעיל סעיף ו':

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כָּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֶת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!
וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"ה אדר], יום י"ב משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם התג
שעל ידי "מופעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל) עש"ן

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעירו קראקא יע"ו
ר"ח אייר שנת תרא שלו לפ"ק
(שם מנחתו בבוד
(שם אבוי ר' ישראל ז"ל)

רבינו משה איסרליש

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעירו"ק צפת תובב"א
כ"ג ניסן שנת תרא שלו לפ"ק
(שם מנחתו בבוד
(שם אבוי ר' אפרים ז"ל)

רבינו יוסף קארו

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

כו אדר [יום י"ג] משלשים יום קודם הפסח

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

גליון י"ג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְרִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יְהוה"ה בְּשֵׁם אַדְנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעְלָם בְּרַחֲמֵי בְּיַחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ו אדר
יום י"ג משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנא – דיני הגעלת כלים

כו. כלי זכוכית אפילו מכניסן לקיום ואפילו משתמש בהן בחמין אין צריכים שום הכשר שאינם בולעים ובשטיפה בעלמא סגי להו. הגה: ויש מחמירין ואומרים דכלי זכוכית אפילו הגעלה לא מהני להו וכן המנהג באשכנז ובמדינות אלו (סמ"ג ואגור). וכן כלי כסף שיש בתוכן התוך זכוכית שקורין גישמעלצ"ט אין להגעילו אבל מבחוץ אינו מזיק (תרומת הדשן סימן קל"ב):

כז. שפוד ישן שצלו בו עופות בפסח מותרין אף על פי שמקודם צלו בו בשר מלוח ממלח שלא נבדק. הגה: מיהו אין להתיר רק בדיעבד וכן הברזות שבחביות של יין נוהגין להדיחן (אגור ומהרי"ל). וכן העצים שתוחבין בהם כלי שתייה צריכין הדחה לשום בהם כלים בפסח (מהרי"ו):

סימן תנב – דין זמן הגעלת הכלים, ובו ז' סעיפים

א. יש ליזהר להגעיל קודם שעה חמישית כדי שלא יצטרך לדקדק אם הכלים בני יומן או לאו (או אם יש ששים במים נגד כלי שמגעיל או לאו) (טור) **וכן אם מגעיל כלים שבליעתן מועטת עם כלים שבליעתן מרובה וכן אם משהה הכלים בתוך היורה יותר מדאי ואינו משהה אותם כל כך וכן כדי שלא יצטרך ליזהר שלא ינוחו המים מרתיחתן.** הגה: אך רבים חולקים וסבירא להו דאין הגעלה מועלת כלום אם אין המים רותחים (וכן משמע מהרא"ש וסמ"ג ותרומת הדשן סימן קל"א ואגור וטור בסימן ק"ה) על כן יש ליזהר אפילו קודם זמן איסורו שלא ינוחו מרתיחתן כל זמן שמגעיל (דברי עצמו) **ושלא יכניס הכלים עד שירתיחו המים וכן כדי שלא יצטרך להגעיל היורה הגדולה שמגעילים בה תחלה וסוף.** הגה: ואם לא הגעיל קודם זמן איסורו יכול להגעיל עד הפסח שאז חמץ במשהו ואינו מועיל הגעלה שחוזר ובולע אבל מותר ללבן כלי תוך הפסח (דברי עצמו ותשובת רשב"א). וכשמגעיל קודם פסח לאחר שש צריך ליזהר בכל הדברים הנזכרים שאין צריך ליזהר בהם קודם שש:

ב. יש ליזהר מלהגעיל כלי הבשר וכלי חלב ביחד אלא אם כן אחד מהם אינו בן יומו. (וכל שכן כלי של איסור. על כן נהגו שלא להגעיל שום כלי בן יומו):

ג. לא יניח כלים הרבה לתוך כלי ויגעילם יחד (אם נוגעים זה בזה):

ד. אם מגעיל בצבת יגלגל הכלי דאם לא כן במקום הצבת לא סליק דיקולא דמיא:

ה. אין מגעילין בחמי טבריה אפילו כלים שדינם ככלי שני מפני שאינה תולדות האור וכבולעו כך פולטו מה בולעו על ידי תולדות האור אף פולטו על ידי תולדות האור. הגה: ומיהו אם נשתמש בו רק במי טבריה מגעילו בהן (בית יוסף בשם אורחות חיים). ואין מגעילין בשום משקה רק במים מיהו בדיעבד מהני הגעלה בכל משקה (בית יוסף בשם אורחות חיים). אם הגעיל הרבה כלים ביורה עד שמרוב פליטת הכלים נעשו המים כציר אין להגעיל עוד באותן המים (ר"ן פרק כל הבשר):

ו. כלי גדול שאינו יכול להכניסו לתוך כלי אחר מחמת גודלו עושה שפה לפיו בטיט כדי שיתמלא היטב ויגיעו המים בשפתו וממלאו מים ומרתיחו או יקח אבן רותחת או לפיד אש וישליכנו לתוכו בעודו רותח ומתוך כך ירתיחו המים יותר ויעלו על שפתו:

ז. נוהגין לשטוף הכלי במים קרים אחר הגעלה מיד:

סימן תנג – דיני החטים וטחינתם למצות, ובו ט' סעיפים

א. אלו דברים שיוצאים בהם ידי חובת מצה בחטים ובשעורים ובכוסמין ובשבולת שועל ובשיפון (והמנהג ליקח לכתחלה חטים) (מהרי"ל) **אבל לא באורז ושאר מיני קטניות וגם אינם באים לידי חימוץ ומותר לעשות מהם תבשיל.** הגה: ויש אוסרים (טור והגהות מיימוני פרק ה' ומרדכי פרק כל שעה) והמנהג באשכנז להחמיר ואין לשנות מיהו פשוט דאין אוסרים בדיעבד אם נפלו תוך התבשיל וכן מותר להדליק בשמנים הנעשים מהם ואינן אוסרים אם נפלו לתוך התבשיל וכן מותר להשהות מיני קטניות בבית (תרומת הדשן סימן קי"ג). וזרע אקליז"א (מהרי"ל) ועני"ס אליינד"ר אינן מיני קטניות ומותר לאכלן בפסח כן נראה לי:

מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עמ"י

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיה"ק צפת תובב"א
י"ג ניסן שנת ה"א של"ה לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' אפרים ז"ל)

עש"ו

רבינו משה איסרליש זיע"א
בעל מחבר ספר "רמ"א"
נפטר בעיר קראקא יצ"ו
י"ח אייר שנת ה"א של"ג לפ"ג
ושם מנוחתו כבוד
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

גליון י"ד

כז אדר [יום י"ד] משלשים יום קודם הפסח

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

קוֹדֶם הַלִּימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יהו"ה וּבְשֵׁם אדנ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנֶּעֱלָם בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ בְּיִחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ז אדר
יום י"ד משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנג – דיני החטים וטחינתם למצות

ב. העושה עיסה מן החטים ומן אם יש בה טעם דגן יוצא בה ידי חובתו בפסח:

ג. אם לא ביררו החטים מאכילת עכבר אין בכך כלום. הגה: וכן אם לא ביררו ממנו אותו דגן שצמח מיהו צריך לראות שאין בו כל כך שלא יהא ששים כנגדו מן ההיתר (הגהות מיימוני בשם סמ"ק ותרומת הדשן סימן קי"ד):

ד. החטים שעושים בהם מצת מצוה טוב לשמרן שלא יפלו עליהם מים משעת קצירה ולפחות משעת טחינה ובשעת הדחק מותר ליקח קמח מן השוק:

ה. האידנא אסור ללתות בין חטים בין שעורים:

ו. שקים שנותנים בהם קמח כל השנה אם רוצה ליתן בהם קמח ומכבסים אותם יפה צריכים להתיר קודם הכבוס כל התפירות שבהם בקצוות או אם הם מטולאים:

ז. כשמוליכים השקים שיש בהם קמח מהרחיים אסור להניחם על גבי בהמה שאין אוכף או עור עב תחת השק. הגה: וכן יזהר לכתחלה שלא להניח הרבה שקים עם קמח זה על זה במקום שאפשר (מרדכי סוף פרק אלו עוברין):

ח. נוהגים לנקר הרחיים משום דזמנין נתנו בהם תבואה לתותה לסולת ונוהגים שקמח הראשון שנטחן אחר הניקור שומרים אותו עד לאחר הרגל. הגה: ואנשי מעשה רגילים לילך בעצמם אל מקום הרחיים לראות הם בעצמם לטחינת קמחיהם (מרדכי):

ט. צריך לטחון החטים יום או יומים לפני הלישה ואם טחנו בערב פסח יש אומרים שאסור ללוש מצה בו ביום לפי שהקמח בשעת טחינה רותח ומחמם המים והעיסה נוחה להחמיץ:

סימן תנד – באיזה מצה אינו יוצא ידי חובתו, ובו ד' סעיפים

א. אין יוצאין לא בפת סובין ולא בפת מורסן אבל לש הוא את העיסה בסובין ובמורסן שבה ויוצא בה ויוצא במצה מסלת נקיה ביותר ואין אומרים אין זה לחם עוני. הגה: וטוב לכתחלה שלא לעשות המצה רחבה יותר מדאי דהוי כאשישה (מהרי"ו):

ב. עיסת הכלבים בזמן שהרועים אוכלים ממנה יוצאים בה ואם לאו אין יוצאים בה שאין זו משומרת לשם מצה. הגה: כך הם דברי הרמב"ם אבל יש אומרים הטעם משום שאינו קרוי לחם כל זמן שאין הרועים אוכלים ממנו וכן נראה עיקר (טור יורה דעה סימן ש"ל ור"ש בפירוש דמסכת חלה פרק קמא):

ג. ליכא בזמן הזה דידע למחלט הלכך כל מין חליטה אסור:

ד. אין אדם יוצא ידי חובתו במצה גזולה במה דברים אמורים כשגזל מצה אבל אם גזל חטים או קמח ועשאו מצה יוצא בה שקנאה בשינוי ודמים לבד הוא חייב לו. (ולענין ברכה עיין לקמן ריש סימן תרמ"ט):

סימן תנה – דין מים שלנו, ובו ו' סעיפים

א. אין לשין אלא במים שלנו בין שהם מי בורות ומעיינות בין שהם מי נהרות ושואבים אותן מבעוד יום (סמוך לבין השמשות) (דברי עצמו והגהות מיימוני פרק ה') או בין השמשות ואין לשין בהן עד שיעבור הלילה כולה ויכולים לשאוב יום אחד לימים הרבה ואם הזמן חם יניחם במרתף שהוא קר ואם הזמן קר יניחם באויר כי המרתף הוא חם וצריך להשכים ולהכניסם לבית קודם שיזרח השמש ואפילו ביום המעונן. הגה: ואם לא הכניסם בהשכמה אם לא עמדו כל כך עד שהוחמו אינו מזיק ויותר טוב להעמידם תחת התקרה שמא ישכח להכניסם בהשכמה (בית יוסף בשם אורחות חיים). וכשמוליך המים תחת אויר הרקיע יש לכסותם (תרומת הדשן סימן קט"ו בשם סמ"ג וסמ"ק ומהרי"ק). כשחל פסח באחד בשבת יש לשאוב המים אור י"ג דהיינו בליל ה' (מרדכי סוף פרק קמא דפסחים). לכתחילה יש לשאוב מן הנהרות ולא מן הבארות (אשרי ומרדכי) אבל כשהנהרות גדולות מהפשרת שלגים וגשמים טוב יותר לשאוב מן הבארות (מהרי"ו). ואין לשפוך מים שלנו מכח מת או תקופה הנופלת (מרדכי פרק כל שעה והגהות מיימוני פרק ה') ומכל מקום טוב לכתחלה להשים בהם ברזל גם אסור לשאוב מים על ידי נכרי למצות של מצוה ואף לשאר מצות ישאב ישראל (מרדכי ומהר"י ברי"ן ומהרי"ל) אם אפשר ונוהגין ליטול מים מיוחדים למצה של מצוה ונוהגין ליקח כלי חרס חדשים ואין לשנות המנהג אבל בשל עץ אין להקפיד (כל בו):

כל הזהיר ממשהו חמץ בפסח

הִנֵּה מוּבָא כָּאן סֵפֶר שׁוּלְחָן עָרוּךְ הִלְכוֹת פֶּסַח מְחוּלָּק לִשְׁלֹשִׁים יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח. עָמוּד אֶחָד לַיּוֹם. כַּךְ יִגְמוֹר כָּל הִלְכוֹת פֶּסַח קֹדֶם חַג הַפֶּסַח. וְיִהְיֶה מֻבְטָח שֶׁלֹּא יֶחֱטָא כָּל הַשָּׁנָה. נָא לְפַרְסֵם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת. וּבְשִׂמְחוֹת. וּלְכָל הַחֲבֵרִים וְיְדִידִים. לְזַכּוֹת אֵת הָרַבִּים לִהְיוֹת "בֶּן עוֹלָם הַבָּא" עַל יְדֵי לִימוּד "הֲלָכָה" בְּכָל יוֹם. שֶׁהוּא "תּוֹרָה לִשְׁמָה"!

וְכָל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים [כ"ז אדר], יום י"ד משלשים יום קודם הפסח זוֹכֶה לְבָנִים צַדִּיקִים!

מובטח לו שלא יחטא כל השנה

עמ"י מכון "הלכות פסח לשלשים יום" – ללימוד כל או"ח "הלכות פסח" שלשים יום קודם החג
שעל ידי "מפעל עולמי ללימוד שולחן ערוך מחבר עם רמ"א"
הזהיר ממשהו חמץ בפסח – מובטח לו שלא יחטא כל השנה (האריז"ל)

עש"ן

רבינו משה איסרליש

תניא שואלין ודורשין בהלכות פסח קודם הפסח שלשים יום

כח אדר
[יום ט"ו]
משלשים יום קודם הפסח

הלכות פסח לשלשים יום

לימוד שולחן ערוך הלכות פסח לשלשים יום – עמוד אחד ליום

תנו רבנן משה תיקן להם לישראל שיהו שואלין ודורשין בענינו של יום הלכות פסח בפסח הלכות עצרת בעצרת הלכות חג בחג

גליון ט"ז

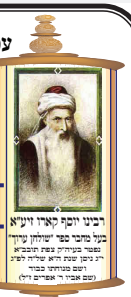

רבינו יוסף קארו

קוֹדֶם חֲלִימוּד יֹאמַר: הִנְנִי רוֹצֶה לִלְמוֹד. כְּדֵי שֶׁיְּבִיאֵנִי הַתַּלְמוּד לִידֵי מַעֲשֶׂה. וְלִידֵי מִדּוֹת יְשָׁרוֹת. וְלִידֵי יְדִיעַת הַתּוֹרָה.
וַהֲרֵינִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ בְּשֵׁם יְהוֹ"ה בְּשֵׁם אַדְנִ"י מִתְיַחֲדִים יאהדונה"י
עַל יְדֵי הַנַּעֲלָם בְּרַחֲילוּ וְרַחֲמוּ בְּיַחוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

סדר הלימוד ליום כ"ח אדר
יום ט"ו משלשים יום קודם הפסח

המשך סימן תנה – דין מים שלנו

ב. יש אומרים שמים המכונסין בסיסטירנ"ה מותר ללוש בהם סמוך לשאיבתן ואין להקל בדבר אם לא בשעת הדחק:

ג. אין ללוש במים חמין אפילו לא נתחממו אלא בחמה ולא במים הגרופים מדוד גדול שנחשתו עבה ותלוי על מקום האש ומים שבתוכו פושרים אפילו כשאין האש תחתיו ואם עבר ולש בין באלו בין במים שלא לנו אסור ויש חולקין ומתירין בלש במים שלא לנו ויש אומרים דבשוגג מותר ובשעת הדחק יש לסמוך עליהם. הגה: ואפילו בלא דחק יש להתיר אם עבר בשוגג ולש במים שלא לנו (רבינו ירוחם ובית יוסף):

ד. מים שלא לנו שנתבטלו חד בתרי במים שלנו לשין בהם:

ה. נוהגין שלא ליתן מלח במצה ונכון הדבר (ואפילו בדיעבד יש לאסור) (מרדכי ודברי עצמו):

ו. לש המצה בקצח ושומשמין ובמיני תבלין כשרה כיון שיש בה טעם מצה ומכל מקום אין ליתן בה תבלין לפי שהוא חד ומחמם העיסה. הגה: ופלפלין אפילו בדיעבד אסור וכן אם נפל בה סיד (מהרי"ב):

סימן תנו – דין שיעור כמות לישת המצות, ובו ג' סעיפים

א. אין לשין לפסח עיסה גדולה משיעור חלה שהיא מ"ג ביצים וחומש ביצה בינונים והוא עשרון וכן ישער אותה ימלא כלי מים ויערה המים ממנו לכלי אחר ואחר כך יתן בו מ"ג ביצים ויחזיר בו המים שעירה ממנו והמים שיותירו יתנם בכלי אחר והכלי המחזיק אותם הוא המדה למלאותו מקמח והמדה מחוקה ולא גדושה ושיעורה מקמח חטה מצרית תק"כ דרהם מצריים בקירוב. הגה: ולא ידחק הקמח במדה דאם כן לא ילוש יפה וטוב לומר בשעת נתינת הקמח למדה שעושה לשם מצוה (מהרי"ל):

ב. אם לש יותר משיעור זה מותר בדיעבד:

ג. אף על פי שאין מודדין קמח ביום טוב ללוש ביום טוב של פסח שאין לשין עיסה גדולה מעשרון מותר למדוד ויש אוסרים אלא יקח באומד הדעת ולא ירבה על עשרון (והכי נהוג):

סימן תנז – דין הנהגת החלה בעיסת מצה, ובו ב' סעיפים

א. מפני שצריך לדקדק בשיעור העיסה שלא להרבות בה משום חשש חימוץ ומוטב שימעט בה לכן טוב לקרב העיסות יחד בשעת הפרשת חלה שישקו זו בזו דשמא יש בהם שלא היה בה כשיעור ואם אי אפשר להפריש חלה בעודה עיסה מפני המהירות יפרישנה אחר אפייה מיד שיתן כל המצות בסל והסל מצרפם לחלה וזהו הדרך היותר נכון. הגה: ואם היה בו שיעור חלה ושכח להפריש יפריש אחר כך ואפילו צירוף סל לא צריך ואם לקח ממקצת העיסות וממקצת לא לקח ונתערבו צריך ליקח חלה מכל אחד ואחד או ילוש עיסה אחרת ויקח ממנו גם כן על אותן שנתערבו ואם מכיר מצה אחת שחייבת בחלה נוטל ממנה על האחרות (הגהות מיימוני פרק ג' ומרדכי ריש פרק אלו עוברין ובית יוסף בשם תוספות פרק קמא דביצה):

ב. הלש עיסה ביום טוב של פסח לא יקרא שם לחלה עד שתאפה שאם יקרא לה שם אינו רשאי לאפותה ואם יניחנה כך תחמיץ ואינו רשאי לשורפה ביום טוב ואם שכח וקרא לה שם יטילנה לצונן וימנענה מלהחמיץ. הגה: ואם יש כהן קטן שלא ראה קרי או גדול שטבל לקריו מותרים לאפות החלה בשבילו (טור) ויש אומרים שאין מאכילין חלה בזמן הזה לשום כהן (מהרי"ן). יש אומרים דמותר ביום טוב ללוש פחות מכשיעור כדי לפטור עצמו מן החלה (ר"ן ריש פרק אלו עוברין):

סימן תנח – דין מצוה ללוש המצה בערב פסח, ובו שני סעיפים

א. נוהגים שלא ללוש מצת מצוה בערב פסח עד אחר שש שעות שהוא זמן הקרבת קרבן פסח ובי"ד שחל להיות בשבת לשין בערב שבת אחר שש שעות: